

**УНИВЕРЗИТЕТ У НОВОМ САДУ
ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ У НОВОМ САДУ**

**ИЗВЕШТАЈ О САМОВРЕДНОВАЊУ И ОЦЕЊИВАЊУ
КВАЛИТЕТА**

- са прилозима -

Нови Сад, 2019.

САДРЖАЈ

УВОД.....	1
ПРВИ ДЕО	
ОСНОВНИ ПОДАЦИ О УСТАНОВИ	2
ДРУГИ ДЕО	
ПРОЦЕНА ИСПУЊЕНОСТИ СТАНДАРДА ЗА САМОВРЕДНОВАЊЕ И ОЦЕЊИВАЊЕ КВАЛИТЕТА ВИСОКОШКОЛСКИХ УСТАНОВА	4
СТАНДАРД 1: СТРАТЕГИЈА ОБЕЗБЕЂЕЊА КВАЛИТЕТА	4
1) Опис стања, анализа тренутне ситуације и процена Стандарда 1	4
2) SWOT анализа.....	8
3) Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 1.....	9
4) Показатељи и прилози за Стандард 1	10
СТАНДАРД 2: СТАНДАРДИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОБЕЗБЕЂЕЊЕ КВАЛИТЕТА.....	11
1) Опис стања, анализа тренутне ситуације и процена Стандарда 2	11
2) SWOT анализа.....	13
3) Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 2.....	14
4) Показатељи и прилози за Стандард 2.....	14
СТАНДАРД 3: СИСТЕМ ОБЕЗБЕЂЕЊА КВАЛИТЕТА	15
1) Опис стања, анализа тренутне ситуације и процена Стандарда 3	15
2) SWOT анализа.....	19
3) Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 3.....	20
4) Показатељи и прилози за Стандард 3.....	20
СТАНДАРД 4: КВАЛИТЕТ СТУДИЈСКОГ ПРОГРАМА	22
1) Опис стања, анализа тренутне ситуације и процена Стандарда 4	22
2) SWOT анализа.....	39
3) Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 4.....	40
4) Показатељи и прилози за Стандард 4.....	41
СТАНДАРД 5: КВАЛИТЕТ НАСТАВНОГ ПРОЦЕСА.....	42
1) Опис стања, анализа и процена Стандарда 5	42
2) SWOT анализа.....	46
3) Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 5.....	47
4) Показатељи и прилози за Стандард 5.....	47
СТАНДАРД 6: КВАЛИТЕТ НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКОГ, УМЕТНИЧКОГ И СТРУЧНОГ РАДА	48
1) Опис стања, анализа тренутне ситуације и процена Стандарда 6	48
2) SWOT анализа.....	61
3) Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 6.....	62
4) Показатељи и прилози за Стандард 6.....	62
СТАНДАРД 7: КВАЛИТЕТ НАСТАВНИКА И САРАДНИКА	64
1) Опис стања, анализа тренутне ситуације и процена Стандарда 7	64
2) SWOT анализа.....	74
3) Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 7.....	75
4) Показатељи и прилози за Стандард 7.....	75

СТАНДАРД 8: КВАЛИТЕТ СТУДЕНАТА	76
1) Опис стања, анализа тренутне ситуације и процена Стандарда 8	76
2) SWOT анализа.....	83
3) Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 8.....	84
4) Показатељи и прилози за Стандард 8.....	85
СТАНДАРД 9: КВАЛИТЕТ УЏБЕНИКА, ЛИТЕРАТУРЕ, БИБЛИОТЕЧКИХ И ИНФОРМАТИЧКИХ РЕСУРСА.....	86
1) Опис стања, анализа тренутне ситуације и процена Стандарда 9	86
2) SWOT анализа.....	93
3) Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 9.....	94
4) Показатељи и прилози за Стандард 9.....	94
СТАНДАРД 10: КВАЛИТЕТ УПРАВЉАЊА ВИСОКОШКОЛСКОМ УСТАНОВОМ И КВАЛИТЕТ НЕНАСТАВНЕ ПОДРШКЕ	96
1) Опис стања, анализа тренутне ситуације и процена Стандарда 10.....	96
2) SWOT анализа.....	103
3) Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 10.....	103
4) Показатељи и прилози за Стандард 10.....	103
СТАНДАРД 11: КВАЛИТЕТ ПРОСТОРА И ОПРЕМЕ	105
1) Опис стања, анализа тренутне ситуације и процена Стандарда 11.....	105
2) SWOT анализа.....	108
3) Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 11.....	108
4) Показатељи и прилози за Стандард 11.....	109
СТАНДАРД 12: ФИНАНСИРАЊЕ	110
1) Опис стања, анализа тренутне ситуације и процена Стандарда 12.....	110
2) SWOT анализа.....	113
3) Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 12.....	114
4) Показатељи и прилози за Стандард 12.....	114
СТАНДАРД 13: УЛОГА СТУДЕНАТА У САМОВРЕДНОВАЊУ И ПРОВЕРИ КВАЛИТЕТА.....	116
1) Опис стања, анализа тренутне ситуације и процена Стандарда 13.....	116
2) SWOT анализа.....	120
3) Предлог мера и активности за унапређење квалитета.....	120
4) Показатељи и прилози за Стандард 13.....	121
СТАНДАРД 14: СИСТЕМАТСКО ПРАЋЕЊЕ И ПЕРИОДИЧНА ПРОВЕРА КВАЛИТЕТА	122
1) Опис стања, анализа тренутне ситуације и процена Стандарда 14.....	122
2) SWOT анализа.....	125
3) Предлог мера и активности за унапређење квалитета.....	125
4) Показатељи и прилози за Стандард 14.....	126
СТАНДАРД 15: КВАЛИТЕТ ДОКТОРСКИХ СТУДИЈА	127
1) Опис стања, анализа тренутне ситуације и процена Стандарда 15.....	127
2) SWOT анализа.....	137
3) Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 15.....	138
4) Показатељи и прилози за Стандард 15.....	139

УВОД

У току припреме за поновну акредитацију, Правни факултет у Новом Саду је спровео поступак самовредновања у свим областима обезбеђивања квалитета како је предвиђено:

- Законом о високом образовању (Службени гласник, бр. 88/2017, 27/2018 и 67/2019),
- Правилником о стандардима за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа и студијских програма (Службени гласник, бр. 13/2019),
- Статутом Правног факултета у Новом Саду (дел. бр. 0101-1/5) од 17.10.2018.,
- Правилником о стандардима и поступцима за обезбеђивање и унапређење квалитета Правног факултета у Новом Саду (дел. бр. 0101-1/16) од 02.04.2012.

Комисија за обезбеђивање и унапређење квалитета припремила је план самовредновања, којим су утврђени: циљеви самовредновања, субјекти самовредновања, њихова одговорност и задужења, методологија прикупљања и анализе података и временски оквир за израду Извештаја о самовредновању.

Сам поступак самовредновања спроведен је у три фазе. У првој фази утврђен је начин прикупљања података, списак извора података и инструмената за прикупљање података. У другој фази су прикупљени сви подаци неопходни за сачињавање Извештаја о самовредновању (даље: Извештај) и извршена је њихова анализа. У трећој фази, Комисија за обезбеђивање и унапређење квалитета је, на основу свих расположивих података и извршене анализе, сачинила Извештај.

Извештај о самовредновању садржи неопходне информације о свим аспектима квалитета и оцену испуњености услова за акредитацију. Поред тога, он представља полазну основу за отклањање уочених недостатака и слабости, те даљи рад на укупном унапређењу квалитета Правног факултета у Новом Саду.

Извештај о самовредновању се састоји из три дела. У првом делу су садржани основни подаци, мисија и визија Правног факултета у Новом Саду. У другом делу анализирана је испуњеност стандарда предвиђених Правилником о стандардима за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа и студијских програма. Трећи део Извештаја чине прилози.

Извештајем о самовредновању обухваћен је период од 01.10.2016 – 30.09.2019, односно школске 2016/17, 2017/18. и 2018/19.

ПРВИ ДЕО
ОСНОВНИ ПОДАЦИ О УСТАНОВИ

Назив високошколске установе:	Универзитет у Новом Саду Правни факултет у Новом Саду
Адреса:	Трг Доситеја Обрадовића 1 21000 Нови Сад
Web адреса:	www.pf.uns.ac.rs
Образовно-научно поље:	Друштвено-хуманистичке науке

Мисија Правног факултета у Новом Саду. Мисија Правног факултета у Новом Саду је да, као референтна образовно-научна установа у региону, организује, спроводи и перманентно унапређује све видове и нивое високошколског образовања правника, научно-истраживачки и стручни рад у областима правних и других друштвено-хуманистичких наука, у складу са највишим стандардима квалитета, дајући тиме допринос развоју правног система, правне науке и правне струке и просперитету друштвене заједнице.

Као високошколска установа специјализована за проучавање и унапређивање правне науке и правне праксе, Правни факултет у Новом Саду обезбеђује највише стандарде у високом образовању, подстиче интелектуални и лични развој, спроводи релевантна истраживања.

Мисија Правног факултета у Новом Саду је да шири, унапређује и промовише знање и учење, да представља интелектуални изазов, мотивише креативност и подржи жељу за усавршавањем и стицањем знања у циљу конкретног и мерљивог друштвено-економског развоја и повећања укупног фондуса знања у најширем смислу, за добробит целокупног човечанства.

У циљу остварења своје мисије, Правни факултет у Новом Саду: негује и константно унапређује истраживачки рад у правним наукама, са посебним акцентом на међународне и регионалне пројекте; подстиче интердисциплинарне, примењене научне, развојне и стручне пројекте у сарадњи са различитим државним институцијама, индустријом, приватним и цивилним сектором у земљи и региону, у циљу давања доприноса укупном одрживом друштвено-економском развоју Града, Покрајине, Републике и региона. Правни факултет одржава завидно висок ниво и флексибилност основних, мастер и докторских студија по међународним стандардима, које ће пратити европске

трендове и иницијативе и промовисати интердисциплинарност и мултидисциплинарност, узимајући у обзир опште потребе друштва за кадровима одређених профила.

Визија Правног факултета у Новом Саду. Визија Правног факултета у Новом Саду огледа се у достизању највишег нивоа квалитета студијских програма, наставног процеса, научно-истраживачког и стручног рада, кроз перманентно унапређивање целокупне делатности и развијање културе квалитета, што ће омогућити да Факултет постане препознатљива, модерна и реномирана високошколска институција у региону, упоредива са институцијама сличног профила и капацитета, која ужива поверење студената, послодаваца, оснивача и друштва у целини.

Правни факултет у Новом Саду, са својим наставницима и сарадницима, ненаставним особљем и студентима, полазећи од постојећих кадровских потенцијала, нивоа техничке опремљености и просторних капацитета, изражава спремност да своју делатност у свим сегментима обавља поштујући већ усвојене високе стандарде квалитета, али и спремност да се непрестано залаже за више стандарде, да се укључи у процес европске интеграције у области високог образовања и да квалитетом своје укупне делатности, а посебно квалитетом дипломираних студената на свим акредитованим студијским програмима обезбеди поверење будућих студената, послодаваца, оснивача и друштва у целини.

ДРУГИ ДЕО

ПРОЦЕНА ИСПУЊЕНОСТИ СТАНДАРДА ЗА САМОВРЕДНОВАЊЕ И ОЦЕЊИВАЊЕ КВАЛИТЕТА ВИСОКОШКОЛСКИХ УСТАНОВА

СТАНДАРД 1: СТРАТЕГИЈА ОБЕЗБЕЂЕЊА КВАЛИТЕТА

Високошколска установа утврђује стратегију обезбеђења квалитета, која је доступна јавности.

1) Опис стања, анализа тренутне ситуације и процена Стандарда 1

Правни факултет у Новом Саду (даље: Правни факултет, Факултет) приступио је изради институционалног и правног оквира којим је обезбеђено увођење, стално праћење и оцена квалитета, као и предузимање мера за унапређење квалитета рада, као и целог система управљања квалитетом. Правни оквир чини Политика обезбеђивања и унапређења квалитета, која је усвојена на седници Наставно-научног већа Правног факултета у Новом Саду (даље: Наставно-научно веће) одржаној 27.03.2012. године. Политика обезбеђивања и унапређења квалитета Правног факултета у Новом Саду представља изјаву највишег руководства у погледу развоја Факултет у правцу сталног унапређења квалитета. У Политици обезбеђивања и унапређења квалитета дефинисани су мисија и визија, основни задаци и циљеви Правног факултета у Новом Саду у области обезбеђења квалитета. Поред тога, Политиком обезбеђивања и унапређења квалитета предвиђени су механизми за практичну реализацију постављених циљева. У практичној реализацији Политике обезбеђивања и унапређења квалитета Правног факултета кроз поступак самовредновања учествују: декан, продекан за наставу, Комисија за обезбеђивање и унапређење квалитета, служба за наставу и студентски парламент. У циљу информисања запослених на Факултету, студената и опште јавности Политика обезбеђивања и унапређења квалитета Правног факултета Универзитета у Новом Саду доступна је на интернет страници Факултета.

У Декларацији квалитета која је саставни део Политике обезбеђивања и унапређења квалитета Факултет је исказао своју посвећеност континуираном и систематичном раду на обезбеђивању и унапређењу квалитета свих усвојених студијских програма, наставног процеса, научноистраживачког рада, уџбеника и литературе, опреме, административних послова као подршке, вредновања наставе од стране студената, финансирања и процеса управљања том установом.

На основу Политике обезбеђивања и унапређења квалитета усвојена је Стратегија обезбеђивања и унапређења квалитета (даље: Стратегија) на седници Наставно-научног већа одржаној 27.03.2012. године. У Стратегији, као јавном,

стратешком и развојном документу који уређује систем обезбеђивања и унапређења квалитета, исказана је јасна опредељеност Правног факултета да систематски и организовано обезбеђује и унапређује квалитет студија како би постао модеран, флексибилан, упоредив, конкурентан и ефикасан факултет. Факултет је државна високошколска установа која реализује усвојене и акредитоване студијске програме у области друштвено-хуманистичких, односно правних наука и развија научноистраживачки и стручни рад у овој грани науке. Факултет је стратешки опредељен да перманентно успоставља неопходну и корисну везу образовне делатности (преношење знања), научноистраживачке делатности (стварање, „производња“ знања) и стручне делатности (примена знања). Надаље, Стратегија показује опредељеност Факултета да стално и систематски ради на унапређењу система управљања квалитетом и свих области обезбеђења квалитета.

Основни циљ Стратегије је да обезбеди и осигура пружање образовних услуга, научно-истраживачку делатност и ненаставне услуге високог квалитета академској заједници, односно корисницима. Као свој дугорочни циљ, Факултет је поставио: да се непрекидно и систематски развија, негује и унапређује култура квалитета; да се обезбеди континуирани развој друштвено-хуманистичких наука и примена резултата научних истраживања у наставном процесу и свим другим облицима рада на Факултету; да се у општим актима утврде области обезбеђења и унапређења квалитета (студијски програми, настава, научноистраживачки пројекти, библиотечки фондови, процес управљања, финансирање, техничка и технолошка подршка) и субјекти обезбеђења квалитета у наведеним областима (наставно и ненаставно особље, студенти, стручне службе) и њихова права и обавезе у том поступку; да се у свим облицима рада Факултета обезбеди повезаност образовне, научноистраживачке, уметничке и стручне делатности; да се у свим облицима рада Факултета обезбеди задовољење потреба студената, наставног и ненаставног особља и друштва у целини; да се благовремено уочавају недостаци у наставном процесу и другим облицима рада на Факултету и предузимају мере за обезбеђење квалитета студијских програма, наставног и ненаставног особља, наставе, студената, библиотеке, стручних служби, као и библиотечке, техничке, лабораторијске и друге опреме потребне за извођење наставе и научноистраживачког рада; да се прати спровођење мера и поступака за обезбеђивање квалитета путем систематског праћења и периодичне провере квалитета; да се Стратегија обезбеђивања и унапређења квалитета периодично преиспитује и унапређује; да се Стратегија обезбеђивања и унапређења квалитета промовише, како у самој установи, тако и у јавности.

Систем управљања квалитетом, који предвиђа Стратегија, интегрише организациону структуру, одговорности, стандарде и процедуре, као и све расположиве ресурсе како би се обезбедио квалитет институције и свих облика делатности које врши, односно услуга које реализује. Систем управљања квалитетом омогућиће на Факултету ефикасно и континуирано праћење, оцену,

унапређење и развој квалитета, а чини га низ међусобно повезаних и узајамно зависних подсистема, и то:

1. Области обезбеђења и унапређења квалитета;
2. Субјекти обезбеђења и унапређења квалитета;
3. Мере за обезбеђење и унапређење квалитета.

Области обезбеђења и унапређења квалитета су: квалитет студијских програма, квалитет наставног процеса, квалитет научноистраживачког и стручног рада, квалитет наставника и сарадника, квалитет студената, квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса, квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке, квалитет простора и опреме, квалитет финансирања, улога студената у самовредновању и провери квалитета и систематско праћење и периодична провера квалитета.

Стратегијом је предвиђено да је обезбеђење, праћење и развој квалитета на Факултету дужност свих запослених и студената Факултета. У поступку самовредновања на Факултету учествују декан, продекан за наставу, Комисија за обезбеђивање и унапређење квалитета, служба за наставу и студентски парламент.

Систематско праћење, периодичну проверу, самовредновање и оцењивање квалитета рада Правног факултета у наведеним областима спроводи Комисија за обезбеђивање и унапређење квалитета, чији рад и организација су регулисани Правилником о раду Комисије за обезбеђивање и унапређење квалитета који је усвојио Савет Правног факултета у Новом Саду (даље: Савет Факултета) на седници одржаној 02.04.2012. године.

Мере за обезбеђење и унапређење квалитета чини сет краткорочних и дугорочних мера и акција између којих постоји временски континуитет и садржинска усклађеност. Те мере су: утврђивање акционих планова управљања квалитетом; континуирано праћење, унапређење и развијање квалитета анализом резултата интерне провере и оцене квалитета, односно процес самовредновања, као и екстерне провере и оцене квалитета, односно процес евалуације; развијање културе квалитета међу запосленима и студентима континуираним разговорима о квалитету и начинима његовог побољшања; развој институционалне подршке студентима (савети о новом кредит-систему, помоћ у превазилажењу проблема у стицању знања и вештина и друго); развој институционалне подршке наставницима, сарадницима и ненаставним радницима Факултета ради побољшања њихових компетенција за достизање прихваћених стандарда и процедура управљања квалитетом; организовање едукативних семинара о стандардима и процедурама; организовање едукације за унапређење знања и вештина потребних за примену нових метода наставних активности; организовање едукације за унапређење управљачких компетенција као и других стручних компетенција; предузимање активности на подизању нивоа услова рада свих запослених и студената и њихове мотивисаности за рад и студирање; обезбеђење одговарајуће информатичке и техничке инфраструктуре,

библиотечких ресурса, просторних и свих других објективних услова, као подршке систему управљања квалитетом; перманентно промовисање свих елемената система управљања квалитетом међу запосленима и студентима, у укупној академској заједници и друштву у целини.

У Стратегији је изражено снажно опредељење за изградњу организационе културе квалитета на нивоу Факултета као установе, али и у сваком поједином домену активности. У том циљу, обезбеђује се перманентна едукација свих запослених и студената о систему, односно о усвојеним стандардима квалитета, методама и процедурама за обезбеђење квалитета.

Конечно, Стратегијом је предвиђен и начин њеног промовисања и даљег унапређења. Стратегија обезбеђивања и унапређења квалитета доступна је јавности и промовисана преко интернет странице Факултета.

У Стратегији су дефинисане активности које се усвајају и спроводе у циљу постизања жељеног нивоа квалитета и његовог континуираног унапређења. Између осталог, то су следеће активности: усклађивање усвојених (односно акредитованих) студијских програма по обиму и садржају са студијским програмима референтних правних факултета у државама региона и Европске уније; континуирано инвестирање финансијских средстава ради побољшања техничких параметара простора за извођење наставе, посебно даља набавка информатичке и аудио-визуелне опреме и сервисирање постојеће, која би, поред коришћења у наставном процесу на акредитованим студијским програмима била и у функцији организовања научноистраживачког рада на Факултету, а ради постизања националних и међународних стандарда у овој области; примена националних и међународних стандарда у односу на потребан број наставника и сарадника за извођење свих акредитованих студијских програма и научноистраживачке делатности; примена Законом о високом образовању предвиђених критеријума за избор наставника и сарадника и усклађивање ових критеријума са националним и међународним стандардима у овој области.

На крају сваке године, проверу достигнутог нивоа квалитета у свим областима контроле квалитета врше надлежни органи Факултета, оцењује се достигнути ниво, предлажу иновативне мере и поступци и корективне мере.

Стратегија служи као основ за даље планирање и израду акционих планова у области унапређења квалитета и израду општих и прецизираних циљева квалитета који су: специфични, мерљиви, изводљиви, релевантни и временски одређени. На овај начин врши се операционализација стратегије до нивоа задатака, чиме се практично омогућава спровођење, остварење и контрола постављених основних задатака и циљева Факултета. Сходно наведеном и у складу са Стратегијом на седници Наставно-научног већа одржаној 14.12.2016. усвојен је Акциони план за спровођење Стратегије обезбеђивања и унапређења квалитета за период 2016-2020. (даље: Акциони план 2016-2020.).

Акционим планом 2016-2020. постављено је 6 основних циљева, и то: повећање активности студирања, обезбеђивање конкурентности Факултета,

подстицање научно-истраживачког рада, побољшање услова рада, запошљавање наставног и ненаставног особља и развијање сарадње са образовним и другим националним и међународним установама. За имплементацију сваког од наведених циљева предвиђено је предузимање конкретних мера и активности.

*
* *

Да закључимо, на Факултету су усвојени Политика обезбеђивања и унапређења квалитета Правног факултета у Новом Саду, Стратегија обезбеђивања и унапређења квалитета Правног факултета у Новом Саду и Акциони план за спровођење Стратегије обезбеђивања и унапређења квалитета Правног факултета у Новом Саду за период 2016-2020. Сви наведени документи доступни су јавности преко интернет странице Факултета.

У складу са усвојеним Акционим планом 2106-2020. предузете су бројне конкретне активности, које ће бити предмет разматрања у другим деловима овог Извештаја. Поред тога, Комисија за обезбеђивање и унапређење квалитета на крају сваке године усваја Извештај о самовредновању на основу којег се врши анализа остварених резултата, која представља основ за преиспитивање и унапређење система контроле квалитета и основ за израду новог трогодишњег акционог плана. На основу свега наведеног, констатује се да је Правни факултет у Новом Саду остварио циљеве и испунио захтеве постављене Стандардом 1.

2) SWOT анализа

ПРЕДНОСТИ	ОЦЕНА	СЛАБОСТИ	ОЦЕНА
Факултет је усвојио и успешно реализује Политику обезбеђивања и унапређења квалитета Правног факултета у Новом Саду и Стратегију обезбеђивања и унапређења квалитета Правног факултета у Новом Саду	+++	Недовољно ангажовање свих субјеката у процесу спровођења мера за обезбеђење и унапређење квалитета	++
Факултет је усвојио Акциони план 2016-2020. и у највећем делу остварио постављене циљеве	+++	Ефекти резултата самовредновања на унапређење квалитета нису задовољавајући у потпуности	+
Конституисана је Комисија за обезбеђивање и унапређење квалитета Правног факултета у Новом Саду и одређени су други субјекти за обезбеђење квалитета Факултета, који својим активностима у великој мери доприносе даљој афирмацији и унапређењу квалитета	+++	Посвећеност студената за унапређење квалитета би могла бити на вишем нивоу.	+
Факултет располаже неопходним ресурсима за континуирано	+++		

праћење и унапређење квалитета			
Континуирано подизање свести наставника и сарадника, студената и ненаставног особља у вези са унапређењем квалитета.	++		
МОГУЋНОСТИ	ОЦЕНА	ОПАСНОСТИ	ОЦЕНА
Предузимање даљих активности у циљу унапређења система обезбеђења квалитета	+++	Неједнак приступ испуњењу стандарда који се односе на обезбеђење квалитета од стране високошколских установа у државном и приватном власништву	+++
Даље интензивирање сарадње са другим домаћим и страним високошколским установама и другим релевантним институцијама у циљу подизања нивоа научно-истраживачког и образовног процеса	+++	Недовољна мотивисаност дела запослених за сталну контролу и унапређивање квалитета	+
Даља едукација наставног и ненаставног особља о значају система обезбеђења квалитета и обезбеђивање њиховог активног учешћа у наведеном систему	++		
Едукација и интензивније укључивање студената у систем обезбеђења квалитета	+		
Упознавање ширег круга лица са постојећим системом обезбеђења квалитета на Правном факултету и даља промоција Стратегије обезбеђивања и унапређења квалитета у јавности	+		

3) Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 1

На основу увида у резултате функционисања система обезбеђења квалитета Факултет треба периодично да преиспитује и унапређује Стратегију обезбеђивања квалитета.

Тренутно се спроводи Акциони план 2016-2020. У 2020. години треба усвојити нови трогодишњи акциони план у којем ће бити предвиђене нове мере и активности усмерене на даљи развој квалитета.

С тим у вези, Факултет треба да настави нарочито са:

- подизањем свести код запослених на Факултету о потреби обезбеђивања и унапређења квалитета;
- даљом едукацијом студената о неопходности њиховог активног учешћа у процесу обезбеђивања и унапређења квалитета;
- активностима промовисања Факултета као друштвено одговорне високошколске установе.

4) Показатељи и прилози за Стандард 1

- [Прилог 1.1.a](#) Политика обезбеђивања и унапређења квалитета Правног факултета у Новом Саду
- [Прилог 1.1.б](#) Стратегија обезбеђивања и унапређења квалитета Правног факултета у Новом Саду
- [Прилог 1.1.в](#) Одлука Наставно-научног већа Факултета о усвајању Политике обезбеђивања и унапређења квалитета Правног факултета у Новом Саду и Одлука Наставно-научног већа Факултета о усвајању Стратегије обезбеђивања и унапређења квалитета Правног факултета у Новом Саду
- [Прилог 1.2.](#) Правилник о раду Комисије за обезбеђивање и унапређење квалитета који је усвојио Савет Факултета на седници одржаној 02.04.2012.
- [Прилог 1.3.a](#) Акциони план за спровођење Стратегије обезбеђивања и унапређења квалитета Правног факултета у Новом Саду за период 2016-2020.
- [Прилог 1.3.б](#) Одлука Наставно-научног већа о усвајању Акционог плана за спровођење Стратегије обезбеђивања и унапређења квалитета Правног факултета у Новом Саду за период од 2016. до 2020.

СТАНДАРД 2: СТАНДАРДИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОБЕЗБЕЂЕЊЕ КВАЛИТЕТА

Високошколска установа утврђује начине и поступке за обезбеђење квалитета свог рада, који су доступни јавности.

1) Опис стања, анализа тренутне ситуације и процена Стандарда 2

Обезбеђење квалитета је задатак који обједињује деловање свих организационих делова институције и институције као целине. Овај стандард претпоставља постојање целовитог институционалног оквира који чине стандарди квалитета, субјекти обезбеђивања квалитета, области у којима се обезбеђује квалитет и поступци обезбеђивања квалитета. Постављање јасних стандарда, утврђивање субјеката обезбеђивања квалитета и њихових надлежности, као и прописивање одговарајућих процедура поступања омогућава мерљивост, а тиме и праћење квалитета рада Факултета. Нужна претпоставка за обезбеђење квалитета је постојање одговарајућих општих правних аката Факултета којима се овај институционални оквир успоставља. Стандарди квалитета и утврђене надлежности појединих субјеката у систему обезбеђивања квалитета, као и поступци за обезбеђивање квалитета рада утврђени су одговарајућим факултетским актима.

Обезбеђивање квалитета и самовредновање регулисано је чл. 70 Статута Правног факултета у Новом Саду¹ (даље: Статут Правног факултета) у ком је наведено да Факултет својим општим актом дефинише тела и поступке везане за праћење, обезбеђивање, унапређење и развој квалитета студијских програма, наставе и услова рада на Факултету. Провера испуњења обавеза Факултета у погледу квалитета студијских програма, врши се у складу са правилником који, на предлог Националног савета за високо образовање, доноси министар надлежан за послове високог образовања. У поступку провере квалитета, узима се у обзир и оцена студената о студијским програмима. Факултет спроводи поступак самовредновања и оцењивања квалитета својих студијских програма на начин и у поступку прописаним општим актом Факултета.

На седници Савета Факултета одржаној 23. јуна 2008. донет је Правилник о начинима и поступку самовредновања квалитета студијских програма и наставног процеса којим су утврђени начини и поступак обезбеђивања квалитета студијских програма и наставног процеса путем самовредновања, као и органи надлежни за спровођење поступка самовредновања и примену потребних мера у циљу побољшања квалитета.

У циљу даљег побољшања институционалног оквира и механизма за обезбеђивање и унапређење квалитета Савет Факултета је на седници одржаној

¹ Статут Правног факултета у Новом Саду, дел. бр. 0101-1/5 од 17.10.2018. доступан је на званичној интернет страници Факултета.

2. априла 2012. усвојио Правилник о стандардима и поступцима за обезбеђивање и унапређење квалитета. Усвајањем наведеног правилника престао је да важи Правилник о начинима и поступку самовредновања квалитета студијских програма и наставног процеса из 2008. године.

Правилником о стандардима и поступцима за обезбеђивање и унапређење квалитета утврђују се стандарди, органи, начини и поступци за обезбеђивање и унапређење квалитета самовредновањем рада Правног факултета. Начини и поступци за обезбеђивање квалитета утврђени су посебно за сваку област обезбеђења квалитета и њима се на детаљан начин уређује поступање субјеката у систему обезбеђења квалитета Факултета. У складу са Стандардима за акредитацију високошколских установа и студијских програма које је донео Национални савет за високо образовање и Стратегијом обезбеђивања квалитета и унапређења квалитета Правног факултета, овим Правилником утврђују се области обезбеђења квалитета: квалитет студијских програма; квалитет наставног процеса; квалитет наставника и сарадника и њиховог научно-истраживачког и стручног рада; квалитет студената; квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса; квалитет управљања и квалитет ненаставне подршке; квалитет простора и опреме; квалитет финансирања; учешће студената у самовредновању и провери квалитета.²

У поступку самовредновања учествују декан, продекан за наставу, Комисија за обезбеђивање и унапређење квалитета, служба за наставу и студентски парламент.³ Систематско праћење, периодичну проверу, самовредновање и оцењивање квалитета рада Правног факултета у наведеним областима спроводи Комисија за обезбеђивање и унапређење квалитета, чији рад и организација су регулисани Правилником о раду Комисије за обезбеђивање и унапређење квалитета,⁴ који је усвојио Савет Факултета на седници одржаној 02. априла 2012.

На почетку календарске године Комисија за обезбеђивање и унапређење квалитета саставља годишњи план активности за потребе самовредновања, а на крају календарске године припрема извештај о реализованим активностима које су предвиђене планом. Комисија подноси декану извештаје о самовредновању сваке године, а они су саставни део завршног извештаја о самовредновању. Завршни извештај о самовредновању Комисија припрема и подноси декану и Наставно-научном већу најмање једном у три године. Завршни извештај о самовредновању мора да садржи приказ стања квалитета у свим областима обезбеђења квалитета, статистичке показатеље, истакнуте предности и недостатке, као и предлог мера за побољшање квалитета.⁵ Комисија је декану поднела извештаје о самовредновању за 2016., 2017. и 2018. Годишњи

² Правилник о стандардима и поступцима за обезбеђивање и унапређење квалитета, дел. бр. 0101-1/16 од 02.04.2012., чл. 2.

³ Правилник о стандардима и поступцима за обезбеђивање и унапређење квалитета, чл. 13.

⁴ Правилник о стандардима и поступцима за обезбеђивање и унапређење квалитета, чл. 14.

⁵ Правилник о стандардима и поступцима за обезбеђивање и унапређење квалитета, чл. 15.

извештаји о самовредновању су саставни део овог завршног извештаја о самовредновању којим је обухваћен период од 01.10.2016. до 30.09.2019.

Инструменти за поступак самовредновања су: упитници-анкете, статистика испитних рокова, статистика Завода за тржиште рада, статистика Библиотеке, статистика активности студентских организација и статистика научноистраживачких резултата.⁶

Правилник о стандардима и поступцима за обезбеђивање и унапређење квалитета и Правилник о раду Комисије за обезбеђивање и унапређење квалитета доступни су на интернет страници Факултета.

*
* *

Правни факултет је утврдио начине и поступке за обезбеђење квалитета свог рада. У складу са правилима предвиђеним Статутом Правног факултета, Савет Факултета је усвојио Правилник о стандардима и поступцима за обезбеђивање и унапређење квалитета и Правилник о раду Комисије за обезбеђивање и унапређење квалитета.

Начини и поступци обезбеђења квалитета су учињени доступним наставницима, студентима и јавности објављивањем на интернет страници Факултета.

Правни факултет у Новом Саду периодично преиспитује и унапређује начине и поступке за унапређење квалитета, а то се остварује сталним ангажовањем и континуираним радом свих субјеката обезбеђења и унапређења квалитета.

Имајућу у виду претходно описано и анализирано стање, може да се констатује да Правни факултет испуњава критеријуме утврђене у оквиру Стандарда 2, који се односи на стандарде и начине обезбеђења квалитета.

2) SWOT анализа

ПРЕДНОСТИ	ОЦЕНА	СЛАБОСТИ	ОЦЕНА
На Факултету су утврђени начине и поступци за обезбеђење квалитета	+++	Неадекватна информисаност запослених о начинима и поступцима за обезбеђење квалитета	++
Усвојен је Правилник о стандардима и поступцима за обезбеђивање и унапређење квалитета	+++	Инертност система у прихватању и имплементацији стандарда и поступака обезбеђења квалитета	++
Конституисана је Комисија за обезбеђивање и унапређење квалитета која континуирано	+++		

⁶ Правилник о стандардима и поступцима за обезбеђивање и унапређење квалитета, чл. 16.

оцењује квалитет рада Факултета у свим областима обезбеђења квалитета			
МОГУЋНОСТИ	ОЦЕНА	ОПАСНОСТИ	ОЦЕНА
Стално праћење позитивних прописа којима је регулисано обезбеђивање и унапређење квалитета	+++	Неуједначеност у интерпретацији и примени стандарда и поступака обезбеђења квалитета, од стране различитих високошколских установа и самих државних субјеката	+
Унапређење метода који служе за анализу прикупљених података	++		

3) Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 2

У циљу даљег унапређења квалитета Стандарда 2 неопходно је да се предузму следеће мере и активности:

- вршење редовних периодичних ревизија општих аката Факултета којима су регулисани начини и поступци за обезбеђење квалитета у циљу стварања свеобухватног система квалитета на Факултету;
- активно укључивање већег броја наставника, сарадника, ненаставног особља и студената у поступак самовредновања, као и подизање свести код ових субјеката о значају поступка самовредновања;
- даљи рад на промовисању система квалитета (интерно и екстерно).

4) Показатељи и прилози за Стандард 2

- [Прилог 2.1.](#) Правилник о стандардима и поступцима за обезбеђивање и унапређење квалитета
- [Прилог 2.2.а](#) План рада Комисије за обезбеђивање и унапређење квалитета за 2016.
- [Прилог 2.2.б](#) План рада Комисије за обезбеђивање и унапређење квалитета за 2017.
- [Прилог 2.2.в](#) План рада Комисије за обезбеђивање и унапређење квалитета за 2018.
- [Прилог 2.2.г](#) План рада Комисије за обезбеђивање и унапређење квалитета за 2019.
- [Прилог 2.3.а](#) Годишњи извештај о раду Комисије за обезбеђивање и унапређење квалитета за 2016.
- [Прилог 2.3.б](#) Годишњи извештај о раду Комисије за обезбеђивање и унапређење квалитета за 2017.
- [Прилог 2.3.в](#) Годишњи извештај о раду Комисије за обезбеђивање и унапређење квалитета за 2018.

СТАНДАРД 3: СИСТЕМ ОБЕЗБЕЂЕЊА КВАЛИТЕТА

Високошколска установа изграђује организациону структуру за обезбеђење квалитета.

1) Опис стања, анализа тренутне ситуације и процена Стандарда 3

Обезбеђење, праћење и развој квалитета на Факултету дужност је свих запослених и студената Факултета. Интерни корисници система управљања квалитетом су студенти, наставници, сарадници, административно и техничко особље и управа Факултета. Екстерни корисници су универзитети, посебно Универзитет у Новом Саду (у даљем тексту: Универзитет), сви послодавци (државни и приватни), локална самоуправа, владин и невладин сектор у области друштвено-хуманистичке делатности и заједница у целини. У поступку самовредновања на Факултету учествују декан, продекан за наставу, Комисија за обезбеђивање и унапређење квалитета, служба за наставу и студентски парламент.

У чл. 70 Статута Правног факултета предвиђено је да Факултет својим општим актом дефинише тела и поступке везане за праћење, обезбеђивање, унапређење и развој квалитета студијских програма, наставе и услова рада на Факултету. Факултет спроводи поступак самовредновања и оцењивања квалитета својих студијских програма, на начин и у поступку прописаним општим актом Факултета. Статутом су утврђени су послови и задаци наставника, сарадника, студената, стручних органа и катедри у доношењу и спровођењу Стратегије, начина и поступака за обезбеђење квалитета.

Орган управљања на Правном факултету је Савет. У систему обезбеђења квалитета Савет Факултета има значајну улогу будући да у складу са чланом 28 доноси опште акте на предлог декана. У том смислу Савет Факултета је усвојио и релевантне опште акте, којима је успостављен систем обезбеђења квалитета на Факултету.

Орган пословођења на Факултету је декан, који се у складу са чл. 34 ст. 1 тач. 2 Статута Факултета стара о остваривању образовно-научне делатности Факултета и о организацији наставе на Факултету. Поред тога, декан према чл. 34 ст. 1 тач. 20 Статута Факултета именује комисије у складу са Законом, Статутом или општим актом Факултета. У складу са наведеним, декан именује Комисију за обезбеђивање и унапређење квалитета, председника и секретара Комисије.⁷ Значајна улога декана у систему обезбеђења квалитета огледа се у томе што му Комисија за обезбеђивање и унапређење квалитета подноси

⁷ Правилник о раду Комисије за обезбеђивање и унапређење квалитета, дел. бр. 0101-1/17 од 02.04.2012., чл. 3.

годишње извештаје о самовредновању, као и завршни извештај о самовредновању који се сачињава најмање једном у три године.⁸

Наставно-научно веће, као стручни орган на Факултету, у систему обезбеђења квалитета обавља следеће послове: утврђује предлоге студијских програма које организује Факултет; утврђује програм научних истраживања; утврђује мере за подстицање изразито успешних и даровитих студената; најмање једном годишње разматра извештај о остваривању програма научних истраживања која организује Факултет; одлучује о наставној и научној сарадњи Факултета са институцијама у земљи и иностранству; одлучује о стручном усавршавању наставника и сарадника у земљи и иностранству.⁹

На Правном факултету у Новом Саду су створени предуслови за активно и конструктивно остваривање улоге студената у систему обезбеђења квалитета. У Савету Факултета у складу са чл. 23 ст. 2 тач. 4 Статута Факултета студенти имају 3 представника, које бира Студентски парламент Факултета. Надаље, чл. 36 Статута Факултета предвиђено је да у Наставно-научном већу студенти чине до 20% чланова, а у његовим телима чине 20% чланова. Студенти чине кворум Већа за одлучивање и учествују у одлучивању, када се расправља и одлучује о питањима која се односе на обезбеђење квалитета наставе, измену студијских програма, анализу ефикасности студирања и утврђивање броја ЕСПБ бодова.

Систематско праћење, периодичну проверу, самовредновање и оцењивање квалитета рада Факултета у наведеним областима спроводи формално успостављено тело – Комисија за обезбеђивање и унапређење квалитета, чији рад и организација су прописани Правилником о раду Комисије за обезбеђивање и унапређење квалитета.

Комисија за обезбеђивање и унапређење квалитета броји 11 чланова, који се именују из реда наставника и сарадника, ненаставног особља и студената. Према Одлуци декана бр. 0101-294/2 од 27. септембра 2019. Комисију чине пет чланова из реда наставника (један редовни професор и четири ванредна професора), један члан из реда сарадника (асистент), три члана из реда ненаставног особља (шеф Службе за наставу, в.д. секретара Факултета и управник Библиотеке), као и два члана из реда студената (студент продекан и председник студентског парламента). Комисију чине представници свих категорија запослених на Факултету и студената, односно у њеном раду учествују сви релевантни субјекти у процесу обезбеђивања и унапређења квалитета.

Комисија обавља послове из своје надлежности путем самовредновања. Према чл. 4 Правилника о раду Комисије за обезбеђивање и унапређење квалитета, у поступку самовредновања Комисија обавља следеће послове:

1. Разматра и утврђује предлог Политике обезбеђења квалитета Факултета,

⁸ Правилник о раду Комисије за обезбеђивање и унапређење квалитета, чл. 7.

⁹ Статут Правног факултета у Новом Саду, чл. 38.

2. Разматра и утврђује предлог Стратегије обезбеђења квалитета Факултета,
3. Разматра и утврђује предлог акционих планова за спровођење Стратегије обезбеђења квалитета Факултета,
4. Спроводи поступак самовредновања и припрема и доноси извештај о самовредновању,
5. Доноси одлуке о корективним мерама и спроводи их, односно прати њихову реализацију,
6. Анализира стандарде квалитета и предлаже мере за њихово унапређење, утврђује критеријуме и индикаторе квалитета рада органа управљања и пословођења, стручних служби и других организационих јединица Факултета;
7. Координира спровођењем анкета и другим релевантним видовима прикупљања информација о квалитету,
8. Анализира и оцењује односно вреднује прикупљене податке, оцењује односно вреднује квалитет, даје препоруке за унапређење квалитета,
9. Анализира узроке уочених проблема у обезбеђењу и контроли квалитета,
10. Подстиче и предузима активности у едукацији свих запослених на Факултету у области обезбеђења и контроле квалитета,
11. Сарађује са релевантним телима и службама за обезбеђење и контролу квалитета, посебно са телима Универзитета у Новом Саду,
12. Подстиче и предузима активности на организовању расправа о квалитету,
13. Промовише културу квалитета, и
14. Обавља друге послове за обезбеђивање и унапређење квалитета које јој повери декан.

Комисија за обезбеђивање и унапређење квалитета сазива седнице најмање два пута годишње, а начин њеног рада и одлучивања регулисан је чл. 5 Правилника о раду Комисије.

Комисија саставља годишњи извештај о самовредновању који доставља декану. Извештај се јавно објављује на огласној табли и веб страници Факултета. На основу препорука Комисије предузимају се мере за отклањање недостатака и решавање уочених проблема. Наведене мере се спроводе у циљу побољшања квалитета рада или функционисања свих учесника ради унапређења квалитета наставног процеса, педагошког рада наставника, ефикасности студирања, односно рада Факултета. Годишњи извештаји о самовредновању су саставни део завршног извештаја о самовредновању који Комисија подноси декану и Наставно-научном већу најмање једном у три године.¹⁰

Конечно, у случају потребе Комисија може образовати поткомисије и радна тела ради проучавања одређених питања из области обезбеђења

¹⁰ Правилник о раду Комисије за обезбеђивање и унапређење квалитета, чл. 7.

квалитета, прикупљања и анализе података, спровођења конкретних активности и слично.

Комисија за обезбеђивање и унапређење квалитета, у складу са Правилником којим је уређен њен рад, обавља све послове из свог делокруга рада. Нарочита пажња посвећује се прикупљању података, путем анкета, који се односе на квалитет наставника и сарадника, квалитет наставног процеса, однос наставног особља према студентима, однос ненаставног особља према студентима, оствареним исходима учења и компетенцијама дипломираних студената, о доступности литературе и о доступности свих релевантних информација студентима.

Комисија за обезбеђивање и унапређење квалитета је у периоду који је обухваћен овим извештајем редовно спроводила анкетирање студената на свим студијским програмима основних академских студија и мастер академских студија. У наведеним анкетама, које су приложене уз овај извештај, студенти су оцењивали квалитет организације наставе, стручност наставника и сарадника и однос наставника и сарадника према студентима и мотивацију за рад. Комисија је на својим седницама анализирала резултате спроведених анкета, те у Извештајима о самовредновању за 2016, 2017. и 2018. навела да студенти високим просечним оценама вреднују рад наставника и сарадника Факултета, као и да се наставници и сарадници придржавају распореда наставе и да је редовност извођења наставе на високом нивоу. Комисија у наведеним извештајима није предложила увођење корективних или превентивних мера с обзиром на то да је уочен тренд побољшања резултата анкета.

Комисија за унапређивање и обезбеђење квалитета, такође, периодично спроводи и анкетирање дипломираних студената на основним и мастер академским студијама. Ова врста анкетирања је анонимна, добровољна и врши се приликом додела диплома. Упитником, који се састоји од 20 питања, обухваћени су сви сегменти студирања и он даје потпуни увид у став студената о окончаним студијама. С обзиром да се ова врста анкетирања спроводи приликом доделе диплома, на основу њених резултата Факултет добија и повратне информације о томе да ли су остварени циљеви студијских програма, као и исходи учења. Коначно, од великог значаја су и подаци који се добијају овим путем, а који се односе на то да ли су и у ком временском периоду дипломирани студенти нашли посао у струци. У прилогу овог извештаја налазе се и резултати анкета дипломираних студената.

На наведени начин, до сада, нису анкетирани студенти докторских студија.

Комисија за унапређивање и обезбеђење квалитета до сада није анкетирала послодавце. Иако Факултет добија одређене повратне информације од послодаваца оне нису довољно репрезентативне, те не пружају потпуне и објективне информације.

*

На Правном факултету у Новом Саду успостављен је систем обезбеђења квалитета тако што су утврђени субјекти обезбеђења квалитета, дефинисана њихова улога, задаци и надлежност, улога наставног и ненаставног особља, студената, органа и служби Факултета, области обезбеђења квалитета као и поступци и стандарди за обезбеђење квалитета.

Факултет је остварио циљеве и испунио захтеве постављене Стандардом 3, јер су:

- Статутом и другим општим актима Факултета одређене мере, активности и извршиоци/надлежности органа на обезбеђењу и унапређењу квалитета;
- Организација и функционисање система обезбеђења квалитета одређени Правилником о раду Комисије за обезбеђивање и унапређење квалитета;
- Извештаји о самовредновању које усваја Комисија за обезбеђивање и унапређење квалитета, као мере и активности унапређења квалитета установе и студијских програма доступни јавности.

2) SWOT анализа

ПРЕДНОСТИ	ОЦЕНА	СЛАБОСТИ	ОЦЕНА
Конституисана је Комисија за обезбеђивање и унапређење квалитета која континуирано врши проверу и оцењује квалитет рада Факултета у свим областима обезбеђивања квалитета	+++	Комисија за обезбеђивање и унапређење квалитета није до сада анкетирала студенте докторских студија	++
У Статуту и другим општим актима Факултета утврђене су надлежности органа управљања, органа пословођења и стручних органа у систему обезбеђења квалитета	+++	Недовољна мотивисаност студената за учешће у процесу евалуације квалитета	++
Одговорности наставника, сарадника и студената дефинисане су Статутом и другим општим актима Факултета	+++	До сада није вршено анкетирање послодаваца	++
Обезбеђена је активна улога студената у систему обезбеђења квалитета	+++		
МОГУЋНОСТИ	ОЦЕНА	ОПАСНОСТИ	ОЦЕНА
Даље унапређење организације и функционисања система обезбеђења квалитета	+++	Неуједначеност у интерпретацији и примени стандарда и поступака обезбеђења квалитета, од стране различитих високошколских установа и самих државних субјеката	+

Сарадња са домаћим и страним високошколским и научно-истраживачким установама у циљу заједничког унапређења образовног процеса и размене искустава у обезбеђивању система обезбеђења квалитета	++	Неопходност праћења и ажурирања великог броја општих аката	++
Имплементирање примера добре праксе у систем обезбеђења квалитета	+++		
Даље развијање културе квалитета	+		

3) Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 3

У циљу даљег унапређења квалитета Стандарда 3 потребно је да се предузму следеће мере и активности:

- Систематско и континуирано праћење примене мера и поступака за обезбеђење квалитета;
- Стална едукација свих запослених о значају система обезбеђења квалитета и њихове улоге у њему;
- Едукација студената о нужности њиховог учешћа у процесу обезбеђивања и унапређења квалитета;
- Мотивисање студената да се укључе у поступке евалуације квалитета у циљу добијања објективнијих резултата и одређивања адекватних корективних мера и активности;
- Унапређење сарадње са другим високошколским установама у циљу размене искустава и уједначавања приступа у области обезбеђивања и унапређења квалитета;
- Утврђивање одговарајућег модела за анкетирање студената докторских студија;
- Утврђивање одговарајућег модела за анкетирање послодаваца у циљу добијања повратних информација о квалитету дипломираних студената.

4) Показатељи и прилози за Стандард 3

- [Прилог 3.1.а](#) Извод из Статута Факултета и опис рада Комисије за обезбеђивање и унапређење квалитета која је одговорна за унутрашње осигурање квалитета на Правном факултету
- [Прилог 3.1.б](#) Одлука декана о именовању Комисије за обезбеђивање и унапређење квалитета

- [Прилог 3.2.](#) Списак свих анкета спроведених у школској 2016/17, 2017/18, 2018/2019.
- [Прилог 3.3.](#) Документ о анализи резултата анкета и о усвајању корективних и превентивних мера

СТАНДАРД 4: КВАЛИТЕТ СТУДИЈСКОГ ПРОГРАМА

Квалитет студијског програма обезбеђује се кроз праћење и проверу његових циљева, структуре, радног оптерећења студената, као и кроз осавремењавање садржаја и стално прикупљање информација о квалитету програма од одговарајућих организација из окружења.

1) Опис стања, анализа тренутне ситуације и процена Стандарда 4

У складу са чл. 7 Статута Факултета, Правни факултет остварује академске студијске програме у следећим ужим научним (правно-научним) областима: Грађанскоправној, Историјскоправној, Јавноправној, Кривичноправној, Међународноправној, Привредноправној, Теоријскоправној, Радноправној и Безбедносправној. Делатност високог образовања се остварује кроз академске студије на основу акредитованих студијских програма.¹¹

Факултет остварује делатност високог образовања кроз академске студије на основу акредитованих студијских програма за стицање високог образовања, у пољу друштвено-хуманистичких наука, у области правних наука, и то, кроз:

- основне академске студије (студије првог степена)
- мастер академске студије (студије другог степена)
- докторске академске студије (студије трећег степена).¹²

Циљ академских студијских програма је да се студенти оспособе за развој и примену научних и стручних достигнућа.

У претходном периоду Факултет је добио акредитацију за осам студијских програма, и то за: два студијска програма на основним академским студијама, четири студијска програма на мастер академским студијама и два на докторским академским студијама.

Акредитовани су следећи студијски програми:

1) Студијски програм основних академских студија - ОАС4 – ПРАВА – ОПШТИ СМЕР у трајању од 4 године (240 ЕСПБ), на који је одобрен упис 660 студената у седишту – Уверење Комисије за акредитацију и проверу квалитета (даље: КАПК) бр. 612-00-00089/2014-04 од 26.09.2014.;

2) Студијски програм основних академских студија ОАС4 – ПРАВА – СМЕР УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА у трајању од 4 године (240 ЕСПБ) - на који је одобрен упис 220 студената у седишту – Уверење КАПК бр. 612-00-00089/2014-04 од 26.09.2014.;

3) Студијски програм мастер академских студија - МАС1 – ПРАВА – ОПШТИ СМЕР у трајању од годину дана 60 ЕСПБ) – на који је одобрен упис 165 студената у седишту – Уверење КАПК бр. 612-00-00089/2014-04 од 26.09.2014.;

¹¹ Статут Правног факултета у Новом Саду, чл. 8.

¹² Статут Правног факултета у Новом Саду, чл. 58.

4) Студијски програм мастер академских студија – МАС1 – ПРАВА – СМЕР УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА у трајању од годину дана (60 ЕСПБ), на који је одобрен упис 55 студената у седишту – Уверење КАПК 612-00-00089/2014-04 од 26.09.2014.;

5) Студијски програм мастер академских студија МАС1 – НАЦИОНАЛНА БЕЗБЕДНОСТ - у трајању од годину дана 60 ЕСПБ), на који је одобрен упис 70 студената у седишту - Уверење КАПК 612-00-00353/2015-04 од 19.06.2015.;

6) Студијски програм мастер академских студија МАС1 – СОЦИЈАЛНИ РАД - у трајању од годину дана (60 ЕСПБ), на који је одобрен упис 20 студената у седишту - Уверење КАПК 612-00-00353/2015-04 од 19.06.2015.;

7) Студијски програм докторских академских студија – ПРИВАТНО ПРАВО у трајању од три године дана (180 ЕСПБ), на који је одобрен упис 20 студената у седишту - Уверење КАПК 612-00-00089/2014-04 од 26.09.2014.;

8) Студијски програм докторских академских студија – ЈАВНО ПРАВО – у трајању од три године (180 ЕСПБ), на који је одобрен упис 22 студента у седишту – Уверење КАПК 612-00-01007/2016-06 од 02.09.2016.

Укупан број уписаних студената на свим нивоима студија и на свим смеровима у текућој и претходне две школске године приказан је у [Табели 4.1](#). Такође, у [Табели 4.2](#) приказан је број и проценат дипломираних студената (у односу на број уписаних) у претходне 3 школске године у оквиру акредитованих студијских програма. Коначно, подаци о просечном трајању студија у претходне 3 школске године приказани су у Табели 4.3.

На Факултету постоје адекватни механизми за праћење квалитета студијских програма. Статутом Факултета предвиђено је да Факултет својим општим актом дефинише тела и поступке везане за праћење, обезбеђивање, унапређење и развој квалитета студијских програма, наставе и услова рада на Факултету. Провера испуњења обавеза Факултета у погледу квалитета студијских програма, врши се у складу са правилником који, на предлог Националног савета за високо образовање, доноси министар надлежан за послове високог образовања. У поступку провере квалитета, узима се у обзир и оцена студената о студијским програмима. Факултет спроводи поступак самовредновања и оцењивања квалитета својих студијских програма, на начин и у поступку прописаним општим актом Факултета.¹³

Осигуравању квалитета студијских програма доприноси спровођење циљева из усвојених стратешких докумената Политике обезбеђивања и унапређења квалитета и Стратегије. Сагласно Стратегији, једна од приоритетних области у којима је Факултет посвећен континуираном и систематском раду на обезбеђивању и унапређењу квалитета, јесте управо квалитет студијских програма. Стратегијом су предвиђене мере за унапређење нивоа квалитета студијских програма попут усклађивања акредитованих студијских програма по

¹³ Статут Правног факултета у Новом Саду, чл. 70.

обиму и садржају са студијским програмима референтних правних факултета у државама региона и Европске уније.

Акционим планом 2016-2020 предвиђене су мере и активности које треба да буду предузете у циљу повећања ефикасности студирања и обезбеђења конкурентности Факултета. Акционим планом 2016-2020 је, између осталог, прописано да Факултет континуирано треба да припрема за реализацију нове студијске програме, као и да припрема, усваја и реализује атрактивне програме перманентног образовања.

Обезбеђивање и унапређење квалитета студијских програма ближе је уређено Правилником о стандардима и поступцима за обезбеђивање и унапређење квалитета и Правилником о раду Комисије за обезбеђивање и унапређење квалитета.

Одржавању и унапређењу квалитета студијских програма доприноси учешће студената у органима Факултета и то како у Савету Факултета као органу управљања, тако и у Наставно-научном већу, као стручном органу. Наиме, у Савет Факултета који има 17 чланова, 3 члана се бирају из реда представника студената. Њих бира Студентски парламент Факултета.¹⁴ У Наставно-научном већу студенти чине до 20% чланова, а у његовим телима чине 20% чланова. Када се расправља и одлучује о питањима која се тичу обезбеђења квалитета наставе, измену студијских програма, анализу ефикасности студирања и утврђивање броја ЕСПБ бодова, студенти чине кворум Наставно-научног већа за одлучивање и учествују у одлучивању.¹⁵ Према томе, студенти свој допринос обезбеђивању и унапређењу квалитета дају не само учешћем и радом у Наставно-научном већу, него и у његовим телима будући да и у њима обавезно чине 20% чланова. Надаље, квалитет студијских програма се, између осталог, обезбеђује учешћем студената у оцењивању студијских програма. То се постиже укључивањем представника студената у састав Комисије за обезбеђивање и унапређење квалитета и спровођењем анкета којима се испитују ставови и мишљења студената о питањима из области које се проверавају у процесу самовредновања Факултета.¹⁶ Уколико сматра да му је повређено право на квалитетно школовање или на благовремено и тачно информисање о свим питањима која се односе на студије, или право на активно учествовање у доношењу одлука, студент има право да изјави приговор Декану Факултета. Рокови и начин одлучивања о изјављеном приговору ближе су уређени Статутом Факултета.¹⁷

Квалитет студијских програма на свим нивоима студија обезбеђује се утврђивањем и благовременим објављивањем, систематским праћењем и континуираним усавршавањем сваког акредитованог студијског програма, те испитивањем његове усклађености са задацима и циљевима Факултета, а нарочито испитивањем: структуре и садржаја студијског програма, у погледу

¹⁴ Статут Правног факултета у Новом Саду, чл. 23 у вези са чл. 26.

¹⁵ Статут Правног факултета у Новом Саду, чл. 36.

¹⁶ Правилник о стандардима и поступцима за унапређивање и обезбеђење квалитета, чл. 12.

¹⁷ Статут Правног факултета у Новом Саду, чл. 75.

односа опште-академских, научно-стручних и стручно-апликативних предмета; радног оптерећења студената израженог у ЕСПБ бодовима; исхода и квалификација које добијају студенти када заврше студије; могућности за запошљавање и даље школовање; осавремењавањем студијских програма и упоредивости са студијским програмима одговарајућих страних факултета.¹⁸

Информације о квалитету студијских програма прикупљају се током студија у оквиру практичне наставе коју студенти похађају у оквиру стручно-апликативних предмета. Наиме, за време трајања праксе студенти воде Дневнике праксе које им потписују судије, заменици тужиоца и други правници практичари код којих су распоређени на обуку. На тај начин стручњаци из праксе посредно оцењују оспособљеност студената за примену стеченог теоријског знања у пракси. Осим тога, руководилац практичне наставе и сарадници који прате рад студената током праксе су у непосредном контакту са стручњацима под чијим се менторством спроводи практична настава. Кроз разговоре са њима, руководилац и сарадници добијају повратне информације о квалитету знања и вештинама студената, као и предлоге за унапређење квалитета студијских програма.

У циљу даљег унапређења квалитета акредитованих студијских програма потребно је да се у наредном периоду периодично анкетају послодавци који запошљавају дипломиране правнике. До сада су се повратне информације од њих добијале углавном кроз неформалне контакте и разговоре, а не у виду систематског праћења и анализе њихових ставова и очекивања о квалитету стеченог знања дипломаца Факултета.

Квалитет програма преиспитује се и на основу повратних информација које Факултет периодично прибавља од дипломираних студената. Наиме, приликом доделе диплома након завршених основних и мастер академских студија, бивши студенти се у оквиру анонимне анкете изјашњавају о томе да ли су и у ком временском периоду након дипломирања успели да нађу посао у струци и где су се запослили. Од укупно 321 дипломца основних академских студија Права - Општи смер чак 259 (80,07%) се изјаснило да су након дипломирања пронашли посао у струци, док 45 анкетираних (14%) то није успело у року од годину дана након дипломирања. Преосталих 17 (5,3%) анкетираних се није изјаснило. Од укупно 71 анкетираних дипломаца основних академских студија Права - Смер унутрашњих послова њих 48 (67,6%) се изјаснило да је нашло запослење у струци, 17 (23,9%) се није запослило, а преосталих 6 (8,5%) се није изјаснило. Највећи број анкетираних је свој први посао пронашао у адвокатури, затим у судовима, органима управе, код јавних бележника, јавних извршитеља, у школству, при Министарству унутрашњих послова, у тужилаштву и привреди. Из свега наведеног може да се закључи да студенти који заврше Правни факултет релативно лако и брзо проналазе први

¹⁸ Правилник о стандардима и поступцима за обезбеђивање и унапређење квалитета, чл. 3.

посао у струци, будући да је 78,8% дипломираних студената нашло први посао у струци у првих шест месеци после дипломирања. (Прилог 4.3).

Проверу квалитета рада Факултета и квалитета студијских програма спроводи Комисија за обезбеђивање и унапређење квалитета, чија надлежност и задаци су ближе описани и анализирани у оквиру Стандарда 3.

На свим нивоима студија исходи учења, па самим тим и исход образовног процеса, огледају се у стицању теоријских и практичних знања и вештина у свим значајнијим областима права. Рад са студентима је усмерен на стицање функционалног знања, како би се дипломцима олакшало укључивање у тржиште рада. Кроз студије случаја које се спровode на предавањима и вежбама подстиче се активно укључивање студената у извођење наставе, логичко повезивање градива, критичко и аналитичко размишљање, формулисање и изношење аргументације, као и способност синтетисања стеченог знања. У наставном процесу велика пажња се посвећује методима сазнавања, тумачења и примене права. Током извођења наставе, али и у оквиру колективног менторског рада, студентима се дају савети о техникама учења, како би им се помогло да постигну очекиване исходе учења.

Вештине усменог и писаног изражавања стичу се и кроз разне ваннаставне активности као што су такмичење у беседништву, новинарска секција, клиничко образовање,¹⁹ али и кроз учествовање у различитим секцијама у оквиру Центра за симулацију суђења (међународноправна, кривичноправна, управноправна, грађанскоправна, порескоправна).

Исходе учења студенти могу да провере већ током студија учешћем на разним националним, регионалним и међународним такмичењима. Успеси које су до сада остварили студенти Факултета говоре у прилог високог квалитета образовања. Запаженије награде које су у протекле три школске године освојили студенти Факултета су: 3. место на такмичењу у симулацији суђења пред Европским судом за људска права одржаном од 18.05. – 20.05.2019. у Бањој Луци; награда студенту докторских студија Димитрију Ђукићу за најбољег судију 42. међународног такмичења у симулацији суђења пред Међународним судом правде - “Телдерс” одржаном од 23. до 25. маја 2019. у Хагу; 3. место на такмичењу у симулацији арбитражног решавања инвестиционих спорова (*Frankfurt Investment Arbitration Moot Court*) које је одржано од 12-16. марта 2018. у Франкфурту и прво место на такмичењу у симулацији суђења пред Међународним кривичним судом у Хагу у категорији заступника Владе 2016.

Стицање практичних знања и вештина остварује се и кроз организовање различитих облика практичне наставе: гостовања стручњака из праксе, анализа практичних случајева, похађање праксе у органима и институцијама са којима Факултет има закључене протоколе о сарадњи, као и кроз организоване посете релевантним органима и институцијама. Програм практичне наставе изводи се

¹⁹ На Факултету постоје четири правне клинике: Правна клиника за заштиту животне средине, Правна клиника за борбу против насиља у породици, Правна клиника за борбу против трговине људима и Правна клиника за избегличко право.

из појединих наставних предмета, а на основу протокола о сарадњи закључених са Основним, Вишим и Апелационим судом у Новом Саду, Основним, Вишим и Апелационим јавним тужилаштвом у Новом Саду, Заштитником грађана Републике Србије, Покрајинским омбудсманом, Народном банком Србије, Безбедносно-информативном агенцијом, Полицијском управом у Новом Саду, Специјалном болницом за психијатријске болеснике др Славољуб Бакаловић из Вршца, Удружењем судија прекршајних судова Републике Србије, Градском управом за заштиту животне средине Града Новог Сада, Покрајинским заводом за заштиту природе у Новом Саду и др. Осим тога, споразуми о пословно-техничкој сарадњи закључени су и са *Opportunity* банком и *Credit Agricole* банком како би се студентима омогућило стицање практичних знања из правно-економских предмета.

У циљу приближавања праксе студентима, Факултет је са Министарством правде – Основним и Вишим судом у Новом Саду закључио Протокол о сарадњи на основу којег је омогућено одржавање рочишта у судници Факултета (просторији која је у свему опремљена као судница), уз сагласност странака и поступајућег судије.

У сврху стицања информатичких вештина неопходних за рад у пракси, Факултет у сарадњи са привредним друштвом *Paragraf Lex* организује обуке за коришћење базе прописа *Paragraf Lex*, које годишње заврши око стотину студената.

Факултет је свим заинтересованим студентима омогућио похађање курса енглеског језика за правнике са циљем стицања додатних компетенција које ће дипломиране студенте учинити конкурентнијим на тржишту рада. Такође, на основу сарадње са Правним факултетом Универзитета у Потсдаму (Немачка) студентима Факултета је у два наврата омогућено похађање двонедељног курса немачког језика у универзитетском кампусу у Потсдаму. Конкретно, током августа месеца 2017. 5 студената Факултета са докторских академских студија похађало је курс немачког језика у Потсдаму, док је током августа 2019. исти курс укупно похађало 10 студената основних, мастер и докторских академских студија Факултета. За похађање наведеног курса студентима Факултета су посредством Правног факултета Универзитета у Потсдаму обезбеђене стипендије Немачке службе за академску размену – DAAD.

У сврху овладавања техникама истраживања и писања научних радова, за студенте мастер и докторских академских студија на почетку студија организује се предавање у вези са методологијом израде научног рада.

С обзиром на то да учешће студената у ваннаставним активностима подразумева њихово додатно ангажовање које им доноси нова знања и вештине, у наредном периоду би било пожељно преиспитати могућност вредновања учешћа у овим активностима у оквиру предиспитних активности за оне наставне предмете са којима су оне уско повезане. Предложено вредновање ангажовања студената у оквиру предиспитних активности је у складу са чл. 39 Закона о високом образовању Републике Србије. Сагласно њему „укупно ангажовање

студента састоји се од активне наставе (предавања, вежбе, практикуми, семинари и др.), самосталног рада, колоквијума, испита, израде завршних радова, студентске праксе, добровољног рада у локалној заједници и других видова ангажовања.“ Исти члан предвиђа и да „услове, начин организовања и вредновање добровољног рада уређује високошколска установа својим општим актом.“

Образовни циљ и исходи образовања, тј. знања чије се стицање очекује за сваки наставни предмет објашњени су у књигама предмета за сваки акредитовани студијски програм на свим нивоима студија. Књига предмета за сваки студијски програм доступна је на интернет страници Факултета.

У креирању студијских програма на свим нивоима студија Факултет води рачуна о дескрипторима квалификација у складу са Националним оквиром квалификација Србије, као и Европским оквиром квалификација. Основне академске студије права имају за циљ да студентима омогуће стицање општег правничког образовања у кључним правним областима које ће дипломираним студентима омогућити обављање широког спектра правничких професија, тј. обављање приправничког стажа у најразличитијим државним органима, институцијама, установама, органима управе, адвокатури, јавно-бележничким и јавно-извршитељским канцеларијама, као и у привреди. Приликом осмишљавања и осавремењавања студијских програма води се рачуна о потребама тржишта рада за образовни профил дипломирани правник. Увођење нових правничких професија у српски правни систем довело је и до употпуњавања програма и иновирања уџбеничке литературе у оквиру појединих наставних предмета. Тако су, примера ради, увођење професија јавних бележника и јавних извршитеља довеле до иновирања градива из свих грађанскоправних предмета, а на мастер академским студијама уведен је предмет Теорија судског извршног поступка. Осим тога, редовно се објављују и измењена и допуњена издања уџбеника како би се градиво из конкретног предмета ускладило са изменама прописа. У циљу унапређења стеченог знања, настава се изводи у складу са најновијим трендовима и уз праћење свих измена прописа. Квалитет студијских програма преиспитује се њиховим периодичним поређењем и усклађивањем са студијским програмима водећих правних факултета из иностранства. Осим тога, на Факултету се организују предавања професора из иностранства, што омогућава увид у упоредноправну димензију правних института који се изучавају на Факултету. Стицање општег правничког образовања и савладавање општих начела и правних института дипломираним правницима даје ширину која им омогућава олакшану мобилност из једне правничке професије у другу.

На основним студијама студенти стичу опште правничко образовање, док им могућност одабира између више понуђених изборних предмета омогућава стицање ужих знања из области за коју показују нарочите афинитете и интересовање. Виши степен специјализације омогућен је током мастер академских студија избором предмета у којима студент жели да стекне ужа

теоријска и практична знања, уз критичко сагледавање позитивноправних решења. На мастер академским студијама студенти стичу продубљена стручна знања у изабраним наставно-научним и стручним областима, која омогућавају квалитетнију примену правничких знања у пракси и даље стручно и научно усавршавање. На докторским академским студијама стиче се уско специјалистичко знање из уже правне области, са акцентом на самосталном истраживању и долажењу до оригиналних закључака и давању доприноса развоју науке. Потом, сагледава се улога правне регулативе у датој области у интеракцији са другим областима друштвеног живота, преиспитују се важећа решења и предлагаже унапређење регулативе.

С обзиром на то да диплома Правног факултета омогућује обављање широког спектра правничких занимања, којих студенти често нису свесни, током ваннаставних активности подстиче се позивање стручњака из праксе како би будућим дипломцима представили своја занимања, појаснили које се квалификације и формални услови траже за које правничко занимање (нпр. правосудни испит, јавно-бележнички испит, адвокатски испит, испити које организује Правосудна академија и др.) и указали на могућности за напредовање у професионалној каријери.

Транспарентност квалификација које се стичу на Факултету постиже се објављивањем на интернет страници Факултета садржаја тј. структуре сваког наставног предмета, метода извођења наставе, начина рачунања коначне оцене, као и литературе из које се припрема испити. На тај начин омогућена је упоредивост знања, вештина и компетенција студената Факултета у случају њихове мобилности на неки од факултета у земљи или иностранству. Осим тога, све вештине и компетенције за које су студенти добили сертификат након успешно апсолвираних ваннаставних активности, уноси се у Додатак дипломи који служи као потврда о додатно стеченим компетенцијама студената од значаја за будуће послодавце.

Подаци о свим студијским програмима на свим нивоима студија доступни су на интернет страници Факултета.

На основним академским студијама настава се у зависности од предмета изводи у облику: предавања, вежби, индивидуалних и колективних консултација, семинарских часова за мање групе студената ради стицања продубљених знања из појединих тематских јединица, симулације суђења, анализе случајева, презентације помоћу видео бима, коришћења видео снимака, организовања кратких квизова за рекапитулацију градива, решавања задатака и хипотетичких случајева, дискусија и дебата, излагања студентских реферата. За сваки наставни предмет методи извођења наставе одређени су Књигом предмета, која је за сваки студијски програм доступна на интернет страници Факултета.

На мастер академским студијама настава се, у зависности од предмета, изводи у облику: интерактивне наставе, дискусије, усмених излагања студената, семинарских радова, анализе практичних примера, праћења најновијих трендова

и новина у законодавству и пракси, анализе случајева, практичне наставе у институцијама са којима Факултет има закључене уговоре о сарадњи, симулације суђења пред различитим (националним и међународним) судовима, припреме студената за учешће на студенским такмичењима, тестова и квизова и др. За сваки наставни предмет методи извођења наставе одређени су књигом предмета, која је за сваки студијски програм доступна на интернет страници Факултета.

На докторским академским студијама, настава се, у зависности од предмета, изводи у облику: исцрпног и детаљног излагање предметне материје, коришћења примера из судске праксе, анализе релевантних домаћих и страних законских прописа који регулишу односну материју, интерактивне наставе, активног учешће студената, подстицања критичког приступа темама које се обрађују, практичне примене стечених знања, дискусија, припреме и презентовања есеја, решавања практичних правних проблема, припрема поднесака, студија случаја и др. За сваки наставни предмет методи извођења наставе одређени су Књигом предмета, која је за сваки студијски програм доступна на интернет страници Факултета.

Предавања и други облици наставе организују се за све студенте. На уводном часу наставници и сарадници упознају студенте са планом и програмом наставног предмета, правима и обавезама студената, као и терминима индивидуалних консултација. Део часа предавања и вежби посвећује се давању одговора на постављена питања.²⁰ Настава се изводи уредно и о томе се води службена евиденција, коју сваки наставник и сарадник потписује након одржаних часова предавања, вежби и индивидуалних консултација.

Жељени исходи учења утичу на садржину наставног програма и на његову организацију на тај начин што се студијски програми прилагођавају изменама прописа, али и захтевима и очекивањима праксе у погледу вештина и способности дипломираних правника. Осим теоријске наставе, као класичног облика извођења наставе, подстиче се практична настава. Она подразумева анализу случајева из праксе, решавање хипотетичких случајева, презентовање актуелних питања из одређене области (бира се студент известилац који треба да изложи пред осталим студентима актуелну проблематику), организовање симулација суђења и слично.

Знање студената се проверава путем колоквијума и испита. Колоквијуми и испити су јавни. Јавност се обезбеђује објављивањем времена и места полагања испита на огласној табли и порталу Службе за наставу. Јавност испита и колоквијума обезбеђује се и прописивањем обавезе присуства најмање три студента испиту до самог краја.²¹

²⁰ Вид. Правилник о извођењу наставе и оцењивању студената од 2.4.2012, пречишћени текст, чл. 5. Пречишћеним текстом обухваћене су измене и допуне које је Савет Факултета усвојио на својим седницама одржаним: 10.10.2012, 30.12.2015, 22.06.2016. и 27.02.2017.

²¹ Правилник о извођењу наставе и оцењивању студената, чл. 8

Полагање колоквијума је детаљно регулисано Правилником о извођењу наставе и оцењивању студената.

Испитна материја је јединствена и када на предмету има више наставника. Ако се испитна материја може припремати из више уџбеника који су алтернативно утврђени као обавезна литература, пре започетог испита наставник је дужан да утврди по ком је уџбенику студент припремао испит и дужан је да о томе води рачуна.²² Оријентациона испита питања се стављају на располагање студентима пре почетка школске године и јединствена су.²³ Испитна материја може да се полаже и парцијално, у складу са Правилником о извођењу наставе и оцењивању студената.

Испити се, по правилу, организују као усмени испити, а на основу одобрења Наставно-научног већа испит се може полагати и као писмени испит.²⁴ Посебна пажња посвећује се студентима са хендикепом, тако што се полагање испита за ту групу студената организује на начин који одговара њиховим могућностима.

Оцењивање на испиту мора бити објективно и непристрасно. Приликом оцењивања на испиту, наставник не сме да врши дискриминацију студената ни по ком основу. При оцењивању наставник је дужан да користи уједначене критеријуме.²⁵

Укупна оцена на предмету се састоји из два елемента:

- Броја поена остварених током наставе, који се односи на испуњење предиспитних обавеза и
- Оцене знања које је студент показао на испиту.²⁶

Наставник је дужан да приликом коначног оцењивања студента урачуна поене остварене у предиспитним активностима, који према чл. 104 ст. 3 Закона о високом образовању учествују са најмање 30, а највише 70 поена. Наставник и сарадник дужни су да континуирано прате и оцењују предиспитне активности студената и да оцену изразе у поенима. У књигама предмета су за сваки од наставних предмета наведене компоненте коначне оцене, односно колико поена у коначној оцени носе предиспитне активности у виду похађања наставе, вежби, израде и одбране семинарских радова и слично, а колико поена може да се оствари на самом испиту.

Успех студента на испиту изражава се оценом од 5 (није положио) до 10 (одличан). Коначна оцена представља збир поена остварених у предиспитним активностима и на завршном испиту. Она се формира у складу са бодовном скалом дефинисаном у чл. 104, ст. 4 Закона о високом образовању - од 51 до 60 поена оцена 6 (шест), од 61 до 70 поена оцена 7 (седам), од 71 до 80 поена оцена 8 (осам), од 81 до 90 поена оцена 9 (девет), од 91 до 100 поена оцена 10 (десет).

²² Правилник о извођењу наставе и оцењивању студената, чл. 13.

²³ Правилник о извођењу наставе и оцењивању студената, чл. 18.

²⁴ Правилник о извођењу наставе и оцењивању студената, чл. 19.

²⁵ Правилник о извођењу наставе и оцењивању студената, чл. 32.

²⁶ Правилник о извођењу наставе и оцењивању студената, чл. 33.

Правилник о извођењу наставе и оцењивању уређује и право студента да изјави приговор на добијену оцену и поступак одлучивања по приговору, као и могућност да након три неуспешна покушаја захтева полагање испита пред комисијом.²⁷

Факултет је извршио и мапирање предмета, а начин на који су програмски исходи учења покривени у оквиру обавезних предмета који су дефинисани програмом приказан је у табели мапирања предмета ([Прилог 4.4.](#)).

На интернет страници Факултета доступне су књиге предмета у којима су дате спецификације за сваки од предмета, како обавезних тако и изборних, за сваку годину студија, на свим смеровима и нивоима студија. У свакој књизи предмета прецизирано је шта је образовни циљ и исход образовања, тј. која ће знања и вештине студенти стећи током предавања и вежби из конкретног предмета.

Постизање намераваних исхода учења проверава се путем испита, парцијалних испита, колоквијума, кроз израду семинарских радова, те израду и јавну одбрану завршних радова на мастер академским студијама, односно докторских дисертација на докторским академским студијама. Осим тога, рад студената се континуирано прати током извођења наставе, а нарочито током вежби које се превасходно базирају на интерактивном раду са студентима.

Испит је завршни облик провере знања, тј. планираних исхода учења. Осим на испиту, знање студената се може проверавати и путем колоквијума. Студент стиче право да полаже испит из наставног предмета када испуни све предиспитне обавезе утврђене студијским програмом. Испити се полажу из свих наставних предмета који су утврђени студијским програмом.²⁸ Студијским програмом може се условити полагање испита из одређеног предмета претходно положеним испитом из другог предмета. Са тим у вези је на сајту Факултета објављена спецификација предметних предуслова. Разлог за постојање предметних предуслова је тај што се градиво из неких предмета не може довољно добро разумети без претходног савладавања материје из неког другог предмета (примера ради, испит из предмета Кривично процесно право условљено је претходним полагањем испита из Кривичног права).

Успешан завршетак мастер академских студија, осим полагања испита, подразумева и израду и јавну одбрану завршног рада, који се израђује у складу са Правилником о поступку израде и одбране завршног рада на мастер академским студијама²⁹ (даље: Правилник о поступку израде и одбране завршног рада) и Техничким упутствима за израду завршног рада,³⁰ који су доступни на интернет страници Факултета. Завршни рад је самостални и оригинални писани рад

²⁷ Правилник о извођењу наставе и оцењивању студената, чл. 37.

²⁸ Правилник о извођењу наставе и оцењивању студената, чл. 14.

²⁹ Правилник о поступку израде и одбране завршног рада на мастер академским студијама од 27.02.2012. Доступно на <http://pf.uns.ac.rs/attachments/article/231/Pravilnik%20izrade%20i%20odbrane%20master%20rada.pdf>.

³⁰ Техничка упутства за израду завршног рада доступна су на <http://pf.uns.ac.rs/attachments/article/231/Tehnicka%20uputstva%20za%20izradu%20zavrshnog%20rada.pdf>.

студента који садржи продубљену обраду неког питања. Завршним радом студент доказује: да је способан да самостално и стваралачки примењује теоријска и практична знања која је стекао током студија; да ослонцем на своја знања о друштву и праву, стручну и научну литературу и одговарајуће истраживачке методе са успехом образлаже које чињенице треба узети у обзир приликом тражења одговора на постављена питања; да поседује способност критичког мишљења и логичког закључивања; да је у стању да на јасан начин изложи своје закључке; да поседује способност да настави студије/стручно усавршавање на начин који ће самостално изабрати.³¹

Предложену тему завршног рада на предлог ментора разматра катедра, а одобрава је Наставно-научно веће. Захтеве у погледу обима, квалитета и правилног навођења коришћених извора студенту објашњава ментор на првим консултацијама.³² Формални формални захтеви које рад треба да испуни (које делове сваки завршни рад треба да садржи, како изгледа насловна страна, како се наводе извори у фуснотама, како се наводе коришћени радови и извори у библиографији и сл.) прецизирани су Техничким упутствима за израду завршног рада. Успешна одбрана завршног рада се вреднује са 20 ЕСПБ, а рад се оцењује оценом од 6 до 10.³³

У Правилнику о поступку израде и одбране завршног рада прецизирани су и критеријуми које рад треба да испуни да би се сматрао подобним за одбрану. Наиме, кроз завршни рад студент треба да покаже да је проширио знање у предметној материји у мери која му омогућава квалитетнију примену знања у пракси и даље стручно/научно усавршавање; да је користио литературу у нужном обиму; да је завршни рад израђен у писаној форми која одговара стандардима у области друштвених наука и да има обим од 30 до 50 страна (формат А4, фонт Times New Roman 12, проред 1,5, стандардна маргина).³⁴ У изради рада студенту подршку пружа ментор, који му даје сугестије о томе шта треба поправити у првој верзији рада. Коначно, завршни рад се брани пред Комисијом од три члана.

На оба студијска програма докторских академских студија, осим испита постоје и други облици провере очекиваних исхода учења који се првенствено огледају у способности за самосталним и продубљеним истраживањем одређеног правног питања, активно учешће у дискусији на одређену тему на општем семинару, уводно излагање кандидата на општем семинару, израда пројекта дисертације, тематско предавања студентима под надзором ментора, излагање рада на стручном скупу, објављивање библиографије радова и др. Курикулумом за сваки студијски програм на докторским академским студијама – Јавно и Приватно право, одређене су обавезе студената у оквиру сваког семестра

³¹ Правилник о поступку израде и одбране завршног рада на мастер академским студијама, чл. 2.

³² Вид. Правилник о поступку израде и одбране завршног рада на мастер академским студијама, чл. 7.

³³ Правилник о поступку израде и одбране завршног рада на мастер академским студијама, чл. 12.

³⁴ Правилник о поступку израде и одбране завршног рада на мастер академским студијама, чл. 8.

и године студија, као и број ЕСПБ бодова који носи свака од активности. Поступци испуњавања обавеза из оба студијска програма докторских академских студија, од уписа до пријаве теме докторске дисертације прописани су правилницима којима се уређује упис и студирање на сваком студијском програму. Поступак пријаве теме, поступак њеног одобравања и одбрана докторске дисертације регулисани су Правилима докторских студија Универзитета у Новом Саду.³⁵ Докторска дисертација треба да представља изворни и самосталан научни рад, који доприноси развоју научне мисли.

Служба за наставу је креирала апликацију на основу које могу да се генеришу подаци о пролазности и успешности студената на сваком испиту. Уз помоћ наведене апликације на годишњем нивоу израђују се графикони у којима се процентуално изражава пролазност студената на сваком од предмета. При томе се прати не само пролазност свих студената који су пријавили и изашли на неки испит, него се посебно исказује и пролазност студената који су започели одговарање, што пружа далеко реалнију слику о пролазности на испиту. Наведени графикони се редовно достављају декану, продекану за наставу, као и Комисији за обезбеђивање и унапређење квалитета. Анализа ових графикана за претходне три школске године, која је приказана у [Прилогу 4.2](#), указује на то да је пролазност на готово свим предметима задовољавајућа. На основним академским студијама се, за претежни број предмета, пролазност креће између 60% и 90%, када се узму у обзир студенти који нису одустали од испита, док се на мастер академским студијама пролазност креће између 70% до 100%. Најнижи степен пролазности се уочава код појединих испита на основним академским студијама (између 50% и 60%). Објашњење за то се налази у чињеници да су поједини предмети објективно тежи од других, а с друге стране и чињеницом да више нивое студија, по правилу, уписују бољи и мотивисанији студенти.

Сваки предмет из студијског програма вреднује се бројем ЕСПБ бодова, а обим студија изражава се збиром ЕСПБ бодова. Збир од 60 ЕСПБ бодова одговара просечном укупном ангажовању студента у обиму 40-часовне радне недеље током једне школске године. Укупно ангажовање студента састоји се од активне наставе (предавања, вежбе, практикуми, семинари и др.), самосталног рада, колоквијума, испита, израде завршних радова, студентске праксе, добровољног рада у локалној заједници и других видова ангажовања.³⁶

На примеру предмета Римско право са основних академских студија Права – Општи смер, описаћемо активности које су потребне за достизање очекиваних исхода учења и то: време проведено на предавањима и вежбама, време проведено у самосталном раду и време потребно за припрему испита. Након

³⁵ Пречишћен текст Правила докторских студија Универзитета у Новом Саду доступан је на <https://www.uns.ac.rs/index.php/univerzitet/dokumenti/send/35-pravilnici/103-pravila-doktorskih-studija-2>.

³⁶ Статут Правног факултета у Новом Саду, чл. 59.

тога, биће приказано колики је удео свих ових активности у укупној вредности ЕСПБ бодова за дати наставни предмет.³⁷

РИМСКО ПРАВО

Р.бр.	Активност	Школских часова		Коефицијент претварања	
		седмично	Седмица	у сате	Сати
1	Предавања	6,00	15,00	0,75	67,50
2	Вежбе	3,00	15,00	0,75	33,75
3	Припрема колоквијума	0,00	0,00	0,00	20,00
4	Израда колоквијума	1,00	1,00	0,75	0,75
5	Припрема испита	0,00	0,00	0,00	80,00
6	Полагање испита	0,33	1,00	0,75	0,25
7	Укупно:				202,25

На основу приказаног обрачуна, види се да би рачунањем 25 сати за један ЕСПБ имали $202,25/25=8,09$ ЕСПБ, а рачунањем 30 сати за један ЕСПБ имали би $202,25/30=6,74$ ЕСПБ. Ако се узме у обзир да, у просеку, има више студената којима је неопходан већи број сати рада како би се савладале предвиђене предиспитне и испитне обавезе, одлучено је да се предмету додели 8 ЕСПБ, што се показало као добра процена.

Ипак, код појединих предмета, а нарочито код појединих изборних предмета, потребно је преиспитати радно опретећење студената и расподелу ЕСПБ бодова.

О адекватној оптерећености студената води се рачуна прописивањем дозвољеног броја страница које уџбеник треба да има како би се постигла адекватна оптерећеност студената. То питање је ближе уређено Правилником о уџбеницима и другим наставним средствима.³⁸ Овим Правилником предвиђено је да укупан обим наставног испитног материјала не сме да прелази седам страна текста по часу предавања, при чему се у тај број страна не рачунају: садржај, напомене, регистар појмова, списак литературе, а у неким уџбеницима, када је аутор уџбеника то изричито и навео, ни делови текста писани петитом (ситним словима). Правилником о уџбеницима и наставним средствима изричито је прописано да наставник не сме ширити обим испитне материје ван програма предмета. Осим тога, Правилник прописује и поступање у случају да уџбеник

³⁷ До наведених сати потребних за припрему колоквијума и испита дошло се анкетањем 10 студената друге године, који су испит из Римског права положили у претходној 2018/2019. години са различитим оценама, при чему је узет просечан број сати које су студенти „утрошили“ за припрему испита.

³⁸ Правилник о уџбеницима и наставним средствима, дел. бр. 0101-1/10 од 19.05.2008, чл. 2.

прелази препоручени број страна узимајући у обзир број ЕСПБ бодова. Наиме, ако уџбеник прелази дозвољени обим, у силабусу предмета мора бити назначено који делови уџбеника не чине испитну материју.³⁹

О оптерећености током студија дипломирани студенти имају прилику да се изјасне на свечаности која се приређује поводом доделе диплома. Тада бивши студенти попуњавају анкете са циљем вршења евалуације различитих аспеката квалитета наставе, студијског програма, наставног и ненаставног особља, као и ради праћења кретања дипломаца на тржишту рада. Једно од питања о којем се дипломирани студенти том приликом изјашњавају односи се на прилагођеност термина наставе и консултација њиховим обавезама. Од укупно анкетираних 392 дипломца, 228 (58%) се изјаснило позитивно, 138 (35%) студент се изјаснио да су термини предавања и консултација делимично били прилагођени њиховим обавезама, 22 дипломца (6%) нису била задовољни у овом погледу, а њих 4 (1%) се није изјаснио на постављено питање. Слична анкета спроводи се и приликом доделе диплома за мастер академске студије. Од укупно анкетираних 101 мастер правника, 70% се изјаснило да су термини наставе и консултација били прилагођени њиховим обавезама, 25% их је било делимично задовољно, а 5% незадовољно.

Факултет настоји да остане у вези са својим дипломцима на разне начине. Између осталог то се постиже позивањем бивших дипломаца на гостовања у оквиру ваннаставних активности како би се студентима приближиле различите правничке професије. Тако се сусрети студената и бивших дипломаца редовно организују у оквиру Грађанскоправне секције при Центру за симулацију суђења. Осим тога, појединим наставницима и сарадницима дипломци се јављају са молбом за давање препорука за одређена радна места или ради конкурисања за стипендије и наставак школовања у иностранству. Оваквим захтевима професори и сарадници радо излазе у сусрет. Бивши студенти се често јављају наставницима и сарадницима са молбом да им препоручимо добре студенте за обављање адвокатско-приправничке праксе у адвокатским канцеларијама. До сада се ово одвијало углавном као неформалан вид довођења у везу заинтересованог адвоката и дипломца. Коначно, дипломци се позивају на учешће у општим семинарима и округлим столовима који се повремено одржавају на Факултету на унапред одређену тему. Наведени семинари представљају одличан формат за размену ставова и искустава теорије и праксе о неким спорним правним питањима.

У циљу даљег јачања веза са бившим студентима постоји иницијатива да се на Факултету оснује Центар за професионално усавршавање и усмеравање, као и алумни клуб у који ће моћи да се учлане сви бивши дипломци са циљем редовног окупљања и размене професионалних искустава, те праћења њихових постигнућа у професионалном раду.

³⁹ Правилник о уџбеницима и другим наставним средствима, чл. 5, 6 и 7.

Правни факултет има утврђене поступке за одобравање, праћење и контролу програма студија.

Факултет редовно и систематски проверава усклађеност циљева студијских програма са својим основним задацима и циљевима; структуру и садржај студијског програма у погледу односа академско-општеобразовних, теоријско-методолошких, научно-стручних и стручно-апликативних наставних дисциплина, као и исходе образовања. Факултет је општим актима утврдио поступке за одобравање, праћење и контролу студијских програма.

Поступак одобравања студијског програма утврђен је општим актима Факултета и Универзитета у Новом Саду. Статутом Факултета у члану 38. прописано је да Наставно-научно веће утврђује предлог студијског програма које организује Факултет. Даљи поступак прописан је актима Универзитета. Према чл. 67 Статута Универзитета у Новом Саду, Сенат Универзитета одлучује о питањима наставне, научне и стручне делатности Факултета и одлучује о структури и начину доношења студијског програма Факултета. Правилник о раду стручних већа Сената Универзитета у Новом Саду прописује да стручна већа дају мишљење о испуњености услова за доношење, измене и допуне студијских програма. У складу са чл. 22 Правилника Факултет је дужан да уз одлуку Наставно-научног већа о усвајању студијског програма, достави студијске програме у електронској форми на CD-у, у Pdf формату и један примерак у штампаној форми за архиву Универзитета. На основу позитивног мишљења стручног већа за друштвене науке Сенат Универзитета усваја предлог Наставно-научног већа Факултета.

Праћење програма студија се, између осталог, врши и тако што се пре почетка сваке школске године утврђује План наставе на свим нивоима студија и за све студијске програме. План наставе и измена и допуна литературе усвајају се пре почетка сваке школске године. Предлоге за измену Плана наставе и литературе катедре достављају продекану за наставу и шефу Службе за наставу. О поднетим предлозима одлучује Наставно-научно веће.

Предлози за измене планова наставе често су усмерени на осавременавање акредитованих студијских програма увођењем нових наставних предмета. Тако су, примера ради, на предлог Катедре грађанскоправних наука у претходне три године уведени нови предмети на основним и мастер академским студијама, попут предмета: Уговори грађанског права (посебни део) и Средства обезбеђења потраживања на основним академским студијама; Накнада штете, Лична средства обезбеђења потраживања, Евиденција непокретности, Теорија судског извршног поступка, Средства обезбеђења и учвршћења потраживања на мастер академским студијама Права - Општи смер, као и Право виноградарства и винарства на мастер академским студијама Права - Општи смер и на мастер академским студијама Права - Смер унутрашњих послова. Иновирање програма и курикулума врше и друге катедре.

Пратећи савремене трендове и изазове у области информационо-комуникационих технологија постоји иницијатива да се осмисли и у наредном периоду предложи увођење новог студијског програма на мастер академским студијама чији би фокус био изучавање права информационих технологија, утицај савремене технологије на основа људска права попут права на приватност, преиспитивање традиционалних правних института попут права својине у контексту Интернета, правног субјективитета (да ли га, и у ком обиму, треба признати и роботима и вештачкој интелигенцији), личних података као могућег објекта престације, виртуелних валута и сл. Осавремењавањем студијских програма оваквим садржајима би се значајно подигао ниво атрактивности студија права.

Пре осавремењавања постојећих и увођења нових студијских програма на свим нивоима студија спроводе се опсежна упоредноправна истраживања како би се извели закључци о најсавременијим трендовима на водећим правним факултетима у иностранству. С обзиром на то да се правни систем Републике Србије сврстава у правне системе европско-континенталног типа, током израде упоредних анализа студијских програма, акценат се ставља на водеће правне факултете у Европи.

У школској 2019. прикупљени су подаци о студијским програмима на правним факултетима у различитим државама, и то:

- Faculty of Law, University of Copenhagen (<https://jura.ku.dk/english/>),
- Univerzitet u Trstu (<https://iuslit.units.it/en/department/about-department>),
- Pravni fakultet Univerziteta Paris I – Sorbona (<https://www.pantheonsorbonne.fr/fr/eds/>)
- Faculty of Law and Criminology, Gent (<https://www.ugent.be/re/en>),
- Amsterdam Law School (<https://www.uva.nl/en/faculty/amsterdam-law-school/amsterdam-law-school.html>)
- Pravni fakultet u Barseloni (<https://www.ub.edu/web/ub/en/universitat/campus-fac-dep/facultats-escoles/facultat-dret/facultat-dret.html>)
- Ludwig-Maximilians-Universität, München (www.jura.lmu.de)
- Pravni fakultet u Berlinu (<https://www.jura.fu-berlin.de/>)
- Pravni fakultet u Hamburgu (<https://www.jura.uni-hamburg.de/>)
- Pravni fakultet u Potsdamu (<https://www.uni-potsdam.de/jura/>)
- Pravni fakultet u Beču (<https://juridicum.univie.ac.at/>)
- Pravni fakultet Karl Francens Univerziteta u Gracu (<https://studien.uni-graz.at/de/ordentliche-studien/studium-rechtswissenschaften/rechtswissenschaften-diplomstudium/>)
- Stockholms universitet, Juridiska institutionen (www.jurinst.su.se)
- Pravni fakultet Univerziteta u Beogradu (<http://www.ius.bg.ac.rs/>)
- Pravni fakultet u Ljubljani (<http://www.pf.uni-lj.si/en/>)
- Pravni fakultet u Zagrebu (<https://www.pravo.unizg.hr/en>)
- Pravni fakultet u Splitu (<http://www.pravst.unist.hr/>),
- Pravni fakultet u Osijeku, Univerzitet Josip Juraj Štrosmajer (<https://www.pravos.unios.hr/>)

- Pravni fakultet u Rijeci (<https://www.pravri.uniri.hr/hr/>)

Имајући наведено у виду, може се закључити да се на Факултету посвећује значајна пажња међународној усаглашености студијских програма на свим нивоима студија.

Факултет континуирано прати и правна правила којима су регулисани сви нивои студија и периодично их усклађује са променама у прописима. У том смислу активност Савета Факултета је интензивна и перманентна.

Услови за завршетак студија на сваком нивоу студија доступни су јавности на интернет страници Факултета у оквиру рубрике – Студије.⁴⁰ Услови за завршетак студија разликују се у зависности од тога по ком плану и програму је започето студирање. Због тога су на интернет страници Факултета доступни, осим актуелног, и планови и акредитовани студијски програми из ранијих година. У оквиру сваког плана одређено је колико (година и семестара) трају студије, укупан број предмета, да ли постоји обавеза израде завршног рада, обим студијског програма исказан бројем ЕСПБ бодова, стручни назив који се стиче окончањем студијског програма, спецификација предмета за сваку годину студија, у ком семестру се који предмет изучава, да ли је реч о обавезном или о изборном предмету, колико часова предавања и вежби се изводи за сваки од предмета, те колики број ЕСПБ бодова носи сваки од предмета, односно вредновање активности на мастер и докторским академским студијама. На интернет страници Факултета јавно је доступна и Спецификација предметних предуслова, која је објашњена раније у оквиру овог стандарда. Уз сваки план, на сајту Факултета је објављена и књига предмета у оквиру које студенти могу ближе да се упознају са сваким наставним предметом, односно колико носи ЕСПБ бодова, који су образовни циљ и исходи образовања, структура предмета, методе извођења наставе, облици и начин бодовања предисиптних активности/обавеза, начин полагања испита (усмено или писмено) и литература за припрему испита.

*

* *

Имајућу у виду све претходно наведено, може да се констатује да Правни факултет у Новом Саду испуњава критеријуме утврђене у оквиру Стандарда 4, који се односи на квалитет студијских програма.

2) SWOT анализа

ПРЕДНОСТИ	ОЦЕНА	СЛАБОСТИ	ОЦЕНА
Циљеви студијског програма и исходи учења доступни су на	+++	Усаглашеност ЕСПБ бодова са радним оптерећењем	+

⁴⁰ <http://www.pf.uns.ac.rs/studije>

интернет страници Факултета			
Систем оцењивања заснован је на мерењу исхода учења	+++	Прибављање повратних информација из праксе о свршеним студентима и њиховим компетенцијама	++
Исходи учења и очекиваних компетенција усаглашени су са дескрипторима квалификација у области правничког образовања	+++		
Постојање адекватних поступака за праћење квалитета студијских програма и континуирано праћење квалитета студијских програма	++		
Информације о завршном раду и докторској дисертацији доступне су на сајту Факултета	+++		
МОГУЋНОСТИ	ОЦЕНА	ОПАСНОСТИ	ОЦЕНА
Унапређење функционалне интеграције знања и вештина	+++	Неуједначеност у интерпретацији и примени стандарда и поступака обезбеђења квалитета, од стране различитих високошколских установа и самих државних субјеката	+
Унапређење информисаности о доступним праксама	++		
Успостављање сарадње са високошколским установама из региона у циљу размене искуства у побољшању квалитета студијских програма	+++		

3) Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 4

У циљу даљег унапређења квалитета Стандарда 4 у наредном периоду потребно је предузети следеће мере:

- Размотрити осавремењавање студијских програма увођењем предмета који прате потребе тржишта, актуелне трендове и развој информационо-комуникационих технологија (нпр. право заштите личних података, право информационих технологија, право потрошача и сл.);
- Преиспитати прераспodelу ЕСПБ бодова и радно оптерећење студената;
- Успоставити интензивнију комуникацију са студентима који су завршили Факултет;
- Омогућити адекватно вредновање ангажовања студената на ваннаставним активностима усмереним на стицање додатних вештина и компетенција.

Конечно, пожељно би било оснивање алумни клуба који би омогућио систематско праћење професионалног напредовања бивших студената и који би представљао оквир за успостављање тешње сарадње између теорије и праксе.

4) Показатељи и прилози за Стандард 4

- [Табела 4.1.](#) Листа свих студијских програма који су акредитовани на високошколској установи од 2011. године са укупним бројем уписаних студената на свим годинама студија у текућој и претходне 2 школске године
- [Табела 4.2.](#) Број и проценат дипломираних студената (у односу на број уписаних) у претходне 3 школске године у оквиру акредитованих студијских програма
- [Табела 4.3.](#) Просечно трајање студија у претходне 3 школске године
- [Прилог 4.1.](#) Анализа резултата анкета о мишљењу дипломираних студената о квалитету студијског програма и постигнутим исходима учења
- [Прилог 4.2.](#) Анализа података о пролазности и успешности студената на испитима
- [Прилог 4.3.](#) Анализа резултата анкета о мишљењу дипломираних студената о запослењу
- [Прилог 4.4.](#) Мапирање предмета

СТАНДАРД 5: КВАЛИТЕТ НАСТАВНОГ ПРОЦЕСА

Квалитет наставног процеса обезбеђује се кроз интерактивност наставе, укључивање примера у наставу, професионални рад наставника и сарадника, доношење и поштовање планова рада по предметима, као и праћење квалитета наставе и предузимање потребних мера у случају када се утврди да квалитет наставе није на одговарајућем нивоу.

1) Опис стања, анализа и процена Стандарда 5

План и распоред наставе (предавања и вежби) на Правном факултету усклађени су са потребама и могућностима студената, познати су пре почетка одговарајућег семестра и доследно се спроводе.

Извођење наставе на студијским програмима које остварује Факултет ближе се уређује општим актом Факултета у складу са Законом. Пре почетка сваке школске године, на иницијативу Продекана за наставу, катедре упућују предлоге у вези са Планом наставе и предлоге за измену и допуну литературе. Наставно-научно веће усваја План наставе, на основу ког се израђује календар наставе, који се објављује на интернет страници Факултета.

Извођење наставе уређено је Правилником о извођењу наставе и оцењивању студената. Настава се, по правилу, изводи у једној смени, а у случају већег броја студената може да се изводи и у две смене. План и распоред наставе (предавања и вежби) усклађени су са потребама и могућностима студената.

Распоред часова наставе за сваки студијски програм утврђује декан Факултета, на предлог продекана за наставу, који у поступку припреме распореда прибавља мишљења наставника.⁴¹ Приликом састављања распореда часова строго се води рачуна о томе да међу терминима не буде преклапања. Поред тога, приликом израде распореда узима се у обзир дневно оптерећење студената и настоји се да распоред буде увек добро избалансиран. Распоред предавања и вежби објављује се пре почетка школске године на огласној табли и на интернет страници Факултета, а сваком студенту су појединости у вези са сваким од наставних предмета доступне и преко личног (персоналног) налога на студентском сервису у оквиру дела *Моја настава*.

На интернет страници Факултета, али и у оквиру персоналних налога студентима су доступне и информације о месту и терминима одржавања консултација код сваког наставника и сарадника, као и њихове факултетске мејл адресе. Поред тога, наставници и сарадници на првом часу предавања и вежби студенте упознају са терминима индивидуалних консултација (дан, време и место).⁴² Сваки наставник и сарадник, најмање једном седмично, док траје

⁴¹ Правилник о извођењу наставе и оцењивању студената, чл. 3.

⁴² Правилник о извођењу наставе и оцењивању студената, чл. 5, ст. 1.

настава, држи консултације према објављеном распореду.⁴³ По правилу, консултације трају један школски час, а време њиховог одржавања наставници и сарадници истичу и на вратима својих кабинета. Консултације се обављају, по правилу, у кабинету наставника, односно сарадника.⁴⁴ Уколико је наставник или сарадник ангажован на извођењу наставе на више нивоа студија, он одређује термин консултација за сваки ниво студија. Осим индивидуалних консултација, по потреби и на иницијативу студената могу да се организују и колективне консултације.

Наставници и сарадници су дужни да уредно изводе наставу, а о извођењу наставе се води евиденција.⁴⁵ И о одржаним индивидуалним консултацијама води се евиденција. На Факултету се редовност извођења наставе и других активности прати тако што се на дневном нивоу води евиденција о реализацији наставе (предавања и вежби) и других активности. Наставници и сарадници својеручно потписују евиденционе листове после реализоване активности у складу са Упутством о поступању у вези са евиденцијом реализоване наставе.⁴⁶

Ако за то постоје оправдани разлози наставник или сарадник могу одложити или померити термин заказаног часа предавања или вежби под условом да су за то добили одобрење декана или продекана за наставу и да су о наведеном благовремено обавестили студенте и Службу за наставу.⁴⁷ О промени термина одржавања наставе Служба за наставу обавештава све студенте преко персоналних налога или путем СМС порука.

Настава на Правном факултету је интерактивна, обавезно укључује примере из праксе, подстиче студенте на размишљање и креативност, на самосталност у раду и примену стечених знања. Наставне активности и методе извођења наставе организоване су тако да се студентима пружи теоријска основа, која се највише стиче на предавањима, док се на вежбама, након краће рекапитулације теоријских знања, прелази на решавање практичних случајева уз подстицање студената на логично повезивање сродних правних института, аргументовање ставова и проналажење правног основа за аргументацију у позитивним прописима. На тај начин студентима се омогућује спој теоријског и практичног знања што кореспондира жељеним исходима учења. Курикулуми студијских програма осмишљени су тако да подстичу студенте на стваралачки начин размишљања, дедуктиван начин истраживања и на примену тих знања и вештина у пракси.

У извођењу наставе настоји се да теоријски део градива буде илустрован и допуњен примерима из праксе, решавањем хипотетичких случајева, анализом судске праксе, излагањем реферата студената на задату тему и сл. Студенти се охрабрују да постављају питања и дају своје мишљење о темама које се обрађују.

⁴³ Правилник о извођењу наставе и оцењивању студената, чл. 4в, ст. 2.

⁴⁴ Правилник о извођењу наставе и оцењивању студената, чл. 4г, ст. 3.

⁴⁵ Вид. Правилник о извођењу наставе и оцењивању студената, чл. 6, ст. 1-3.

⁴⁶ Упутство о поступању у вези са евиденцијом реализоване наставе, дел. бр. 0101-334/1 од 28.10.2015.

⁴⁷ Вид. Правилник о извођењу наставе и оцењивању студената, чл. 6, ст. 4.

У току извођења наставе, наставници и сарадници, у договору са студентима, један део часа посвећују давању одговора на постављена питања.⁴⁸ Анализа судске праксе се често одвија у мањим групама студената, како би се подстицали на тимски рад и размену идеја. Самосталност у раду подстиче се и у оквиру симулација суђења које студенти, уз претходна појашњења сарадника, изводе тако што на унапред задато чињенично стање сами треба да припреме и презентују правну аргументацију и антиципирају аргументе противне стране. У оквиру стручно-апликативних (позитивноправних) предмета организују се часови практичне наставе у просторијама државних органа, органа територијалне аутономије и органа локалне самоуправе, појединим установама и институцијама и у адвокатским канцеларијама.

Квалитет предавања се, између осталог, унапређује и употребом савремених техничких средстава у извођењу наставе (видео-бима, приступањем преко интернета и приказивањем путем видео-бима јавних регистара попут оних које води Агенција за привредне регистре, регистар непокретности Републичког геодетског завода и др.), подстицањем интерактивне наставе и дискусија, те излагањем савремених трендова и анализе актуелних случајева/судских процеса о којима извештавају домаћи и страни медији, а који имају везе са предметном материјом. Квалитет вежби се, између осталог, постиже ограничењем максималног броја студената који похађају вежбе у одређеном термину, како би се што више подстакла интерактивна настава.

У току 2016, 2017. и 2018. успешно је настављен рад Центра за симулацију суђења, Правне клинике за борбу против трговине људима, Правне клинике за заштиту животне средине и Правне клинике за избегличко право. Одлуком Наставно-научног већа основана је Правна клиника за борбу против насиља у породици, која је током 2018. почела са радом са студентима.

Правни факултет обезбеђује да се на сваком предмету, пре почетка семестра, донесе и учини доступним студентима план рада. Осим распореда часова предавања и вежби, на сајту Факултета доступни су и сви студијски планови са спецификацијом свих предмета за сваку годину студија у оквиру одређеног студијског програма. У спецификацији предмета наводи се да ли је реч о једносеместралном или двосеместралном предмету, да ли је предмет обавезан или изборни, колики је број часова предавања и вежби предвиђен за сваки од предмета, те колико сваки од предмета носи ЕСПБ бодова. Студенти су упознати и са спецификацијом предметних предуслова која је објављена на сајту Факултета. У оквиру књиге предмета, за сваки наставни предмет дат је преглед облика наставе, образовног циља, исхода образовања, основних тематских јединица које се обрађују у оквиру сваког предмета, предиспитних обавеза, начина полагања испита (усмено или писмено) и литературе из које се спрема испит.

⁴⁸ Правилник о извођењу наставе и оцењивању студената, чл. 5, ст. 2.

У оквиру распореда предавања и вежби, наводе се имена наставника и сарадника који учествују у извођењу наставе, а на сајту Факултета доступан је и списак свих наставника и сарадника са прегледом термина консултација, бројевима њихових кабинета и службених мејл адреса.

Факултет систематски прати спровођење плана наставе, као и планове рада на појединачним предметима и предузима корективне мере уколико дође до одступања. Квалитет наставе проверава се редовним спровођењем студентских анкета у којима студенти оцењују наставнике и сараднике по различитим параметрима оценама од 1 до 5 (при чему је 1 најнижа, а 5 највиша оцена). Студенти приликом попуњавања анкета оцењују рад наставника и сарадника, и то: да ли наставник/сарадник редовно одржава наставу, да ли је примећивао када пажња групе опадне, да ли су предавања/вежбе добро организовани, да ли наставник/сарадник градиво излаже на разумљив начин, да ли су објашњења јасна и корисна, да ли је наставник/сарадник дао добар савет студентима о томе како да уче, да ли је био спреман за постављање питања у терминима одређеним за консултације, да ли студент сматра да су предавања/вежбе били корисни, да ли је наставник/сарадник повећао интересовање студента за предмет, да ли је стимулисао студента да размишља и да учи, да ли наставник/сарадник користи техничка средства приликом извођења наставе, да ли је створена добра радна атмосфера и да ли је темпо излагања био одговарајући.

У годишњим извештајима о раду, Комисија за унапређивање и обезбеђење квалитета закључила је да наставници и сарадници примењују прописане стандарде извођења наставе и да је квалитет извођења наставе на задовољавајућем нивоу. Комисија у годишњим извештајима усвојеним у периоду који је обухваћен овим Извештајем није предложила увођење корективних ни превентивних мера с обзиром на то да је уочен тренд побољшања резултата анкета.

Конечно, Факултет подстиче стручно усавршавање својих наставника и сарадника, мобилност наставног особља у оквиру програма Еразмус+ и других програма размене, те учешће припадника наставног кора на конференцијама регионалног и светског формата, као и на разним националним и међународним пројектима. Факултет нарочито подстиче сараднике - асистенте да унапређују своја знања у виду краћих и дужих студијских боравака у иностранству. Одржавање квалитета наставног процеса омогућено је и редовном набавком актуелне литературе, према избору наставника и сарадника.

Подаци о ненаставним активностима професора и сарадника, о гостовањима професора са других факултета из земље и иностранства, о раду Библиотеке Правног факултета у Новом Саду (даље: Библиотека) и други подаци налазе се у Информатору – интерном гласилу факултета, који од 2001. године излази на Факултету сваког месеца. Информатор је доступан на <http://pf.uns.ac.rs/index.php/flash-modules>.

*
* *

План и распоред наставе, као и план рада на сваком поједином предмету познати су пре почетка одговарајућег семестра, доступни су студентима на огласним таблама на Факултету, на интернет страници Факултета, као и на персоналним налозима студената. Распоред наставе је усклађен са потребама и могућностима студената.

Спровођење плана наставе и плана рада на свим предметима се систематски прати. Квалитет наставе се стално прати, а периодично се спровode и студентске анкете. Квалитет наставног процеса на Правном факултету је на високом нивоу, што потврђују анализе студентских анкета спроведених у периоду који је обухваћен овим извештајем.

У циљу унапређења квалитета студирања Комисија за обезбеђивање и унапређење квалитета сваке године проверава радно оптерећење студената ради спровођења рационализације наставних програма. То се ради самовредновањем радног времена предвиђеног за успешно савладавање наставног програма у целини, укључујући и завршни испит, затим ефикасности предвиђених метода учења у савладавању наставних програма и обима и квалитета доступне литературе.

Коначно, Правни факултет подстиче стицање стручних компетенција наставника и сарадника.

Имајућу у виду све наведено, може да се констатује да Правни факултет у Новом Саду испуњава критеријуме утврђене у оквиру Стандарда 5, који се односи на квалитет наставног процеса.

2) SWOT анализа

ПРЕДНОСТИ	ОЦЕНА	СЛАБОСТИ	ОЦЕНА
Компетентност наставника и сарадника	+++	Корективне мере које је могуће предузети у сврху унапређења квалитета наставе нису прецизно дефинисане	+
Информације о терминима и плановима реализације наставе доступне су на сајту Факултета и у оквиру персоналних налога студената	+++	Студенти се у довољној мери не обраћају наставницима и сарадницима за помоћ када наиђу на тешкоће у савладавању градива	+
Студенти активно учествују у наставном процесу	++		
Подаци о студијским програмима, плану и распореду наставе доступни су на интернет страници Факултета	+++		
Квалитет наставе се редовно	+++		

проверава			
МОГУЋНОСТИ	ОЦЕНА	ОПАСНОСТИ	ОЦЕНА
Усавршавање наставника и сарадника у погледу појединих облика извођења наставе	++	Напуштање студија од стране студената	++
Увођење нових наставних предмета који прате убрзани развој технологије и савремене трендове	+++		
Подстицање стицања компетенција битних за обављање правничких професија	++		
Организовање округлих столова на актуелне теме у циљу даљег подстицања стицања активних компетенција наставника типичних за високошколске установе	++		

3) Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 5

У циљу даљег унапређења квалитета наставног процеса требало би предузети следеће мере и активности:

- Прецизирање корективних мера и поступака у случају да неко од наставника или сарадника не остварује потребан квалитет наставе;
- Даље унапређење интерактивности наставе;
- Појачани индивидуални рад са студентом уколико у три узастопна рока не успе да положи одређени испит.

4) Показатељи и прилози за Стандард 5

- [Прилог 5.1.а](#) Анализа резултата анкета студената о квалитету наставног процеса на основним и мастер академским студијама
- [Прилог 5.1.б](#) Резултати анкета студената о квалитету наставног процеса на основним академским студијама у школској 2016/17, 2017/18 и 2018/19.
- [Прилог 5.1.в](#) Резултат анкета студената о квалитету наставног процеса на мастер академским студијама у школској 2016/17, 2017/18 и 2018/19.
- [Прилог 5.2.а](#) Упутство о поступању у вези са евиденцијом реализоване наставе
- [Прилог 5.2.б](#) Правилник о извођењу наставе и оцењивању студената
- Прилог 5.3. Доказ о спроведеним активностима којима се подстиче стицање активних компетенција наставника и сарадника – информације о активностима доступне су на <http://pf.uns.ac.rs/index.php/flash-modules>

СТАНДАРД 6: КВАЛИТЕТ НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКОГ, УМЕТНИЧКОГ И СТРУЧНОГ РАДА

Високошколска установа непрекидно ради на подстицању, обезбеђењу услова, праћењу и провери резултата научноистраживачког, уметничког и стручног рада и на њиховом укључивању у наставни процес.

1) Опис стања, анализа тренутне ситуације и процена Стандарда 6

Правни факултет у свом раду остварује јединство образовног, научноистраживачког и професионалног (стручног) рада.

Правни факултет у Новом Саду основан је ради унапређења правне струке и науке на простору Аутономне Покрајине Војводине. То значи да је идеја обезбеђивања квалитета уграђена у саме темеље институције. Иза Факултета стоји више од пола века упорног настојања да се достигну и очувају високи стандарди образовања, научноистраживачког рада, издавачке делатности и ваннаставних активности које постоје на водећим високошколским установама. У наведеном периоду спровођене су различите активности и мере које су непрестано доприносиле успостављању високе културе квалитета. Факултет се мењао из године у годину. Промене су некада биле нагле и видне, а некада су само део ширих припрема за следећу развојну фазу.

Статутом Факултета одређено је да се на Факултету обавља научна, образовна и стручна делатност. Факултет је високошколска јединица у саставу Универзитета у Новом Саду.⁴⁹ Делатност факултета почива на начелу академских слобода, аутономије и другим принципима, у складу са законом.⁵⁰ Делатност Факултета је високообразовна и научноистраживачка делатност у области друштвених – правних наука (шифра делатности 8542 – високо образовање).⁵¹ Факултет поред основне делатности обавља и друге делатности, и то: издавање књига (5811), издавање именика и адресара (5812), делатност библиотека и архива (9101), трговина на мало књигама у специјализованим продавницама (4761), трговина на мало новинама и канцеларијским материјалом у специјализованим продавницама (4762), остало образовање (8559), помоћне образовне делатности (8560) и остале делатности које су повезане са основном делатношћу, у складу са законом.⁵²

Факултет реализује студијске програме академских студија и развија научноистраживачки и стручни рад у једној или више ужих научних области. Уже научне (правно-научне) области Факултета су Грађанскоправна,

⁴⁹ Статут Правног факултета у Новом Саду, чл. 3 ст 1.

⁵⁰ Статут Правног факултета у Новом Саду, чл. 5 ст. 1.

⁵¹ Статут Правног факултета у Новом Саду, чл. 6 ст. 1.

⁵² Статут Правног факултета у Новом Саду, чл. 6 ст. 2.

Историјскоправна, Јавноправна, Кривичноправна, Међународноправна, Привредноправна, Теоријскоправна, Радноправна и Безбедносна права.⁵³

Делатност високог образовања остварује се кроз академске студије на основу одобрених, односно акредитованих студијских програма за стицање високог образовања.⁵⁴

Правни факултет у Новом Саду посебну пажњу посвећује неговању и одржавању односа са бројним институцијама (судови, тужилаштва, адвокатске коморе), органима јавне власти и управе (републички, покрајински, локални ниво) и сл. Са већим бројем домаћих и међународних институција Факултет има потписане уговоре (споразуме, меморандуме, протоколе) о сарадњи, којима се дефинишу развој и успостављање научно-образовне сарадње на основу дугорочних заједничких интереса са циљем побољшања и проширења постојећих образовних, научних, истраживачких и пословних делатности установа. Између осталих, то су: Протокол о сарадњи са Градском управом за заштиту животне средине Града Новог Сада, Меморандум о пословној сарадњи са Народном Банком Србије, Споразум о сарадњи са Правним факултетом Универзитета у Источном Сарајеву, Протокол о сарадњи са Параграфом, Протокол о пословно техничкој сарадњи са специјалном болницом за психијатријске болести “Др Славољуб Бакаловић” из Вршца, Протокол о сарадњи са Републичким заводом за судска вештачења, Протокол о сарадњи са Удружењем судија прекршајних судова Републике Србије, Споразум са Филозофским факултетом у Новом Саду (о реализацији студијског програма у оквиру мастер академских студија намењених социјалним радницима), Споразум о научно – образовној и пословној сарадњи са Безбедносно – информативном агенцијом, Споразум о научно – образовној сарадњи са Криминалистичко – полицијском академијом, Протокол о сарадњи са Вишим судом у Новом Саду, Основним судом у Новом Саду, Вишим јавним тужилаштвом и Основним јавним тужилаштвом у Новом Саду, Протокол о сарадњи са Апелационим судом у Новом Саду и Апелационим јавним тужилаштвом у Новом Саду, Протокол о сарадњи са Привредним судом у Новом Саду, Протокол о сарадњи са Заштитником грађана Републике Србије, Протокол о сарадњи са Полицијском управом у Новом Саду, Протокол о сарадњи са Покрајинским омбудсманом и бројни други.

Факултет учествује у међународној сарадњи самостално или преко Универзитета у Новом Саду. До сада је потписан велики број споразума у оквиру којих се одвија сарадња Правног факултета у Новом Саду са партнерским институцијама у иностранству. Неке од научноистраживачких установа са којима Правни факултет у Новом Саду има закључене споразуме о сарадњи су и: Правни факултет Универзитета у Бечу (Аустрија), Правни факултет Универзитета „Karl-Franzens” у Грацу (Аустрија), Универзитет “La Sapienza” у Риму (Италија), Правни факултет Западног универзитета у Темишвару

⁵³ Статут Правног факултета у Новом Саду, чл. 7.

⁵⁴ Статут Правног факултета у Новом Саду, чл. 8.

(Румунија), Правни факултет Универзитета у Мишколцу (Мађарска), Факултет политичких наука и међународних односа из Банске Бистрице (Словачка), Међународни независни еколошко-политиколошки универзитет (МНЕПУ) у Москви (Русија), Правни факултет Универзитета Етвеш Лоранд у Будимпешти (Мађарска), Правни факултет Универзитета у Братислави (Словачка), Правни факултет Универзитета у Салцбургу (Аустрија), Правни факултет Универзитета "Vytautas Magnus" у Каунасу (Литванија) и Правни факултет Универзитета "Prince of Songkla" из Хат Јаија (Тајланд).

Поред тога, током 2016. потписани су међу-институционални уговори о сарадњи са следећим институцијама: Аристотелов универзитет у Солуну (Грчка), Универзитет у Варшави (Пољска), Универзитет у Грацу (Аустрија), Универзитет у Виљнусу (Литванија), Нова Универзитет у Лисабону (Португалија). Током 2017. потписани су међу-институционални уговори о сарадњи са следећим институцијама: Коменски Универзитет у Братислави (Словачка), Лумса универзитет у Палерму (Италија), MARE NOSTRUM конзорцијумом универзитета у Португалији (Универзитет у Алгарви, Универзитет НОВА у Лисабону, Универзитет у Евори, Универзитет у Порту).

Клиничко правно образовање (енгл. *clinical legal education*) као интерактивни метод едукације студената права, који има за циљ да их обучи у неким практичним вештинама које ће им бити потребне да би своју будућу професију обављали компетентно, савесно и са високим професионалним моралом, и даље ће се развијати на Правном факултету. На Факултету је организован рад у четири клинике, а то су Правна клинике за заштиту животне средине, Правна клиника за борбу против трговине људима, Правна клиника за избегличко право и Правна клиника за борбу против насиља у породици. Овај вид образовања има позитиван утицај на квалитет образовања. Стичући потребна продубљена знања из одређене области, решавајући конкретне случајеве и учећи се професионалним вештинама под надзором оних наставника и сарадника који су за то додатно квалификовани, студенти добијају прилику да се суштински заинтересују за право и да са бољим знањем и више задовољства заврше своје студије.

Такође, Факултет настоји да прошири постојеће програме студентске праксе који се већ дуги низ година успешно реализују у Основном, Вишем и Апелационом јавном тужилаштву, Основном, Вишем и Апелационом суду у Новом Саду, Републичком заштитнику грађана у Београду, Покрајинском заштитнику грађана – омбудсману, Полицијској управи у Новом Саду и Покрајинском Заводу за заштиту природе у Новом Саду.

Као високошколска установа са шест деценија дугом традицијом, Правни факултет континуирано ради на унапређењу квалитета образовног и научноистраживачког рада. Правни факултет је акредитован за обављање научноистраживачке делатности одлуком Министарства науке Републике Србије број 021-01-61/10 од 11. јуна 2007, а поново акредитован одлуком Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије број 660-

02-00272/2013/17 од 17. децембра 2013.

Научноистраживачки рад на Факултету се реализује у складу са Програмом научноистраживачког рада Правног факултета у Новом Саду који је усвојен на седници Наставно-научног већа одржаној 28.03.2016. Програмом је предвиђено да се квалитет научноистраживачког рада наставника и сарадника остварује обезбеђивањем услова за научноистраживачки рад, утврђивањем и доследним остваривањем високих стандарда у погледу квантитета и квалитета научноистраживачког рада наставника и сарадника и утврђивањем етичких стандарда у научноистраживачком раду. Научноистраживачки рад на Факултету, у ком учествују наставници и сарадници, обавља се у циљу развоја науке, унапређивања делатности високог образовања, односно унапређења квалитета наставе, усавршавања научног подмлатка, увођења студената у научноистраживачки рад и стварања материјалних услова за рад и развој Факултета. Такође, Програмом су утврђене мере и активности за подстицање научноистраживачког рада, као и динамика научноистраживачког рада.

Правни факултет перманентно осмишљава, припрема и реализује научноистраживачке, стручне и друге врсте програма, као и националне и међународне научне пројекте.

Декан Факултета одговара за остваривање образовно-научне делатности Факултета и организацију наставе.⁵⁵ У овим пословима декану помажу продекани за наставу, науку и међународну сарадњу.⁵⁶

Наставно-научно веће је стручни орган Факултета.⁵⁷ Оно, између осталог, утврђује предлог Статута Факултета, предлоге студијских програма, програм научних истраживања, одлучује о поверавању наставе, најмање једном годишње разматра извештај о остваривању програма научних истраживања која организује Факултет, одлучује о наставној и научној сарадњи Факултета са институцијама у земљи и иностранству, одлучује о стручном усавршавању наставника и сарадника у земљи и иностранству и др.⁵⁸

Обављање образовне, научноистраживачке делатности и професионалног (стручног) рада на Факултету врши се у првом реду у оквиру посебних организационих јединица, а то су катедре.⁵⁹ Рад катедара регулисан је Правилником о катедрама Правног факултета у Новом Саду.⁶⁰ Запослени у настави у радном односу са пуним радним временом организовани су по катедрама. Катедру чине наставници и сарадници на Факултету који су изабрани за ужу научну област која улази у састав катедре. Катедра обухвата више сродних наставних предмета, по правилу, у оквиру једне уже научне области.

⁵⁵ Статут Правног факултета у Новом Саду, чл. 34, ст. 1 тч. 2.

⁵⁶ Статут Правног факултета у Новом Саду, чл. 35 ст. 1.

⁵⁷ Статут Правног факултета у Новом Саду, чл. 36 ст. 1.

⁵⁸ Статут Правног факултета у Новом Саду, чл. 38.

⁵⁹ Статут Правног факултета у Новом Саду, 14 ст. 1

⁶⁰ Правилник о катедрама Правног факултета у Новом Саду, дел. бр. 0101-1/20 од 13.06.2019.

Катедра се стара о остваривању образовног и научног рада у својој ужој научној области и на предметима у оквиру катедре.⁶¹

На Факултету се организују и центри за изучавање појединих правних дисциплина. Одлуку о оснивању центара доноси Савет Факултета на предлог Наставно-научног већа.⁶² У циљу унапређења образовне и научне делатности на Факултету се могу установити и друге организационе јединице.⁶³

На Правном факултету функционише Центар за симулацију суђења. Центар сваке школске године организује различите активности у циљу стицања практичних знања и вештина студената. У оквиру Центра за симулацију суђења постоје четири секције – Грађанскоправна, Кривичноправна, Јавноправна и Међународноправна. Наставници и сарадници организују симулације поступака из наведених области права, тако да студенти решавајући хипотетичке случајеве, у одговарајућим процесним улогама, савладавају процесне радње и вежбају јавни наступ. Студенти Правног факултета су редовни учесници на међународним такмичењима у симулацији суђења, где су остварили запажене резултате у протеклих 15 година. Успеси студената на међународним такмичењима у периоду од 01.10.2016. до 30.09.2019. приказани су у оквиру Стандарда 4.

На Факултету постоји и Центар за издавачку делатност, који обавља послове у вези са издавањем уџбеника, публикација и друге литературе за потребе наставе и научноистраживачког рада на Факултету, као и друге литературе и публикација од значаја за делатност Факултета.⁶⁴ Рад Издавачког центра ближе се уређује посебним правилником.⁶⁵

Наставници и сарадници запослени на Правном факултету у Новом Саду су у претходном периоду, посредством Факултета учествовали у неколико пројекта. Научни пројекат „Биомедицина, заштита животне средине и право“ (ев. бр. 179079), који се реализује од 2011. године до данас финансира Министарство просвете, науке и технолошког развоја. На пројекту је ангажовано укупно 38 наставника и сарадника са Факултета. Међународни научни пројекат „Хармонизација српског и мађарског (домаћег) права са правом Европске уније и прекогранична сарадња“ финансира Правни факултет Универзитета у Сегедину (Мађарска) и Правни факултет Универзитета у Новом Саду уз суфинансирање од стране Покрајинског секретаријата за високо образовање и научноистраживачку делатност АП Војводине. Пројекат се реализује у периоду од 2011 – 2027, а на дан 30.09.2019. на овом пројекту било је ангажовано 17 наставника са Правног факултета у Новом Саду. Научни пројекат „Правна традиција и нови правни изазови“ се реализује од 2016. Носилац овог пројекта је Правни факултет, а финансира се из средстава Правног факултета уз суфинансирање од стране

⁶¹ Правилник о катедрама Правног факултета у Новом Саду, чл. 2.

⁶² Статут Правног факултета у Новом Саду, чл. 14 ст. 3.

⁶³ Статут Правног факултета у Новом Саду, чл. 14 ст. 4.

⁶⁴ Статут Правног факултета у Новом Саду, чл. 20, ст. 2.

⁶⁵ Статут Правног факултета у Новом Саду, чл. 20, ст. 6; Правилник о издавачкој делатности, дел. бр. 0101-1/20 од 09.12.2009; измене и допуне: 27.02.2012. и 30.12.2015.

Покрајинског секретаријата за високо образовање и научноистраживачку делатност АП Војводине. На дан 30.09.2019. на овом пројекту било је ангажовано укупно 49 наставника и сарадника запослених на Факултету.⁶⁶

Наставници и сарадници Факултета ангажовани су и на научним пројектима чији носиоци су друге високошколске установе и друге институције, и то:

- „Биосенсинг технологије и глобални систем за континуирана истраживања и глобално управљање екосистемима“. Идентификациони број пројекта је 43002. Број истраживача на пројекту: 2 наставника, 1 сарадник.
- „Развој метода, сензора и система за праћење квалитета воде, ваздуха и земљишта“ Идентификациони број пројекта је 43008. Број истраживача на пројекту: 1 наставник.
- „Развој институционалних капацитета, стандарда и процедура за супротстављање организованом криминалу и тероризму у условима међународних интеграција“. Идентификациони број пројекта је 179045. Број истраживача на пројекту: 1 наставник.
- „Безбедност и заштита организовања и функционисања васпитног образовног система у Републици Србији (основи начела, принципи, протоколи, процедуре и средства)“. Идентификациони број пројекта је 47017. Број истраживача на пројекту: 1 наставник.
- „Сарадња јавног и приватног сектора у области унутрашњих послова као елемент одрживог развоја“. Број истраживача на пројекту: 1 наставник, 3 сарадника.⁶⁷ Пројекат је реализован 2018.
- „Правно – безбедносни аспекти борбе против насиља у породици у циљу очувања породице као елемента одрживог развоја“. Број истраживача на пројекту: 4 наставника. Пројекат је реализован 2017.

У циљу праћења и даљег подстицања научноистраживачког рада, на Правном факултету у Новом Саду одржавани су научни скупови и конференције. Неки од њих су:

- 3. новембра 2016. – научни скуп „Заштита животне средине и право“;
- 27. фебруара 2017. – научни скуп „Правна традиција и нови правни изазови“;
- 12. децембра 2017. – међународна конференција „Хармонизација српског и мађарског (домаћег) права са правом Европске уније и прекогранична сарадња“;
- 12. фебруара 2018. – научни скуп „Правна традиција и нови правни изазови“;

⁶⁶ Видети Табелу 6.1. и Табелу 6.2. које представљају прилог овог Извештаја.

⁶⁷ Наведени број истраживача на пројектима одговара стању у децембру 2018. Видети: Извештаје о раду и пословању Факултета у 2016, 2017. и 2018. Извештај о раду и пословању Факултета у 2019. у моменту писања овог Извештаја није био завршен.

- 20. фебруара 2018. – међународна научна конференција „Правни аспекти миграција у региону – Балканска рута“ (*Legal Aspects of Migrations in the Region – The Balkan Route*);
- 14. децембра 2018. – научна конференција „Први век од Присаједињења - друштвени, политички и правни значај“.⁶⁸

На састанцима Општег семинара саопштавају се резултати научних истраживања на Факултету и од стране појединих научних радника и студената докторских студија, промовишу се актуелне књиге, одржавају научне расправе и друго. За студенте докторских студија на смеру Приватно право од 1. октобра 2016. одржана су два општа семинара, а теме су биле „Функција организација за колективно остваривање ауторског и сродних права“ и „Права детета у примени артифицијелних репродуктивних технологија“. У току 2017. организована су још три општа семинара, а теме су биле „Накнада нематеријалне штете због душевног бола услед губитка нерођеног детета: изазови методологије и догматике домаћег грађанског права“, „Правни значај уписа у регистар непокретности“ и „Уговор о закупу грађевинског земљишта“.

Правни факултет систематски прати и оцењује обим и квалитет истраживачког рада наставника и сарадника.

На Факултету се озбиљно и одговорно приступа питању обезбеђења квалитета истраживачког рада наставника и сарадника. На седници Наставно-научног факултета 27.03.2013. донета су два правна акта - Политика обезбеђивања и унапређења квалитета и Стратегија обезбеђивања и унапређења квалитета.

Политика обезбеђивања и унапређења квалитета Правног факултета Универзитета у Новом Саду представља изјаву највишег руководства у погледу развоја Факултета у правцу сталног унапређења квалитета. Дефинисана Политика квалитета служи за усмеравање одлука везаних за унапређење образовног, научноистраживачког, као и стручног рада. У циљу остварења своје мисије, Правни факултет Универзитета у Новом Саду, између осталог: негује и константно унапређује истраживачки рад у правним наукама, са посебним акцентом на међународним и регионалним пројектима, подстиче интердисциплинарне, примењене научне, развојне и стручне пројекте у сарадњи са различитим државним институцијама, индустријом, приватним и цивилним сектором у земљи и региону, у циљу давања доприноса укупном одрживом друштвено- економском развоју Града, Покрајине, Републике и региона.⁶⁹

Стратегија обезбеђивања и унапређења квалитета је јавни документ чији циљ је да обезбеди и осигура пружање образовних услуга, научноистраживачку делатност и ненаставне услуге високог квалитета академској заједници, односно корисницима. Стратегија обезбеђивања и унапређења квалитета је детаљно

⁶⁸ Видети: Извештаје о раду и пословању Факултета у 2016, 2017. и 2018. Извештај о раду и пословању Факултета у 2019. у моменту писања овог Извештаја није био завршен.

⁶⁹ Политика обезбеђивања и унапређења квалитета.

представљена и анализирана у оквиру Стандарда 1, те у овом делу извештаја неће бити понављано оно што је раније наведено.

У циљу конкретизације и имплементације донет је Акциони план за спровођење Стратегије обезбеђивања и унапређења квалитета за период 2016-2020 (даље: Акциони план 2016-2020). Акционим планом 2016-2020 предвиђене су следеће активности како би се повећао број научно-истраживачких пројеката, број објављених научних радова и број наставника и сарадника укључених у пројекте: доношење плана развоја научно-истраживачког рада; припрема научно-истраживачких пројеката и њихово пријављивање на конкурсе међународних и домаћих фондова; укључивање студената докторских студија у научно-истраживачке тимове; успостављање међународне научне сарадње; праћење научне компетенције наставника и сарадника; евидентирање и евалуирање резултата научно-истраживачког и стручног рада наставника и сарадника у циљу утврђивања и праћења њихове научне компетенције.

Правилник о стандардима и поступцима за обезбеђивање и унапређење квалитета⁷⁰ предвиђа да се квалитет научноистраживачког рада обезбеђује на следећи начин: стварањем услова за научноистраживачки рад; континуираним старањем о јединствености образовног, научноистраживачког и професионалног (стручног) рада; осмишљавањем, припремањем и реализовањем научноистраживачких, стручних и других програма и пројеката националног и међународног карактера; учествовањем на домаћим и иностраним конкурсима за финансирање научноистраживачких, стручних и других програма и пројеката; вођењем евиденције, оцењивањем обима и квалитета научноистраживачких, стручних и других пројеката и програма који се реализују на Факултету и усклађивањем њихових садржаја и резултата са основним циљевима и задацима Факултета, као и са националним и европским циљевима и стандардима високог образовања; обављањем издавачке делатности у складу са могућностима; укључивањем резултата научноистраживачких, стручних и других програма и пројеката у наставни процес.⁷¹

Поред тога, квалитет научноистраживачког рада подстиче се и применом важећих критеријума вредновања резултата научноистраживачког рада наставника и сарадника у поступку избора у звање и одговарајућих критеријума вредновања резултата наставног (педагошког) рада наставника и сарадника у поступку избора у звање; систематским праћењем, оцењивањем и подстицањем научноистраживачке и педагошке активности наставника и сарадника; утврђивањем и спровођењем дугорочне политике квалитетне селекције младих кадрова; организовањем и спровођењем различитих врста научног и стручног усавршавања наставника и сарадника; подстицањем наставника и сарадника на перманентну едукацију и усавршавање путем студијских боравака,

⁷⁰ Правилник о стандардима и поступцима за обезбеђивање и унапређење квалитета, дел. бр. 0101-1/16 од 02.04.2012.

⁷¹ Правилник о стандардима и поступцима за обезбеђивање и унапређење квалитета, чл. 5.

специјализација, учешћа на научним и стручним скуповима у земљи и иностранству.⁷²

Такође, Факултет се стара о дугорочној стабилности финансирања реализације научноистраживачке делатности и других облика рада Факултета путем самосталног планирања распореда и намене финансијских средстава. Такође, настоји се да се повећају извори прихода, нарочито путем учествовања на домаћим и међународним конкурсима за финансирање научноистраживачких, стручних и других програма и пројеката.⁷³

Систематско праћење, периодичну проверу, самовредновање и оцењивање квалитета рада Правног факултета у наведеним областима спроводи Комисија за обезбеђивање и унапређење квалитета.

Извештаји о раду и пословању Факултета за 2016, 2017. и 2018. налазе се у прилогу.⁷⁴ У Извештајима су наведени научно-истраживачки, развојни и други пројекти на којима су учествовали наставници и сарадници Факултета; научни скупови одржани на Факултету; научни скупови одржани у другим институцијама у Републици Србији и иностранству на којима су учествовали наставници и сарадници Факултета; међународна и национална такмичења и популаризација науке; као и друге активности од научног значаја.

Поред претходно наведеног, квалитет научноистраживачког рада обезбеђује се и одговарајућом евиденцијом и вредновањем резултата рада. Евиденција и оцена резултата научноистраживачког рада наставника и сарадника врши се путем „Картона научног радника“, као јединствене базе научног потенцијала Аутономне покрајине Војводине. Увид у резултате продукције сваког истраживача може да се обави путем линка <http://knr.uns.ac.rs/imenikSvi.xhtml>.

Научноистраживачке активности остварују се у складу са стратешким циљевима Факултета и националним и европским циљевима и стандардима научноистраживачког рада. Научна истраживања се врше тимски и индивидуално. Индивидуални истраживачки рад усклађен је са стратешким циљевима Факултета и јавним интересом, а тимски рад је организован у облику научноистраживачких и развојних пројеката. Истраживања се, по правилу, врше тимски и у дужем временском периоду. Факултет је перманентно носилац макро-пројеката на којима раде сви наставници и сарадници. По потреби ангажују се и истраживачи са других високошколских установа и института, као и истакнути стручњаци из праксе. Наставници и сарадници Факултета појединачно су укључени у рад више мешовитих експертских тимова у земљи и иностранству. Осим тога развијен је и индивидуални научноистраживачки рад. О томе сведоче запажена учешћа на домаћим и међународним научним скуповима,

⁷² Правилник о стандардима и поступцима за обезбеђивање и унапређење квалитета, чл. 6.

⁷³ Правилник о стандардима и поступцима за обезбеђивање и унапређење квалитета, чл. 11.

⁷⁴ Извештај о раду и пословању Факултета за 2019. у време писања овог Извештаја није још завршен.

као и монографије и други научни радови које су објавили наставници и сарадници Факултета.

Вршењем издавачке делатности, Факултет обезбеђује услове за објављивање резултата научноистраживачког рада наставника и сарадника и то у оквиру Зборника радова Правног факултета у Новом Саду, тематских зборника, зборника сажетака, уџбеника, монографија или других публикација Центра за издавачку делатност Правног факултета.

У великом броју публикација, посебно се истиче тематски зборник Хармонизација српског и мађарског права са правом Европске уније, који излази једном годишње већ седму годину заредом. У овом зборнику, категорисаном као тематски зборник од међународног значаја (M14), аутори из Србије и Мађарске анализирају достигнути ниво националних правних система две земље, као и њихову усаглашеност са европским циљевима и стандардима. Поред тога, у 2019. објављен је и тематски зборник „Правни аспекти миграција у региону – балканска рута / The Legal Aspects of Migrations in the Region – the Balkan route“, такође у категорији M14.

Надаље, Зборник радова Правног факултета у Новом Саду излази непрекидно од 1966, а од 2012. четири пута годишње. У њему се објављује велики број радова научника из земље и иностранства. Часопис је од 2017. категорисан као часопис међународног значаја верификованог посебном одлуком (M24). Да би рукопис био објављен у наведеној публикацији, потребно је да добије две позитивне анонимне рецензије. Зборник радова Правног факултета у Новом Саду се налази у *HeinOnline* бази: *International & Non-U. S. Law Journals* (<https://home.heinonline.org/>). Поред тога, од 2007. свеске Зборника радова под називом *Proceedings of Novi Sad Faculty of Law* доступне су у *EBSCO* бази *Academic Search Complete* (<http://www.ebscohost.com>). Коначно, свеске Зборника радова од 2005. доступне су на веб сајту Правног факултета у Новом Саду (<http://www.pf.uns.ac.rs>).

У посматраном периоду објављени су и зборници сажетака са научних скупова: „Заштита животне средине и право“ (2016), „Биомедицина и право“ (2016), „Правни аспекти биомедицине и заштите животне средине“ (2017), „Правна традиција и нови правни изазови“ (2018), „Legal Tradition and New Legal Challenges“ (2019).

Знања до којих се долази спровођењем одређених научних, истраживачких и професионалних активности активно се укључују у постојећи наставни процес.

Приликом издавања уџбеника води се првенствено рачуна о интересима и потребама студената Факултета.⁷⁵ Факултет благовремено обезбеђује ажурну и савремену литературу за све студијске програме. Већина наставних предмета покривена је уџбеницима које су написали наставници Правног факултета у Новом Саду, у складу са стандардима утврђеним посебним

⁷⁵ Правилник о издавачкој делатности, чл. 10 ст. 1.

Правилником о издавачкој делатности. За планирање и набавку издања других издавача задужен је Библиотечки одбор.

Будући да велики број уџбеника садржи позитивноправну материју, која је изузетно динамична, наставници и сарадници, као аутори уџбеника ове промене ажурно прате. Имајући у виду да је за квалитетно одвијање наставног процеса, односно припрему испитне материје потребно у одређеној мери исту фиксирати, у најбољем интересу студената, врши се усклађивање уџбеничке материје са значајнијим изменама фундаменталних прописа на које се ослањају уџбеници, док се мање значајне промене укључују у наставни процес, како би студенти били у току са легислативном динамиком. Колико се на Факултету озбиљно приступа ажурирању наставног материјала, у првом реду уџбеника, на овом месту показате се на примеру уџбеника Драган Милков, Управно право 1, 2 и 3, који издаје Центар за издавачку делатност Правног факултета у Новом Саду. Материја управног права подељена је на три уџбеника. Први део материје налази се у уџбенику Управно право I: Уводна и организациона питања, чије је 8. издање објављено 2013. године, а 9. измењено и допуњено издање 2016. године. Шесто измењено и допуњено издање уџбеника Управно право II: Управна делатност изашло је 2012. године, 8. измењено и допуњено издање 2016., а 9. измењено и допуњено издање 2017. године. Треће измењено и допуњено издање уџбеника Управно право III: Контрола управе објављено је 2010. године, а 2019. године изашло је 8. измењено и допуњено издање. Наведени пример служи само као илустрација колико често професори на Факултету приступају ажурирању наставног материјала и његовом прилагођавању заиста честим изменама позитивног права.

Правни факултет подстиче своје запослене да се активно баве научним, истраживачким и професионалним радом и да објављују резултате свога рада.

Вршењем издавачке делатности, Факултет обезбеђује услове за објављивање резултата научноистраживачког рада наставника и сарадника и то у оквиру Зборника радова Правног факултета у Новом Саду, тематских зборника Факултета, зборника сажетака са научних скупова који се одржавају на факултету, уџбеника и монографских публикација.

Аутори који напишу уџбеник, покрећу поступак за издавање уџбеника предлогом који се доставља управнику Издавачког центра, по правилу, пре израде плана издавачке делатности.⁷⁶ Након прихватања рукописа за објављивање са аутором се закључује издавачки уговор. У уговору се прецизно одређују услови издавања уџбеника, а посебно питања која се односе на услове штампања, одређивање и начин исплате ауторског хонорара, као и остала питања од значаја за издавање конкретног уџбеника.⁷⁷

Начин остваривања и финансирања научноистраживачке делатности кроз реализацију основних или развојних истраживања на Правном факултету у

⁷⁶ Правилник о издавачкој делатности, чл. 11, ст. 1.

⁷⁷ Правилник о издавачкој делатности, чл. 15

Новом Саду, као и обрачун и расподела средстава намењених за остваривање научноистраживачке делатности регулисани су Правилником о остваривању и финансирању научноистраживачке делатности.⁷⁸ Научноистраживачка делатност се финансира из наменских средстава оснивача, сопствених прихода Факултета и других извора у складу са законом. Обим средстава намењених за истраживања утврђује се годишњим финансијским планом Факултета који доноси Савет Факултета. Обим, динамика и начин утрошка наменских средстава утврђује се финансијским планом пројекта.⁷⁹

Основна и развојна истраживања остварују се кроз пројекте. На предлог катедре или продекана за науку Наставно-научно веће доноси одлуку о реализацији пројекта и расписивању Конкурса којим се ближе уређују услови и начин пријављивања на пројекат.⁸⁰ Учесник на пројекту може бити лице у радном односу на Факултету у звању наставника, као самостални истраживач и носилац теме на пројекту, и лице у радном односу на Факултету у звању сарадника, као истраживач и сарадник на теми. Узајамна права и обавезе Факултета и учесника утврђују се уговором о ауторском делу, који у име Факултета закључује декан. Уговор садржи: податке о пројектним задацима учесника, висини накнаде, односно о начину на који ће накнада бити утврђена, обрачуната и исплаћена, као и одредбу о обавези учесника да врати авансно исплаћена средства за случај неиспуњавања или неуредног испуњавања пројектног задатка утврђеног планом и програмом рада на пројекту. Учесник на пројекту је дужан да ван радног времена ради на научноистраживачком пројекту 4 сата радним данима у складу са планом истраживања који је усвојен од стране Наставно-научног већа Факултета и већа пројекта.⁸¹

Истраживачи су обавезни да објаве резултате свог рада. Истраживачи на научном пројекту „Правна традиција и нови правни изазови“, који се реализује од 2016. обавезни су да резултате објаве у Зборнику радова Правног факултета у Новом Саду или другој публикацији чији је издавач Центар за издавачку делатност Правног факултета у Новом Саду.⁸²

Учеснику пројекта припада ауторски хонорар чија се висина, обрачун и исплата утврђује уговором о ауторском делу. Висину ауторског хонорара утврђује декан према обиму средстава намењених за остваривање одређеног пројекта и у сразмери са наставним звањима учесника.⁸³

О сталном настојању Факултета да поспеши квалитет научноистраживачког рада говори и повећање броја сарадника у настави, асистената и доцената, те старање о развоју младих научних радника, у складу са

⁷⁸ Правилник о остваривању и финансирању научноистраживачке делатности, дел. бр. 0101-1/6 од 20.05.2015. и Одлука о изменама и допунама Правилника о остваривању и финансирању научноистраживачке делатности дел. бр. 0101-1/20 од 30.12.2015.

⁷⁹ Правилник о остваривању и финансирању научноистраживачке делатности, чл. 11 ст. 1, 2 и 3.

⁸⁰ Правилник о остваривању и финансирању научноистраживачке делатности, чл. 2 ст. 1 и 2.

⁸¹ Правилник о остваривању и финансирању научноистраживачке делатности, чл. 7.

⁸² Правилник о остваривању и финансирању научноистраживачке делатности, чл. 8.

⁸³ Правилник о остваривању и финансирању научноистраживачке делатности, чл. 9.

Програмом развоја научноистраживачког и наставног подмлатка Правног факултета у Новом Саду усвојеним на седници Наставно-научног већа одржаној 27.03.2013.

Факултет је омогућио својим запосленима да се ангажују и на пројектима који су окренути примењеним истраживањима. У том циљу донет је и Правилник о остваривању и финансирању примењених истраживања,⁸⁴ којим су утврђени извор, начин обрачуна и расподела средстава намењених за примењена истраживања.⁸⁵ Примењено истраживање подразумева научноистраживачки пројекат Факултета, који се остварује на основу уговора о примењеном истраживању са корисником, и који се финансира из средстава која обезбеђује корисник, односно који се не финансира из средстава оснивача или органа који врши оснивачка права, нити из прихода Факултета.⁸⁶

Факултет је у протеклом периоду организовао научне скупове, што је приказано раније у оквиру овог стандарда. Поред тога, Факултет подстиче запослене да учествују на научним скуповима који се одржавају у другим научним установама. Сви подаци о научним скуповима одржаним на Факултету, научним скуповима на којима су учествовали наставници и сарадници запослени на Факултету, као и о гостовањима страних професора (предавача) и других јавних личности из земље и иностранства наведени су у Извештајима о раду и пословању Факултета за 2016, 2017. и 2018.⁸⁷

Правни факултет обавља издавачку делатност у складу са својим могућностима. Издавачка делатност на Факултету остварује се путем Центра за издавачку делатност са скриптарницом као посебним организационим јединицама у оквиру Факултета. Издавачки центар обавља издавачку делатност на основу усвојеног програма и плана издавачке делатности утврђеног од стране Савета Издавачког центра који се доноси за сваку годину посебно на основу пријава аутора и наставно-научних и развојних потреба Факултета исказаних кроз одлуке управника Издавачког центра. Годишњи план и програм издавачке делатности утврђује се најкасније до краја марта године на коју се односи, а може се, по потреби, допуњавати и током године. Публикације које имају периодични карактер (часописи, годишњаци и сл.) који се стално и непрекидно објављују на Факултету, у месечним, тромесечним, полугодишњим или годишњим интервалима, обавезно улазе у годишње планове издавачке делатности без доношења посебних одлука.⁸⁸ О пословима издавачке

⁸⁴ Правилник о остваривању и финансирању примењених истраживања, дел. бр. 0101-1/7 од 20.05.2015.

⁸⁵ Правилник о остваривању и финансирању примењених истраживања, чл. 1.

⁸⁶ Правилник о остваривању и финансирању примењених истраживања, чл. 2 ст. 2.

⁸⁷ Извештај о раду и пословању Факултета за 2019. у време писања овог Извештаја није још завршен. Ипак, поједине активности видљиве су у Интерном информатору (гласилу Правног факултета у Новом Саду) доступном на интернет сајту: <http://www.pf.uns.ac.rs/index.php/flash-modules>, у бројевима из 2019.

⁸⁸ Правилник о издавачкој делатности, чл. 3.

делатности Издавачког центра, у оквирима годишњег плана и програма рада одлучује Издавачки савет који именује декан.⁸⁹

У складу са издавачким плановима Центар за издавачку делатност 2016. објавио је укупно 18 нових публикација, и то: пет уџбеника, десет монографија и три зборника радова.⁹⁰ Током 2017. Центар за издавачку делатност објавио је 23 публикације, и то: једанаест уџбеника, четири монографије, два практикума, једну збирку задатака и пет зборника радова,⁹¹ а током 2018. 22 публикације, и то: четрнаест уџбеника, три монографије, један практикум и четири зборника радова.⁹²

*
* *

Имајућу у виду напред описано и анализирано стање, може да се констатује да Правни факултет испуњава критеријуме утврђене у оквиру Стандарда 6, који се односи на квалитет научноистраживачког и стручног рада.

2) SWOT анализа

ПРЕДНОСТИ	ОЦЕНА	СЛАБОСТИ	ОЦЕНА
Усаглашеност образовног, научноистраживачког и стручног рада	+++	Неовољно учешће сарадника у међународним пројектима	+
Перманентност научно истраживања и међународне сарадње	+++		
Евиденција и вредновање резултата научноистраживачког рада кроз „Картон научног радника“	+++		
Усаглашеност садржаја научноистраживачког и стручног рада са стратешким опредељењем земље и европским циљевима	+++		
Факултета је акредитован за обављање научноистраживачке делатности	++		
Учешће наставника и сарадника у међународним и домаћим пројектима	+++		
Индивидуални научни рад наставника и сарадника и учешће у раду мешовитих експертских тимова у земљи и иностранству.	++		
Самостална издавачка делатност.	+++		
Несметан и сталан приступ	+++		

⁸⁹ Правилник о издавачкој делатности, чл. 5.

⁹⁰ Извештај о раду центра за издавачку делатност Правног факултета у Новом Саду у 2016.

⁹¹ Извештај о раду центра за издавачку делатност Правног факултета у Новом Саду у 2017.

⁹² Извештај о раду центра за издавачку делатност Правног факултета у Новом Саду у 2018.

богатом библиотечком фонду Факултета и електронским базама података значајним за научни и истраживачки рад наставника и сарадника			
Обезбеђивање квалитета резултата научноистраживачког рада кроз обавезну рецензију уџбеника, монографија, реферата и научних радова	+++		
Наставници и сарадници се подстичу и охрабрују да публикују резултате својих истраживања.	+++		
МОГУЋНОСТИ	ОЦЕНА	ОПАСНОСТИ	ОЦЕНА
Велики број међународних пројеката на које наставници и сарадници могу да конкуришу	++	Недовољна прилагођеност система вредновања научноистраживачког рада специфичностима друштвено-хуманистичких наука	++
Објављивање радова у часописима који се налазе на SCI/SSCI листама		Ограничени буџети за финансирање пројеката	++

3) Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 6

У циљу даљег унапређења квалитета Стандарда 6. потребно је подстицати нове облике научноистраживачке сарадње са домаћим и страним факултетима и другим образовним и научним установама.

4) Показатељи и прилози за Стандард 6

- [Табела 6.1.](#) Назив текућих научноистраживачких/уметничких пројеката, чији су руководиоци наставници стално запослени у високошколској установи
- [Табела 6.2.](#) Списак наставника и сарадника запослених у високошколској установи, учесника у текућим домаћим и међународним пројектима
- [Табела 6.3.](#) Збирни преглед научноистраживачких и уметничких резултата у установи у претходној календарској години према критеријумима Министарства и класификације уметничко-истраживачких резултата.
- [Табела 6.4.](#) Списак SCI/ ССЦИ-индексираних радова по годинама за претходни трогодишњи период. (Навести референце са редним бројем)
- [Табела 6.5.](#) Листа одбрањених докторских дисертација и уметничких пројеката (име кандидата, име ментора, назив дисертације и година одбране, публиковани резултати) у високошколској установи у претходне три школске године
- [Табела 6.7.](#) Списак ментора према тренутно важећим стандардима који се односи на испуњеност услова за менторе у оквиру образовно-научног,

односно образовноуметничког поља, као и однос броја ментора у односу на укупан број наставника на високошколској установи

- [Прилог 6.1.](#) Списак награда и признања наставника, сарадника и студената за остварене резултате у научноистраживачком и уметничко-истраживачком раду
- [Прилог 6.2.](#) Однос наставника и сарадника укључених у пројекте у односу на укупан број наставника и сарадника на високошколској установи.
- [Прилог 6.3.](#) Однос броја SCI-индексираних радова у односу на укупан број наставника и сарадника на високошколској установи
- [Прилог 6.4.](#) Програм научноистраживачког рада из 2016.

СТАНДАРД 7: КВАЛИТЕТ НАСТАВНИКА И САРАДНИКА

Квалитет наставника и сарадника обезбеђује се пажљивим планирањем и избором на основу јавног поступка, стварањем услова за перманентно усавршавање и развој наставника и сарадника и провером квалитета њиховог рада у настави.

1) Опис стања, анализа тренутне ситуације и процена Стандарда 7

Квалитетно наставно особље представља једну од основних претпоставки за успешан рад Правног факултета. Стручност наставника и сарадника и њихова способност да пренесу своје знање омогућавају остваривање утврђених циљева високог образовања. На њима је важна улога да образују будуће генерације правника који ће обављати неке од најодговорнијих послова у друштвеној заједници. Осим тога, истраживања наставника и сарадника Факултета представљају значајан ослонац правној пракси и свима онима који се у свом свакодневном раду суочавају са потребом тумачења непрегледног броја правних норми које примењују. Својим ангажовањем у раду различитих државних органа и институција наставници и сарадници Факултета непосредно учествују у изградњи и развоју нашег правног система, док резултатима свог научног рада доприносе томе да домаћа правна наука одржи корак са најразвијенијим европским правним школама, како је то до сада чинила и како ће наставити да чини у будућности.

Како би се обезбедио квалитет наставника и сарадника који је потребан за остваривање њихове поменуте улоге, Факултет доследно примењује прописе којима се уређују услови и поступак за избор наставника и сарадника. Релевантне прописе, у том смислу, представљају:

- Закон о високом образовању („Сл. гласник РС“, бр. 88/2017, 73/2018, 27/2018 - др. Закон и 67/2019),
- Минимални услови за избор у звања наставника на универзитету које је утврдио Национални савет за високо образовање („Службени гласник РС“, број 101/2015, 102/2016 и 119/2017),
- Статут Универзитета у Новом Саду, усвојен на 27. седници Сената Универзитета у Новом Саду одржаној дана 8.3.2018, исправка дана 5.4.2018, измене и допуне 13.2.2019.
- Правилник о ближим минималним условима за избор у звања наставника на Универзитету у Новом Саду, који је усвојен на 7. седници Сената Универзитета у Новом Саду, одржаној дана 03.03.2016, са изменама и допунама усвојеним на 14. седници одржаној дана 08.09.2016, 15. седници одржаној дана 22.09.2016, 18. седници одржаној

- дана 01.12.2016, 39. седници одржаној дана 08.03.2018. и 1. седници одржаној 09.10.2018,
- Правилник о начину и поступку стицања звања и заснивања радног односа наставника Универзитета у Новом Саду, који је усвојио Сенат Универзитета у Новом Саду на седници одржаној 12. јула 2018,
 - Статут Правног факултета у Новом Саду, који је донео Савет Правног факултета у Новом Саду на седници одржаној 17.10.2018, и
 - Правилник о условима и поступку за избор у звање и заснивање радног односа наставника и сарадника Правног факултета у Новом Саду, дел. бр. 0101-1/2 од 28.01.2019.

Поступак и услови за избор наставника и сарадника утврђују се унапред, јавни су и доступни оцени стручне и шире јавности. У напред наведеним прописима јасно су дефинисани критеријуми за избор наставног кадра. Поред тога, сви наведени прописи учињени су доступним јавности објављивањем на интернет страницама Универзитета у Новом Саду и Правног факултета.

Поступак за избор наставног кадра је јаван и транспарентан у свим његовим фазама. Поступак избора у звања и услови под којима се одређено лице бира у звање су предмет периодичне провере и усавршавања. Правни факултет континуирано прати измене свих релевантних прописа и поступке и услове за избор у звања усклађује са законом и другим општим актима, те доследно примењује све прописе којима је регулисан избор у звање наставника и сарадника. О наведеном најбоље сведоче периодичне измене општих аката Факултета, које се врше у циљу њиховог усклађивања са законом и другим општим актима.

Захваљујући доследној примени наведених прописа, за наставнике и сараднике Факултета бирају се она лица која испуњавају све предвиђене услове. У испуњеност ових услова може да се увери и јавност, којој су доступни сви релевантни документи који прате поступак избора у наставничка и сарадничка звања.

У календарској 2017. години три ванредна професора изабрана су у звање редовног професора, један доцент изабран је у звање ванредног професора, два доцента су реизабрана у исто звање, четири асистента изабрана су у звање асистента са докторатом, а у радни однос је примљен један сарадник у настави. Уговор о раду продужен је двојици асистената и двојици сарадника у настави. У календарској 2017. години на Правном факултету престао је радни однос тројици редовних професора и једном ванредном професору, због одласка у старосну пензију.⁹³ У календарској 2018. години један ванредни професор изабран је у звање редовног професора, три доцента изабрана су у звање ванредног професора, један доцент реизабран је у исто звање, два асистента са докторатом изабрана су у звање доцента, два асистента изабрана су у звање асистента са докторатом, а један сарадник у настави изабран је у асистента.

⁹³ Извештај о раду и пословању Правног факултета у Новом Саду у 2017.

Уговор о раду продужен је тројници асистената и једном сараднику у настави. У календарској 2018. години престао је радни однос четворици редовних професора, због одласка у старосну пензију, као и једном сараднику у настави, због истека рока за који је заснован радни однос на одређено време.⁹⁴

Према Правилнику о ближим минималним условима за избор у звања наставника на Универзитету у Новом Саду у случају када је приступно предавање предвиђено као обавезни елемент у оквиру услова за избор у звање наставника, неопходна је његова организација у складу са општим актом високошколске установе. Високошколска установа је обавезна да образује комисију коју чине најмање два члана из научне области приступног предавања, један наставник из области Методике наставе или продекан за наставу и један студент. Приступно предавање је јавно, а Комисија врши оцењивање у складу са општим актом високошколске установе. Декан организује поступак за оцену и утврђује термин приступног предавања, тако да период за припрему предавања не сме бити краћи од 15, нити дужи од 30 дана.⁹⁵

На Правном факултету је усвојен Правилник о приступном предавању, који ближе уређује одржавање и оцењивање приступног предавања кандидата за избор у звање доцента Правног факултета у Новом Саду.⁹⁶ Наведени правилник је у потпуности усаглашен са Правилником о ближим минималним условима за избор у звања наставника на Универзитету у Новом Саду. Правилник предвиђа формирање Комисије за оцену приступног предавања која има пет чланова и чине је чланови по функцији и изборни чланови. Чланови по функцији су продекан за наставу и студент продекан. Изборни чланови су три наставника бирана за ужу научну област за коју је расписан конкурс за избор у звање. Изборни чланови су, по правилу, чланови Комисије за писање реферата о кандидатима за избор у звање. Катедра, по правилу, заједно са предлогом за образовање Комисије за писање реферата предлаже Изборном већу Факултета и изборне чланове Комисије. Изборно веће именује Комисију тако што доноси одлуку којом поред чланова по функцији именује на предлог катедре и изборне чланове. По пријему конкурсне документације Комисија за писање реферата утврђује потребу одржавања приступног предавања и о томе обавештава председника Комисије уз достављање конкурсне документације без одлагања. Тема приступног предавања се односи на ужу научну област за коју је расписан конкурс за избор у звање. Тему одређује Комисија у року од три дана од дана пријема конкурсне документације и о томе обавештава декана. Заказивање приступног предавања оглашава се на огласним таблама Факултета и на његовој интернет страници најкасније осам дана пре термина одржавања. Приступно предавање је јавно и траје један школски час (45 минута). Комисија приликом оцењивања приступног предавања узима у обзир припрему предавања

⁹⁴ Извештај о раду и пословању Правног факултета у Новом Саду у 2018.

⁹⁵ Правилник о ближим минималним условима за избор у звања наставника на Универзитету у Новом Саду, чл. 10.

⁹⁶ Правилник о приступном предавању, дел. бр. 0101-1/10 од 16.10.2017.

(коришћење одговарајуће литературе и судске праксе), структуру и квалитет садржаја предавања и дидактичко-методичка средства за држања предавања. Приступно предавање сваки члан Комисије оцењује оценом „незадовољавајуће“, „задовољавајуће“ или „са одликом“. О одржаном приступном предавању и његовој оцени се сачињава записник који потписују сви чланови Комисије и доставља се Комисији за писање реферата, у року од три дана од одржаног приступног предавања.

Ажурни подаци о наставницима и сарадницима запосленим на Факултету доступни су јавности, будући да се налазе на интернет страници Факултета. Поред тога, резултати рада свих регистрованих истраживача на Универзитету у Новом Саду, па самим тим и истраживача са Правног факултета, су јавно видљиви у картону научног радника. Увид у резултате продукције сваког од истраживача може да се обави путем линка <http://knr.uns.ac.rs/imenikSvi.xhtml>. Коначно, Књига наставника је саставни део документације за акредитацију.

Правни факултет у Новом Саду се приликом избора наставника и сарадника у звања придржава прописаних поступака и услова путем којих оцењује научну и педагошку активност наставника и сарадника.

Приликом избора наставника и сарадника, Факултет води рачуна о томе да се наставни процес организује на квалитетан, рационалан и ефикасан начин. У циљу континуираног и несметаног реализовања акредитованих студијских програма, Факултет обезбеђује потребан број наставника и сарадника у радном односу са пуним радним временом и у неопходним звањима. На свим обавезним предметима из којих се изводи настава, Факултет има изабраног наставника у сталном радном односу, с тим што на већини обавезних предмета Факултет има по два наставника и одговарајући број сарадника. Тиме се значајно премашује стандард од најмање 70% наставника у сталном радном односу. Другим речима, Факултет има у сталном радном односу 51 наставника и сарадника. На Факултету је са пуним радним временом запослено 34 наставника и то: 17 редовних професора, 11 ванредних професора и 6 доцента ([Табела 7.1.](#)). Затим, запослено је и 17 сарадника са пуним радним временом, и то: 9 асистената са докторатом и 8 асистената. Коначно, Факултет има и једног сарадника по уговору (демонстратора) ([Табела 7.2.](#)). Однос укупног броја студената који се уписују на акредитованим студијским програмима према броју запослених наставника Факултета износи 0,009 и приказан је у [Прилогу 7.2.](#)

Одговарајућа кадровска политика, која подразумева обезбеђивање довољног броја квалитетних наставника и сарадника и њихову оптималну старосну структуру, пажљиву селекцију младих кадрова и њихово професионално напредовање и усавршавање, омогућава развој Факултета као образовне и научне установе. У том смислу, како би се обезбедио квалитетан и континуирани педагошки и научно-истраживачки рад, Факултет увек има у виду и потребу за новим наставницима и сарадницима, нарочито из реда најбољих студената. На Правном факултету се води таква кадровска политика, која не само да обезбеђује довољан број квалитетних наставника и сарадника, него и

показује стално старање о континуираној селекцији и подршци младим кадровима. У прилог наведеног сведочи управо структура запослених наставника и сарадника са пуним радним временом, која је напред приказана.

Чланом 4 Правилника о ближим минималним условима за избор у звања наставника на Универзитету у Новом Саду предвиђено је да се избор у звања наставника на Универзитету заснива на оствареним и мерљивим резултатима рада кандидата, који се, поред општих услова, исказују и следећим елементима: 1. обавезни елементи: 1.1. Способност за наставни рад или резултати у наставном раду у претходном изборном периоду и 1.2. Способност за научно-истраживачки, односно уметнички рад или резултати у научно-истраживачком, односно уметничком раду у претходном изборном периоду. 2. изборни елементи: 2.1. Стручно-професионални допринос; 2.2. Допринос академској и широј заједници и 2.3. Сарадња са другим високошколским, научно-истраживачким, односно институцијама културе или уметности у земљи и иностранству.

Правилником о условима и поступку за избор у звања и заснивање радног односа наставника и сарадника на Правном факултету у Новом Саду предвиђено је да се приликом избора у звања наставника вреднују следећи елементи: 1. оцена резултата образовног, научног, односно истраживачког рада; 2. оцена резултата педагошког рада; 3. оцена ангажовања у развоју наставе и других делатности Факултета. Ови елементи вреднују се у складу са општим актом Универзитета који регулише ближе услове за избор у звања наставника, у складу са Минималним условима за избор у звања наставника које утврђује Национални савет за високо образовање.⁹⁷

У складу са наведеним јасно је да се приликом избора наставника и сарадника уз испуњеност општих услова узимају у обзир и резултати рада, међу којима се посебно истичу: способност за наставни рад или резултати у наставном раду; способност за научно-истраживачки рад или резултати у научно-истраживачком раду; стручно-професионални допринос; допринос академској и широј заједници; сарадња са другим високошколским и научно-истраживачким установама у земљи и иностранству.

Правни факултет систематски прати, оцењује и подстиче научну и педагошку активност наставника и сарадника.

Акционим планом 2016-2020. предвиђене су мере које је потребно предузети у циљу подстицања научно-истраживачког рада. Како би се повећао број научно-истраживачких пројеката, број објављених научних радова и број наставника и сарадника укључених у пројекте, Акциони план 2016-2020. предвиђа предузимање следећих активности:

1. Доношење плана развоја научно-истраживачког рада;

⁹⁷ Вид. Правилник о условима и поступку за избор у звања и заснивање радног односа наставника и сарадника на Правном факултету у Новом Саду, чл. 7.

2. Припрема научно-истраживачких пројеката и њихово пријављивање на конкурсе међународних и домаћих фондова;
3. Укључивање студената докторских студија у научно-истраживачке тимове;
4. Успостављање међународне научне сарадње;
5. Праћење научне компетенције наставника и сарадника;
6. Евидентирање и евалуирање резултата научно-истраживачког и стручног рада наставника и сарадника у циљу утврђивања и праћења њихове научне компетенције.

Имплементација наведених мера омогућава редовно праћење и евалуацију квалитета и компетентности наставног кадра.

Научноистраживачка делатност на Факултету регулисана је Правилником о остваривању и финансирању научноистраживачке делатности, који је Савет Факултета донео 20.05.2015. (дел. бр. 0101-1/6) и Одлуком о изменама и допунама Правилника о остваривању и финансирању научноистраживачке делатности од 30.12.2015. (дел. бр. 0101-1/20). Наведени Правилник уређује начин остваривања и финансирања научноистраживачке делатности кроз реализацију основних или развојних истраживања на Правном факултету, као и обрачун и расподелу средстава намењених за остваривање научноистраживачке делатности.⁹⁸

У области научно-истраживачког рада, о квалитету наставника и сарадника Факултета говоре научни и стручни радови који обухватају уџбенике, монографије, приручнике, практикуме и научне чланке, објављене у еминентним домаћим и страним научним часописима. Резултати научно-истраживачког рада, се између осталог, објављују и у оквиру Центра за издавачку делатност Правног факултета у Новом Саду, као и у часопису Зборник радова Правног факултета у Новом Саду (М24), тематском зборнику Хармонизација српског и мађарског права са правом Европске уније (М14), као и у зборницима радова и сажетака са одржаних међународних конференција и научних скупова на Правном факултету.⁹⁹

Подаци реномираних светских база научних часописа указују на велики број приступа и преузимања научних чланака наставника и сарадника Факултета из библиотека широм света, као и велику цитираност (по Рефералном центру Матице српске).

Факултет прати и вреднује научно-истраживачки рад сваког наставника и сарадника појединачно путем система „Картона научног радника“.

Стручно-професионални допринос наставника и сарадника Факултета остварује се кроз учешће на домаћим и међународним научним, истраживачким и развојним пројектима и руковођењем тим пројектима, чланством у уређивачким одборима научних часописа, чланством у програмским или

⁹⁸ Вид. чл. 1 Правилника о остваривању и финансирању научноистраживачке делатности.

⁹⁹ Подаци доступни на <http://zbornik.pf.uns.ac.rs/>.

организационим одборима научних конференција, као и рецензирањем радова у домаћим и међународним научним часописима. Наставници и сарадници Правног факултета укључени су у домаће научноистраживачке пројекте чији су носиоци Министарство просвете, науке и технолошког развоја, Покрајински секретаријат за високо образовање и научноистраживачку делатност и Правни факултет у Новом Саду, а о чему је било више речи у приказу и анализи Стандарда 6. Поред тога, на Факултету се реализује и међународни пројекат „Хармонизација Хармонизација српског и мађарског (домаћег) права са правом Европске уније“ у који је укључено 17 наставника Факултета.

Најзад, Факултет обезбеђује наставницима и сарадницима богату научну и стручну литературу и приступ електронским базама научних часописа и судске праксе, о чему су детаљни подаци изнети у оквиру Стандарда 9.

Наставници и сарадници Правног факултета у Новом Саду дужни су да професионално поступају током извођења свих облика наставе и других активности. Циљ је да се са студентима успостави сарадња и коректни односи, засновани на узајамном поштовању.

Способност за наставни рад и резултати у наставном раду наставника и сарадника Факултета редовно се прате и оцењују у поступцима њиховог избора и именовања, а сагледавају се кроз њихов рад са студентима, професионалан однос према настави и уредно испуњавање свих наставних обавеза, обезбеђивање литературе за припремање испита, правилну методологију извођења наставе, менторски рад са студентима, научно-истраживачким и наставним подмлатком, као и спремност да усавршавају и развијају своје педагошке вештине.

На Факултету се прати редовност извођења наставе и других активности, на тај начин, што се на дневном нивоу води евиденција о присуству наставника и сарадника и о реализацији наставе (предавања и вежби) и других активности. Наставници и сарадници својеручно потписују евиденционе листове после реализоване активности.¹⁰⁰

У циљу оцене наставног рада, Факултет спроводи и поступак редовног оцењивања наставника и сарадника од стране студената путем студентских анкета. Студентске анкете се спровode два пута у току једне школске године, на крају сваког семестра. Анкетирање студената је анонимно и добровољно. Коначно, анкетирање студената на наведени начин се врши на свим студијским програмима на основним академским студијама и на мастер академским студијама. Анкете садрже 15 питања, која омогућавају стицање целовите слике о три важна питања – квалитету организације наставе, стручности наставника и сарадника и односу према студентима и мотивацији за рад. Комисија за унапређивање и обезбеђење квалитета на крају сваке календарске године приказује резултате анкета и саставља периодичне извештаје о анализи

¹⁰⁰ Упутство о поступању у вези са евиденцијом реализоване наставе, дел. бр. 0101-334/1 од 28.10.2015.

результата анкета. У сваком случају, анализирани резултати показују да је квалитет педагошког рада наставника и сарадника на веома високом нивоу. Детаљан приказ анкетирања дат је у оквиру Стандарда 13.

Факултет спроводи дугорочну политику квалитетне селекције младих кадрова и њиховог даљег напретка, као и различите врсте усавршавања. Правни факултет је 2013. године усвојио Програм развоја научноистраживачког и наставног подмлатка Правног факултета у Новом Саду¹⁰¹ у којем је исказао своју опредељеност за стално старање о изградњи младих научних кадрова и бригу о постојећим кадровима у сарадничким звањима. Наведени програм предвиђа да Факултет води рачуна о научном и стручном развоју младих научних кадрова тако што обезбеђује неопходне услове за научноистраживачки рад, публикавање резултата рада и систематско праћење и вредновање рада младих научних радника, што се постиже кроз високо квалитетну подршку младим научним кадровима у индивидуалном и тимском раду, кроз подршку и ангажовање у истраживачким програмима и пројектима и кроз посебно радно ангажовање младих научних кадрова у свакодневним активностима Факултета. Такође, старање и обезбеђивање материјалних услова за рад, као предуслов за формирање и напредовање младих научних кадрова стални је задатак Факултета. Програм развоја научноистраживачког и наставног подмлатка наводи да у складу са дугогодишњом праксом и општим актима, Факултет редовно обезбеђује потребна средства свим наставницима и сарадницима за студијске и друге стручне боравке у иностранству. Поред тога, Факултет финансира и набавку научне и стручне литературе у складу са праксом и важећим општим актима. Програм развоја научноистраживачког и наставног подмлатка предвиђа низ конкретних мера и активности којима Факултет подстиче научноистраживачки рад младих научних кадрова.

Правни факултет обезбеђује наставницима и сарадницима перманентно усавршавање путем студијских боравака, специјализација, учешћа на научним и стручним скуповима. Статутом Факултета је предвиђено да наставнику после пет година проведених у настави на Факултету, на његов захтев, може бити одобрено плаћено одсуство у трајању од једне школске године ради стручног и научног усавршавања.¹⁰² Одсуство из претходног става одобрава Веће Факултета уз претходну сагласност катедре којој припада наставник.¹⁰³

Факултет обезбеђује наставницима и сарадницима могућност за научно и стручно усавршавање и напредовање успостављањем сарадње са домаћим и иностраним образовним установама у циљу размене наставника и сарадника. Сарадња са другим високошколским и научноистраживачким установама у земљи и иностранству огледа се у учешћу наставника и сарадника Факултета на домаћим и међународним научним конференцијама и пројектима који се

¹⁰¹ Програм развоја научноистраживачког и наставног подмлатка Правног факултета у Новом Саду, дел. бр. 0101-137/1 од 05.03.2013.

¹⁰² Статут Правног факултета у Новом Саду, чл. 52, ст. 1.

¹⁰³ Статут Правног факултета у Новом Саду, чл. 52, ст. 2.

реализују са другим универзитетима. Наставници и сарадници Факултета учествују у реализацији последипломских студија на другим универзитетима и одлазе на стручна усавршавања и студијске боравке и иностране високошколске и научноистраживачке установе.

Службена путовања запослених регулисана су Правилником о службеним путовањима.¹⁰⁴ Службеним путовањима се сматрају путовања запослених ван седишта Факултета, а за службене потребе Факултета или научно-истраживачког рада или стручног усавршавања, као и ради посете образовним и другим институцијама, као и она ради учешћа у раду струковних и других организација од интереса за Факултет и Универзитет у Новом Саду. Службена путовања су и: стручна саветовања, округли столови, семинари, посете сајмовима и путовања ради промоције Факултета, и друга путовања ван седишта, а ради обављања послова за потребе Факултета.¹⁰⁵ Запослени који се упућује на службено путовање подноси захтев на предвиђеном обрасцу Наставно-научном већу Факултета.¹⁰⁶ Запосленом се надокнађују само трошкови из захтева.¹⁰⁷ Службена путовања се реализују из сопствених средстава Факултета и средствима научно-истраживачких пројеката када је то предвиђено одговарајућим одлукама и уговорима са даваоцима средстава тих пројеката.¹⁰⁸

Факултет подстиче стручно усавршавање својих наставника и сарадника, мобилност наставног особља у оквиру програма Еразмус+ и других програма размене те учешће наставног особља на научним конференцијама у земљи и иностранству, као и на разним националним и међународним пројектима.

У периоду који је обухваћен овим извештајем Правни факултет је активно учествовао у размени студената, наставника и сарадника у оквиру Кључне акције 1 програма Еразмус+ која се односи на повећање обима и квалитета академске мобилности. Примера ради, само у току школске 2016/2017. наставници и сарадници су боравили на правним факултетима Универзитета у Поатјеу (Француска), Западног универзитета у Темишвару (Румунија), Универзитета у Печују (Мађарска), Универзитета у Лисабону (Португалија), Универзитета у Риму (Италија), Универзитета у Грацу (Аустрија) и Универзитета у Марибору (Словенија).¹⁰⁹

Факултет нарочито подстиче сараднике - асистенте да унапређују своја знања у виду краћих и дужих студијских боравака у иностранству. Између осталог, Факултет је у сарадњи са Правним факултетом Универзитета у Потсдаму током школске 2016/2017. и 2018/2019. омогућио својим асистентима похађање двонедељног курса немачког језика у Потсдаму. Осим тога, у оквиру

¹⁰⁴ Правилник о службеним путовањима од 08.05.2013, пречишћени текст. Пречишћеним текстом обухваћене су измене и допуне које је Савет Факултета усвојио на својим седницама одржаним 20. 05. 2015. и 30. 12. 2015.

¹⁰⁵ Правилник о службеним путовањима, чл. 1, ст. 1.

¹⁰⁶ Правилник о службеним путовањима, чл. 1, ст. 2.

¹⁰⁷ Правилник о службеним путовањима, чл. 1, ст. 3.

¹⁰⁸ Правилник о службеним путовањима, чл. 3.

¹⁰⁹ Извештај о самовредновању за 2016. годину, дел. бр. 0101-95/22.

сарадње са Правним факултетом *Prince of Songkla* Универзитета из Хатјаија (Тајланд), омогућена је студијска размена појединих наставника и сарадника.

Надаље, Факултет редовно информисе наставнике и сараднике о конкурсима за доделу стипендија ради учешћа на међународним научним и стручним скуповима и реализације студијских боравака и специјализација у иностранству и одобрава наставницима и сарадницима плаћено одсуство.

Правни факултет у Новом Саду при избору и унапређењу наставно-научног и стручног кадра посебно вреднује повезаност рада у образовању са радом на пројектима у другим областима привредног и друштвеног живота. Факултет снажно подржава комуникацију између академског особља и релевантних професионалних удружења. У оквиру доприноса академској и широј заједници, наставници и сарадници Факултета ангажовани су у раду органа управљања на Факултету и Универзитету, учествују у изради докумената на нивоу Универзитета, учествују у изради важних докумената на нивоу Републике и осталих политичко-територијалних јединица, учествују у комисијама за изборе у звања наставника на Правном факултету у Новом Саду и другим правним факултетима у земљи, чланови су домаћих и међународних научних удружења и њихових органа. Поред тога, наставници Правног факултета су рецензенти Националног тела за акредитацију и проверу квалитета у високом образовању Србије у образовно научном пољу друштвено-хуманистичке науке. И последње, кроз учешће на Фестивалу науке на Универзитету у Новом Саду, сајмовима образовања и сличним манифестацијама наставници и сарадници раде на популаризацији и приближавању науке младима.

Правни факултет при избору и унапређењу наставника и сарадника посебно вреднује њихове педагошке способности. У складу Правилником о условима и поступку за избор у звање и заснивање радног односа наставника и сарадника на Правном факултету у Новом Саду приликом избора у звање наставника вреднује се оцена педагошког рада наставника, док у звање асистента може бити изабран студент докторских студија који, између осталог, показује смисао за наставни рад.¹¹⁰ Приликом избора наставника и сарадника у обзир се узимају оцене студентских анкета, чији резултати се приказују и оцењују у извештајима о избору у звања. Коначно, о педагошком раду наставника и сарадника говори то што са великим успесима, из године у годину, припремају студенте за студентска такмичења у земљи и иностранству, на којима остварују запажене резултате, што је детаљније приказано у оквиру Стандарда 4 и Стандарда 8.

*

* *

¹¹⁰ Вид. чл. 7(1) и 9 Правилника о условима и поступку за избор у звање и заснивање радног односа наставника и сарадника на Правном факултету у Новом Саду.

Имајућу у виду претходно описано и анализирано стање, може да се констатује да Правни факултет испуњава све критеријуме утврђене у оквиру Стандарда 7 у погледу квалитета наставника и сарадника.

2) SWOT анализа

ПРЕДНОСТИ	ОЦЕНА	СЛАБОСТИ	ОЦЕНА
Доследно примењивање прописа којима се уређују услови и поступак за избор наставника и сарадника и доступност јавности свих релевантних докумената који прате поступак избора	+++	Објективно сужене и ограничене могућности наставника и сарадника који се баве друштвено-хуманистичким наукама у погледу објављивања резултата научно-истраживачког рада	++
Усаглашеност поступка избора наставника и сарадника приликом запошљавања и напредовања у звањима са релевантним прописима, посебно са критеријумима утврђеним од стране Националног савета за високо образовање	+++		
Систематско праћење, подстицање и вредновање педагошког и научно-истраживачког рада и способности наставника и сарадника, као и редовно оцењивање наставника и сарадника од стране студената	+++		
Одговарајућа кадровска политика која омогућава правилну селекцију наставничког и истраживачког подмлатка, нарочито из реда најбољих студената	+++		
Обезбеђење могућности за стално научно и стручно усавршавање и напредовање наставника и сарадника	+++		
Допринос научно-истраживачког рада на пројектима образовном раду и пракси	++		
МОГУЋНОСТИ	ОЦЕНА	ОПАСНОСТИ	ОЦЕНА
Подстицање наставника и сарадника на студијске боравке и усавршавања на иностраним образовним и научним установама	++	Поштрвавање услова за избор у звања и изједначавање критеријума за вредновање научно-истраживачког рада и способности наставника и сарадника без обзира на образовно-научно поље	++
Подстицање успостављања даље сарадње са домаћим и иностраним образовним установама у циљу размене наставника и сарадника	++		

3) Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 7

Имајући у виду SWOT анализу, квалитет наставника и сарадника Факултета може да се унапреди даљим развијањем свести, метода и поступака континуираног и свеобухватног праћења, вредновања и подстицања педагошког и научноистраживачког рада и усавршавања, али уз вођење рачуна о објективним могућностима и о специфичностима друштвено-хуманистичких наука као посебног образовно-научног поља.

4) Показатељи и прилози за Стандард 7

- [Прилог 7.1.а](#) Правилник о ближим минималним условима за избор у звања наставника на Универзитету у Новом Саду, који је усвојен на 7. седници Сената Универзитета у Новом Саду, одржаној дана 03.03.2016, са изменама и допунама усвојеним на 14. седници одржаној дана 08.09.2016, 15. седници одржаној дана 22.09.2016, 18. седници одржаној дана 01.12.2016, 39. седници одржаној дана 08.03.2018. и 1. седници одржаној 09.10.2018.
- [Прилог 7.1.б](#) Правилник о начину и поступку стицања звања и заснивања радног односа наставника Универзитета у Новом Саду, који је усвојио Сенат Универзитета у Новом Саду на седници одржаној 12. јула 2018.
- [Прилог 7.1.в](#) Правилник о условима и поступку за избор у звање и заснивање радног односа наставника и сарадника на Правном факултету у Новом Саду дел. бр. 0101-1/2 од 28.01.2019.
- [Прилог 7.2.](#) Однос укупног броја студената (број студената одобрен акредитацијом помножен са бројем година трајања студијског програма) и броја запослених наставника на нивоу установе
- [Прилог 7.3.](#) Програм развоја научноистраживачког и наставног подмлатка Правног факултета у Новом Саду
- [Табела 7.1.](#) Преглед броја наставника по звањима и статус наставника у високошколској установи (радни однос са пуним и непуним радним временом, ангажовање по уговору)
- [Табела 7.2.](#) Преглед броја сарадника и статус сарадника у високошколској установи (радни однос са пуним и непуним радним временом, ангажовање по уговору)

СТАНДАРД 8: КВАЛИТЕТ СТУДЕНАТА

Квалитет студената се обезбеђује селекцијом студената на унапред прописан и јаван начин, оцењивањем студената током рада у настави, перманентним праћењем и проверавањем резултата оцењивања и пролазности студената и предузимањем одговарајућих мера у случају пропуста.

1) Опис стања, анализа тренутне ситуације и процена Стандарда 8

Правни факултет обезбеђује потенцијалним и уписаним студентима све релевантне информације и податке који су повезани са њиховим студијама. Пре периода уписа студената на студијске програме Факултет на различите начине обавештава потенцијалне студенте о свим подацима од значаја, а посебно о подацима о студијским програмима, предметима на појединим студијским програмима, условима и поступку уписа.

Сарадници и студенти Факултета одржавају промоције матурантима у средњим школама и учествују на другим манифестацијама које средње школе организују, а са циљем да матуранти правовремено добију сва потребна обавештења. Тако су, примера ради, током 2018. представници Правног факултета 6. новембра 2018. учествовали на Каријерном дану „Митровачке гимназије“, 21. новембра 2018. на Седмом сајму факултета и високих школа Медицинске школе „7 април“ у Новом Саду и 21. децембра 2018. на Сајму образовања у Економској школи „Стана Милановић“ у Шапцу.

Поред тога, Факултет сваке године узима учешће на Сајму образовања „Путокази“ који се одржава на Новосадском сајму у првој половини марта. До сада се Факултет на Сајму представљао самостално или на штанду Универзитета у Новом Саду, заједно са осталим високошколским установама Универзитета.

Сваке године током априла или маја Факултет организује „Дан отворених врата“ у циљу представљања Факултета и студијских програма потенцијалним студентима, који имају прилику да остваре увид у материју која се изучава на Правном факултету и начин њеног изучавања.¹¹¹ Примера ради, Факултет је 2018. године о „Дану отворених врата“ обавестио заинтересоване средњошколце оглашавањем на друштвеним мрежама и путем књига обавештења у средњим школама. Манифестацији се одазвало 80 средњошколаца који су, након обраћања декана и обиласка зграде Факултета, упознати са студијским програмима на Факултету и другим за њих значајним информацијама. Потом су учествовали у дебатама на теме Доживотни затвор – за и против, Право на ношење оружја за личну безбедност – за и против и Да ли спортисти у Србији осим медаља треба да донесу и порез, затим у симулацији судског поступка за накнаду штете и у квизу.

¹¹¹ Дан отворених врата организован је 10.4.2017, 16.4.2018. и 8.5.2019.

За кандидате за упис основних академских студија организује се припремна настава за полагање пријемног испита из предмета Устав и права грађана и Историја. О припремној настави кандидати се информишу путем интернет странице Факултета и интернет странице Универзитета у Новом Саду,¹¹² који обједињује ову врсту обавештења за све високошколске установе које улазе у његов састав.

Конечно, све релевантне информације будући студенти могу да пронађу и на интернет страници Факултета.

Конкурс за упис студената на све студијске програме које остварује Факултет расписује Универзитет у Новом Саду као самостална високошколска установа у складу чл. 98 Закона о високом образовању, након чега Правни факултет објављује услове конкурса на својој интернет страници у делу *Упис* (www.pf.uns.ac.rs).

Уписани студенти, у складу са чл. 5 Правилника о извођењу наставе и оцењивању студената добијају непосредно од наставника и сарадника податке о плану и програму наставног предмета, правима и обавезама студената, времену и месту одржавања индивидуалних консултација, поред чега их наставници и сарадници обавештавају и о начину полагања колоквијума и испита, раду правних клиника, раду Центра за симулацију суђења, могућностима за обављање студентских пракси и другим значајним подацима, а обавештавање се врши и путем интернет странице, огласне табле Факултета и студентских сервиса (<http://servisi.pf.uns.ac.rs/SSLuzba>). О изменама распореда наставе и другим важним информацијама студенти се и индивидуално обавештавају посредством сервиса за СМС поруке Службе за наставу.

Избор кандидата при упису студијских програма врши се на основу резултата претходног школовања и, у случају уписа на основне академске студије, резултата пријемног испита. На основу чл. 41 Правилника о полагању пријемних испита и упису кандидата на студијске програме које реализује Правни факултет,¹¹³ при упису на прву годину основних академских студија избор се врши према општем успеху постигнутом у средњошколском образовању и резултатима постигнутим на пријемном испиту, тако што кандидат остварује највише 40 бодова на основу просечних оцена из свих предмета у првом, другом, трећем и четвртном разреду средње школе, и највише 60 бодова на пријемном испиту (30 бодова по предмету). Минимални број бодова на пријемном испиту који кандидат мора остварити да би био рангиран за упис износи 14 бодова, при чему укупан број бодова мора бити најмање 30 у случају уписа самофинансирајућег студента, односно 51 у случају уписа на терет буџета.¹¹⁴ У складу са чл. 25 наведеног Правилника, односно у складу са чл. 9

¹¹² <https://www.uns.ac.rs/index.php/c-studije/za-buduce-studente/pripremna>

¹¹³ Правилник о полагању пријемних испита и упису кандидата на студијске програме које реализује Правни факултет, дел. бр. 0101-1/3 од 7.5.2018.

¹¹⁴ Правилник о полагању пријемних испита и упису кандидата на студијске програме које реализује Правни факултет, чл. 14 и 15.

Правилника о упису и студирању на докторским академским студијама Приватно право¹¹⁵ и чл. 9 Правилника о упису и студирању на докторским академским студијама Јавно право,¹¹⁶ избор студената при упису мастер академских студија и докторских академских студија врши се према показатељима успешности који су зависни од просечне оцене, односно просечних оцена, и броја месеци трајања студирања основних академских студија, односно основних и мастер академских студија. Конкурси за упис на све студијске програме који се реализују на Факултету јавно се објављују на интернет страници Факултета. Такође, процедуре за пријем и оцењивање студената јасно су дефинисане, јавно објављене и доследно се примењују.

На Факултету једнака права и могућности имају сви студенти и забрањена је дискриминација по било ком основу. Једнакост и равноправност студената по свим основама (раса, боја коже, пол, сексуална оријентација, етничко, национално или социјално порекло, језик, вероисповест, политичко или друго мишљење, статус стечен рођењем, постојање сензорног или моторног хендикепа и имовинско стање) загарантовани су, као и могућност студирања за студенте са посебним потребама.

У циљу уклањања препрека студирању студентима са посебним потребама прилагођен је простор Факултета. За приступ у зграду Правног факултета лицима са посебним потребама направљена је рампа за улазак у зграду. Нагиб рампе је око 9°. Главни улаз на Факултет има двоја двокрилна врата, од којих се само једна користе при редовном функционисању Факултета. По потреби сва врата се стављају у функцију. Ширина улазних врата на Факултету је 175цм (светла мера). Факултет има улаз и са дворишне стране – пролаз према Филозофском факултету. Ширина врата са дворишне стране факултета је: 175 цм. Факултет поседује два лифта за лица са посебним потребама. Лифтови повезују све етаже. Реконструисани су тоалети ради лакшег приступа лицима са посебним потребама. Служба за наставу се налази одмах у приземљу са десне стране од улаза тако да лица са инвалидитетом имају несметану комуникацију до шалтера Службе и до Службе за наставу. Исто тако, у приземљу се налази и читаоница Библиотеке тако да је омогућена несметана комуникација лицима са посебним потребама да користе Библиотеку и читаоницу Факултета. Нико од запослених на Правном факултету у Новом Саду није задужен за асистенцију особама са посебним потребама, али студенти и асистенти су у свако доба расположени да помогну тим лицима уколико немају своје пратиоце, или им је и поред пратилаца помоћ неопходна.

Лица са посебним потребама на основу чл. 7 Правилника о полагању пријемних испита и упису кандидата на студијске програме које реализује Правни факултет, пријемни испит могу полагати на начин прилагођен њиховим

¹¹⁵ Правилник о упису и студирању на докторским академским студијама Приватно право од 02.04.2012.

¹¹⁶ Правилник о упису и студирању на докторским академским студијама Јавно право од 2.04.2012. (измене и допуне од 27.2.2013. и 26.9.2013.).

потребама, а њихов упис на студије, као и упис припадника ромске националности и држављана Републике Србије који су средњу школу завршили у иностранству школске године која претходи упису, врши се применом афирмативних мера, а на основу одлука Покрајинске владе и стручних упутстава за спровођење уписа које пред уписни циклус сваке школске године доноси надлежно министарство. Такође, припадници националних мањина могу полагати пријемни испит на језику националне мањине.¹¹⁷ Студент са инвалидитетом на основу чл. 19 Правилника о извођењу наставе и оцењивању студената има право да се полагање обави на месту и на начин прилагођен његовим могућностима. На писани захтев студента декан доноси решење о начину полагања испита, водећи рачуна о предложеном начину полагања испита и могућностима студента.

Правни факултет унапред упознаје студенте са обавезом праћења и похађања наставе. На интернет страници Факултета благовремено се објављује распоред наставе, а персонализовани распоред наставе доступан је и путем студентских сервиса. Наставници и сарадници, у складу са чл. 5 ст. 1 Правилника о извођењу наставе и оцењивању студената, студенте ближе упознају са планом и програмом наставног предмета, правима и обавезама студената међу којима је и обавеза похађања наставе (предавања и вежби), као и са терминима индивидуалних консултација. У складу са чл. 6б. ст. 4 Правилника, извршавање обавеза студента на студијама верификује се приликом уписа године и овере семестра. Студент стиче право да полаже испит из наставног предмета када испуни све предиспитне обавезе утврђене студијским програмом.¹¹⁸ Наведени Правилник објављен је на интернет страници Факултета, те се студенти и на тај начин упознају са својим обавезама.

На Правном факултету студенти се оцењују у складу са критеријумима, правилима и процедурама, који су унапред објављени. Оцењивање студената врши се у складу са правилима испитивања и провере знања студената прописаним Правилником о извођењу наставе и оцењивању студената, који је, као што је наведено, студентима доступан на интернет страници Факултета (одељак: *Факултет > Правни акти*). Студенти се о начину провере знања обавештавају и од стране предметних наставника и сарадника. Резултат остварен на испиту оцењује се сагласно одредбама Закона, Статута Факултета и наведеног Правилника, а оцењивање на испиту мора бити објективно и непристрасно, односно наставник не сме вршити дискриминацију студената ни по ком основу. Наставник је дужан да користи уједначене критеријуме за оцењивање свих облика предиспитних активности студената и у свим испитним роковима.¹¹⁹

¹¹⁷ Правилник о полагању пријемних испита и упису кандидата на студијске програме које реализује Правни факултет, чл. 7 ст. 7.

¹¹⁸ Правилник о извођењу наставе и оцењивању студената, чл. 14 ст. 2.

¹¹⁹ Правилник о извођењу наставе и оцењивању студената, чл. 32.

Наставници и сарадници непрекидно прате и оцењују рад студената током наставе, а укупна оцена студента одређује се на основу броја поена остварених током наставе и оцене знања које студент покаже на испиту. Наставник је дужан да приликом коначног оцењивања студента урачуна поене остварене у предиспитним активностима.

Факултет, пре свега, путем Комисије за обезбеђивање и унапређење квалитета анализира, оцењује и унапређује методе и критеријуме оцењивања студената нарочито у погледу прилагођености метода оцењивања предмету, праћења и оцењивања рада студената током наставе, односа оцена рада студента током наставе и на завршном испиту у укупној оцени, као и у погледу способности студента да примени знање.

Методе оцењивања студената и знања, прописане наведеним Правилником, у складу су са циљевима, садржајима и обимом акредитованих студијских програма.

Правни факултет обезбеђује коректно и професионално понашање наставника током оцењивања студената (објективност, етичност и коректан однос према студенту). Колоквијуми и испити су јавни, а последња три студента која полажу испит дужна су да присуствују испиту до краја,¹²⁰ што представља инструмент контроле правилности извођења испита и оцењивања студената.

Чланом 38 Правилника о извођењу наставе и оцењивању студената прописано је да наставници и сарадници чине дисциплински прекршај у случају да обаве испит или колоквијум ван утврђених рокова без одобрења декана или продекана за наставу, затим у случају да испитне обавезе не обављају у складу са Статутом Правног факултета у Новом Саду и овим Правилником, као и у случају да не поступају у складу са Статутом Правног факултета у Новом Саду и овим Правилником.

У случају да студент сматра да испит није обављен у складу са Законом и општим актом Факултета, има право да декану поднесе приговор, а уколико декан приговор усвоји, студент поново полаже испит у року од 3 дана од пријема одлуке пред комисијом од три члана коју именује декан, односно ако је испит полаган писмено, декан ће одредити начин поновног полагања. Такође, у случају три неуспешна покушаја полагања, студент има право да захтева полагање испита пред комисијом.¹²¹ У периоду обухваћеном овим Извештајем приговор декану и захтев за полагање испита пред комисијом поднео је занемарљиво мали број студената (ниједан или један студент по школској години), што указује да студенти изузетно ретко имају уверење да је учињен пропуст од стране наставника приликом оцењивања. Такође, Комисија за обезбеђивање и унапређење квалитета повремено је током претходног периода вршила контролу регуларности извођења испита на појединим предметима, приликом

¹²⁰ Правилник о извођењу наставе и оцењивању студената, чл. 8.

¹²¹ Правилник о извођењу наставе и оцењивању студената, чл. 36 и 37.

чега нису уочене неправилности у раду, што је констатовано у годишњим извештајима о самовредновању.¹²²

Факултет систематично прати и проверава оцене студената по предметима и пролазност студената по предметима, програмима, годинама и предузима мере уколико дође до неправилности у том погледу. Комисија за обезбеђивање и унапређивање квалитета периодично је анализирала пролазност на испитима и успех студирања на појединим студијским програмима, те је разматрала посебне мере које би требало спровести ради побољшања успешности студирања. Такође, у случају када се уочи да студенти имају тешкоће у савладавању градива одређеног предмета предузимају се мере са циљем помагања студентима у виду организовања додатне наставе, групних консултација и слично.

Ради праћења и усмеравања напредовања студената прве и друге године основних академских студија, од школске 2017/18. организован је рад у оквиру менторских група које воде наставници и сарадници. У оквиру менторског рада студентима прве године пружа се подршка и све неопходне информације у циљу њиховог лакшег укључивања у високошколско образовање.

Факултет обезбеђује студентима све услове за студентско организовање и учешће у одлучивању. Присутно је деловање две студентске организације (Савез студената Правног Факултета у Новом Саду и ЕЛСА – Европско удружење студената права), којима Факултет обезбеђује опремљене просторије у згради Факултета и подржава и финансира образовне, културне, спортске и друге студентске активности и пројекте. Поред тога, студенти уз подршку Факултета уређују и издају студентски лист Правник који је 2017. прославио јубилеј изласка из штампе 100. броја и поводом јубилеја, у складу са савременим кретањима, прешао на електронски облик издавачке делатности. Сваке године у априлу, на Факултету се, у складу са Правилником о Студентском парламенту¹²³ одржавају се избори за чланове Студентског парламента Факултета, путем којег студенти остварују своја права и штите своје интересе. На основу одредаба Статута Факултета, Студентски парламент бира студентске представнике у Савету и Наставно-научном већу Факултета, а студентски представници учествују у раду и других тела Факултета међу којима је од нарочитог значаја Комисија за обезбеђивање и унапређење квалитета, те им је, на наведене начине, омогућено да саопштавају студентске потребе и интересе и активно узимају учешће у процесима унапређивања квалитета наставе и студената и доношењу других одлука од значаја за студенте.¹²⁴

Студенти могу да користе и богат фонд Библиотеке Факултета, читаоницу и додатну учионицу која се користи у сврху читаонице и ван њеног радног времена, рачунарску учионицу, просторије студентских организација и

¹²² Извештај о самовредновању за 2016. годину од 28.12.2016, Извештај о самовредновању за 2017. годину од 25.12.2017, Извештај о самовредновању за 2018. годину од 25.01.2019.

¹²³ Бр. 0101-1/18 од 22. 6. 2016.

¹²⁴ Вид. Статут Правног факултета у Новом Саду, чл. 23, 26 и 36.

просторију студента продекана, салу за симулацију суђења и савремено опремљене учионице. Факултет не располаже спортском салом, што надомешћује изнајмљивањем сала обезбеђујући студентима могућност да тренирају више спортова. Студенти традиционално учествују на студентском спортском такмичењу Правнијада, на коме остварују запажене резултате.

Уз менторство наставника и сарадника Факултета студенти су се успешно такмичили на националним и међународним такмичењима у симулацији суђења као што су: Међународно такмичење у области арбитраже и међународне продаје у Бечу (*Willem C. Vis International Commercial Arbitration Moot*), Такмичење у симулацији суђења пред Међународним кривичним судом у Хагу (*International Criminal Court Moot Court Competition*), Европско такмичење у симулацији суђења пред Међународним судом правде у Хагу (*Telders International Moot Court Competition*), Регионално такмичење у симулацији суђења пред Европским судом за људска права и Такмичење из међународне инвестиционе арбитраже у Франкфурту (*Frankfurt Investment Arbitration Moot Court*).

Тим Правног факултета је на Међународном такмичењу у симулацији арбитражног решавања трговинских спорова (*Willem C. Vis International Commercial Arbitration Moot*), одржаном у Бечу од 7. до 13. априла 2017, у конкуренцији 338 факултета из целог света заузео 91. место, а на Такмичењу из међународне инвестиционе арбитраже у Франкфурту (*Frankfurt Investment Arbitration Moot Court*), одржаном од 12. до 16. марта 2018, тим Факултета је освојио треће место у конкуренцији 47 тимова из више од 30 земаља. Током 2019. тим студената Факултета освојио је треће место у укупном пласману и друго место за поднесак на Регионалном такмичењу у симулацији суђења пред Европским судом за људска права, одржаном од 18. до 20. маја у Бањој Луци, а на Такмичењу у симулацији суђења пред Међународним кривичним судом у Хагу (*International Criminal Court Moot Court Competition*), одржаном у Хагу од 2. до 7. јуна у конкуренцији 69 тимова правних факултета освојио је 35. место.

Најуспешнији студенти Правног факултета награђују се у складу са Правилником о награђивању студената Универзитета у Новом Саду. Студенткињи Правног факултета Миљани Биговић, Универзитет у Новом Саду је за школску 2017/2018. доделио Изузетну награду за завршене студије, Награду најбољи студент Правног факултета у Новом Саду и, као најзначајнију, Награду најбољи студент Универзитета у Новом Саду. Поред тога, за наведену школску годину четири студента Факултета примила су Награду за завршене студије, два студента Изузетну награду за успех у току студирања, 30 студената Награду за успех у току студирања и четири студента Награду за врхунске резултате постигнуте на европским и светским такмичењима. За школску 2016/2017. поред Награде најбољи студент Правног факултета, студенти су награђени и Наградама за завршене студије (12 студената), Изузетним наградама за успех у току студирања (шест студената), и Наградама за успех у току студирања (40 студената).

Студенти имају могућност конкурисања за студијске боравке на универзитетима широм Европе у оквиру програма студентске мобилности *Erasmus+*. Тако је, на пример, током 2016/2017. шест студената је студирало на правним факултетима следећих универзитета: Мидлсекс универзитет у Лондону (Уједињено Краљество), Универзитет у Хајделбергу (Немачка), Универзитет у Болоњи (Италија) и Универзитет у Марибору (Словенија). Факултет је упутио седам студената да проведу зимски семестар школске 2017/2018. на Правном факултету Универзитета у Болоњи (Италија), Правном факултету Аристотеловог универзитета у Солуну (Грчка), Правном факултету Универзитета Нова у Лисабону (Португалија), Правном факултету Универзитета у Валенсији (Шпанија) и Правном факултету Универзитета у Грацу (Аустрија). Током 2018, односно током летњег семестра школске 2017/2018. и зимског семестра школске 2018/2019, четрнаест студената упућено је на студирање на друге факултете, и то: на Правни факултет Универзитета у Хајделбергу (Немачка), Правни факултет Универзитета у Поатјеу (Француска), Правни факултет Универзитета у Грацу (Аустрија), Правни факултет Нова универзитета у Лисабону (Португалија), Правни факултет Лумса универзитета у Палерму (Италија), Правни факултет Универзитета Коменски у Братислави (Словачка), Правни факултет Универзитета у Гронингену (Немачка) и Правни факултет Универзитета у Валенсији (Шпанија). Током летњег семестра школске 2018/2019. пет студената је боравило на неком од следећих партнерских правних факултета: Правни факултет Универзитета Дидро у Паризу (Француска), Правни факултет Универзитета Нова у Лисабону (Португалија), Правни факултет Политехничког универзитета у Анкони (Италија) и Правни факултет Лумса универзитета у Палерму (Италија).

У области планирања и развоја каријере студената запажен је простор за унапређење и интезивирање рада Факултета, у складу са чиме се предузимају кораци са циљем оснивања одговарајућег центра у те сврхе.

*
* *

Имајућу све напред наведено у виду, може да се констатује да Правни факултет у Новом Саду испуњава критеријуме утврђене у оквиру Стандарда 8, који се односи на квалитет студената.

2) SWOT анализа

ПРЕДНОСТИ	ОЦЕНА	СЛАБОСТИ	ОЦЕНА
Поступак уписа студената је прописан и доследно се примењује	+++	Нису прописане конкретне мере у случају уочавања неправилности оцењивања и пролазности по предметима, програмима и	+

		годинама	
Подаци о упису и о студијама доступни су потенцијалним студентима и студентима	+++	Део студената се недовољно активно укључује у наставни процес	+
Једнак и равноправан положај свих студената, укључујући и студенте са посебним потребама	+++	Непостојање институционалног оквира за рад на планирању и развоју каријере студената.	++
Оцењивање студената одликује објективност и поштовање Закона о високом образовању и Правилника	+++		
Студенти су упознати са начином и критеријумима оцењивања	+++		
Факултет систематично прати оцењивање и пролазност студената по предметима, програмима и годинама	++		
Методe оцењивања усклађене су са исходима студијског програма	+++		
На Факултету је развијено студентско организовање и учествовање студената у одлучивању	++		
Са студентима прве и друге године основних академских студија спроводи се рад у менторским групама ради праћења и усмеравања њиховог напредовања	++		
МОГУЋНОСТИ	ОЦЕНА	ОПАСНОСТИ	ОЦЕНА
Повезивање потенцијалних послодаваца са студентима завршних година студија ради обављања праксе може олакшати запошљавање након завршетка студија	+++	Радно ангажовање студента током студирања ради стицања средстава за издржавање недовољно утиче на њихово ангажовање на Факултету	+
Оснивање Центра за развој и планирање каријере	++	Повећано интересовање средњошколаца за техничке науке утиче на број и квалитет студената који уписују Правни факултет	++

3) Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 8

У циљу даљег унапређења овог стандарда у наредном периоду Факултет би требало да предузме следеће мере:

- Мере мотивисања студената за постизање нарочитих успеха и развијања здравог такмичарског духа;
- Интензивирање рада на оснивању Центра за планирање и развој каријере;
- Увођење анонимног теста о ретенцији знања студената по завршетку наставе на четвртој години основних студија.

4) Показатељи и прилози за Стандард 8

- [Табела 8.1.](#) Преглед броја студената по степенима, студијским програмима, и годинама студија на текућој школској години
- [Табела 8.2.](#) Стопа успешности студената
- [Табела 8.3.](#) Број студената који су уписали текућу школску годину у односу на остварене ЕСПБ бодове (60), (37-60) (мање од 37) за све студијске програме по годинама студија
- [Прилог 8.1.а](#) Правилник о полагању пријемних испита и упису кандидата на студијске програме које реализује Правни факултет
- [Прилог 8.1.б](#) Правилник о упису и студирању на докторским академским студијама Приватно право
- [Прилог 8.1.в](#) Правилник о упису и студирању на докторским академским студијама Јавно право
- [Прилог 8.2.](#) Правилник о извођењу наставе и оцењивању студената
- [Прилог 8.3.](#) Процедуре и корективне мере у случају неиспуњавања и одступања од усвојених процедура оцењивања (Статут Факултета)

СТАНДАРД 9: КВАЛИТЕТ УЏБЕНИКА, ЛИТЕРАТУРЕ, БИБЛИОТЕЧКИХ И ИНФОРМАТИЧКИХ РЕСУРСА

Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса се обезбеђује доношењем и спровођењем одговарајућих општих аката.

1) Опис стања, анализа тренутне ситуације и процена Стандарда 9

Правни факултет обезбеђује студентима уџбенике и другу литературу неопходну за савлађивање градива у потребној количини и на време. Сва литература неопходна за савлађивање градива доступна је студентима Факултета. Неопходна литература обухвата основни уџбеник намењен образовању студената Факултета који покрива целину или највећи део програма предмета, чији је аутор садашњи или бивши професор Факултета; допунски уџбеник неког другог домаћег или страног аутора који се користи на другом универзитету у земљи и иностранству, који покрива целину или део програма предмета; монографије и чланке; практикуме, текстове и збирке прописа и друге материјале који садрже материју наставне дисциплине.¹²⁵

Наставник, односно наставници ако их има више на предмету, старају се да студентима буде доступан целокупни наставни и испитни материјал. Уџбеник се, по правилу, ставља на располагање студентима на почетку семестра, а најкасније два месеца пре испитног рока.¹²⁶

Наставни и испитни материјал доступан је студентима за коришћење преко Библиотеке Факултета. Библиотека обезбеђује корисницима коришћење релевантне библиотечко-информационе грађе и извора у просторијама Библиотеке и приступом путем електронске мреже.¹²⁷ Поред тога, део наставних и других потребних материјала учињен је доступним студентима преко интернет странице Факултета (<http://pf.uns.ac.rs/materijali>).

Конечно, материјал је могуће набавити у скриптарници Факултета. У њој се врши продаја публикација Центра за издавачку делатност, али и продаја публикација других издавача које су у вези са остваривањем образовне, научне и стручне делатности Факултета.¹²⁸

Настава из сваког предмета покривена је одговарајућим уџбеницима и другим училима, који су унапред познати и објављени. Уџбеници из наставних предмета предвиђених студијским програмима на Факултету, који су одлуком Наставно-научног већа одређени као обавезна литература за припрему испита, обухватају целокупну испитну материју и доступни су студентима у довољном

¹²⁵ Правилник о уџбеницима и другим наставним средствима, чл. 2.

¹²⁶ Правилник о уџбеницима и другим наставним средствима, чл. 3.

¹²⁷ Правилник о раду Библиотеке, дел. бр. 0101-1/21 од 13.06.2019, чл. 3 ст. 4.

¹²⁸ Вид. Правилник о издавачкој делатности, чл. 8 ст. 1.

броју примерака. Важно је нагласити и да се испитна литература стално иновира, тако да прати развој правне науке и промене у законодавству. Када су у питању академски начин излагања и сажимања материје, уџбеници су врло високог квалитета. Треба, такође, истаћи да су уџбеници прилагођени педагошким и образовним захтевима наставе.

На Правном факултету постоји богата издавачка делатност. Почети те делатности сежу у најраније године рада Факултета. Циљеви издавачке делатности су обезбеђивање неопходне испитне литературе за студенте и упознавање јавности са резултатима научних истраживања наставног особља Факултета. Године 1990. на Правном факултету основан је Центар за издавачку делатност, као посебна јединица за обављање издавачке делатности. Центар за издавачку делатност објављује уџбенике и научне монографије, практикуме и приручнике наставника и сарадника Факултета, према плану и програму који сваке године доноси Издавачки савет. У оквиру Стандарда 6 приказани су подаци о објављеним публикацијама у оквиру Центра за издавачку делатност.

Публикације Центра за издавачку делатност продају се у скриптарници Факултета. Скриптарница за потребе студената обезбеђује уџбенике и приручнике и других издавача.

Правни факултет у Новом Саду обезбеђује квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса подизањем стандарда квалитета и поступака за обезбеђивање квалитета, укључујући и подстицајне и корективне мере. На Факултету је 2008. усвојен Правилник о уџбеницима и другим наставним средствима (даље: Правилник о уџбеницима). У складу са наведеним Правилником Факултет систематично прати, оцењује квалитет уџбеника и других учила са аспекта квалитета садржаја (савременост, тачност), структуре (примери, питања, резиме), стила и обима (усклађеност са бројем ЕСПБ бодова). Уџбеници и друга учила која не задовољавају стандард бивају побољшани или повучени из наставе и замењени квалитетнијим.

Предлог наставног и испитног материјала, на иницијативу наставника, утврђује катедра, а одлуку доноси Наставно-научно веће Факултета у складу са усвојеним стандардима у најбољем интересу обезбеђења квалитетне наставе.¹²⁹ Укупан обим наставног и испитног материјала одређен је бројем часова, односно ЕСПБ по предмету. Укупни обим наставног и испитног материјала не сме да прелази седам страна текста по часу предавања који је предвиђен студијским програмом.¹³⁰

Дозвољен обим уџбеника или комбинације уџбеника с другим испитним материјалом зависи од броја часова предавања у студијском програму и износи: за предмет са 10 и више ЕСПБ, до 600 страна; за предмет са 9 и 10 ЕСПБ, до 500 страна; за предмет са 7 и 8 ЕСПБ, до 450 страна; за предмет са 5 и 6 ЕСПБ, до 400 страна; за предмет са 3 и 4 ЕСПБ, до 350 страна; за предмет са 1 и 2 ЕЦПБ, до 300

¹²⁹ Правилник о уџбеницима и другим наставним средствима, чл. 4 ст. 2.

¹³⁰ Правилник о уџбеницима и другим наставним средствима, чл. 5 ст. 2.

страна. Дозвољени обим основног уџбеника може бити увећан за 50% на докторским студијама. Уџбеник који прелази обим прописан може бити утврђен као испитни материјал само посебном одлуком Наставно-научног већа, а на основу образложеног предлога катедре.¹³¹

Приликом утврђивања предлога студијског програма катедра утврђује да ли предложена наставна средства покривају целину наставне материје и да ли је испитни материјал дозвољеног обима. Уколико уџбеник прелази дозвољени обим прописан Правилником о уџбеницима у силабусу предмета мора бити назначено који делови уџбеника чине, а који не чине испитну материју.¹³²

Садржина уџбеника мора одражавати постојећа научна сазнања. У тексту уџбеника не сме бити ширег понављања материје која се према програму студија обрађује у другој наставној дисциплини. Уџбеник мора бити написан стилем који студентима омогућава да без тешкоћа овладају испитном материјом. Мора бити логично структуриран и написан неутралним, академским стилем излагања. Забрањено је коришћење дисквалификација, као и омаловажавања одређене друштвене групе, расе, нације, пола или другог аутора.¹³³

Уџбеници морају задовољавати уобичајене стандарде који се тичу насловне стране, садржаја, начина цитирања, литературе и др. Уџбеници се пишу ћириличним писмом. Фонт је *Times New Roman*, величина фонта је 11, а за напомене 9. Укупан број карактера (укључујући размак између слова и напомене) је 2.700 по страници. Наставно-научно веће може на предлог катедре одобрити штампање и коришћење уџбеника који је написан латиничним писмом ако за то постоје оправдани разлози. Графичко решење корица и изглед странице основног текста уџбеника, практикума и другог наставног материјала који издаје Центар за издавачку делатност Факултета одређени су правилима која доноси тај центар.¹³⁴

Наставници и сарадници који предлажу да се њихова књига уврсти у наставну, односно испитну материју предлог подносе катедри. Уз предлог прилажу две позитивне рецензије наставника на универзитету који су компетентни за дату материју. Један од рецензената мора бити наставник у редовном радном односу који није наставник на Универзитету у Новом Саду.¹³⁵ Одлуку о уврштавању књиге у наставну, односно испитну, литературу доноси Наставно-научно веће Факултета приликом усвајања програма предмета, односно на почетку школске године, ако се ради о новом издању или замени постојеће литературе.¹³⁶

Контрола квалитета наставног и испитног материјала остварује се систематским оцењивањем квалитета текста, његовог обима и графичког изгледа. Квалитет наставног и испитног материјала са становишта садржине и

¹³¹ Вид. Правилник о уџбеницима и другим наставним средствима, чл. 6.

¹³² Правилник о уџбеницима и другим наставним средствима, чл. 7.

¹³³ Правилник о уџбеницима и другим наставним средствима, чл. 8.

¹³⁴ Правилник о уџбеницима и другим наставним средствима, чл. 9.

¹³⁵ Правилник о уџбеницима и другим наставним средствима, чл. 10.

¹³⁶ Правилник о уџбеницима и другим наставним средствима, чл. 11.

начина презентације оцењују чланови катедре на седници катедре. Факултетски Центар за издавачку делатност оцењује графички изглед текста.¹³⁷

Поступак на основу кога се одређени материјал уврштава у наставни и испитни материјал регулисан је чл. 13-17 Правилника о уџбеницима и другим наставним средствима.

Студент продекан је дужан да упозна продекана за наставу са притужбама студената да се испитна материја проширује ван програма предмета и прописаног обима испитног материјала.¹³⁸

Студенти Факултета могу да користе Библиотеку опремљену потребним бројем библиотечких јединица, као и опремом за рад. Библиотека Правног факултета у својим фондовима поседује 339.577 библиотечких јединица. Већину чине уџбеници и серијске публикације које наставно особље и студенти перманентно користе током наставе. Део фонда чини и некњижна грађа (микрофилмови, фотографије, плакати, ЦД-ови), укупно 1.591 библиотечких јединица. Расположена уџбеничка литература комплетно покрива наставне потребе како за основном, тако и за широм литературом. Библиотека је опремљена и великим бројем страних уџбеника, домаћих и страних монографија, коментара закона, енциклопедија, речника и лексикона потребних за научноистраживачки рад. У фондовима Библиотеке има и много старих и ретких издања, а најстарија публикација је из 1718. године. Библиотечки фонд покрива све области права, а садржи и велик број издања из историје, социологије, филозофије, економије, политикологије, религије и других граничних области.

У читаоници се налазе рачунари и штампани каталози који служе за претрагу библиотечког фонда. Почетком 2007. затворени су сви кориснички лисни каталози. Тада је завршена ретроспективна обрада фонда што је омогућило да се води јединствен електронски каталог за сваку врсту грађе. Обрада библиотечког материјала врши се по међународним библиотечким стандардима (ISBD), помоћу професионалног компјутерског пакет – програма Pergam.

Правни факултет систематично прати, оцењује и унапређује структуру и обим библиотечког фонда. Политику, критеријуме и набавку домаћих и страних књига у Библиотеци одобрава Библиотечки одбор,¹³⁹ образован још 2004. године. Библиотечки одбор чине четири наставника Факултета и управник Библиотеке, као члан одбора по функцији.¹⁴⁰

Факултет је на предлог Библиотечког одбора усвојио Стратегију куповине страних и домаћих књига за период 2016-2020.¹⁴¹ Факултет набавља књиге издате у области правних наука, као и помоћних наука као што су криминалистика, судска медицина, судска психологија, криминологија итд;

¹³⁷ Правилник о уџбеницима и другим наставним средствима, чл.12.

¹³⁸ Правилник о уџбеницима и другим наставним средствима, чл. 23.

¹³⁹ Правилник о раду Библиотеке, чл. 9.

¹⁴⁰ Одлука о именовању Библиотечког одбора, дел. бр. 0101-5/17 од 30.03.2017; Одлука о именовању Библиотечког одбора, дел. бр. 0101-5/33 од 23.05.2019.

¹⁴¹ Стратегија куповине страних и домаћих књига, дел. бр. 0101-5/14 од 09.03.2016.

правне енциклопедије, домаће речнике и енциклопедије у областима сродним праву издања појединих прописа, збирке прописа и коментаре прописа као и збирке судске праксе.¹⁴²

Библиотечки одбор, по потреби, једном годишње преиспитује важећу стратегију и критеријуме, а у оквиру усвојених критеријума ревидира списак домаћих и страних часописа на које се Факултет претплаћује. Библиотечки одбор средином године за наредну годину, сачињава предлог потребног буџета. У њему се прецизирају буџетски планови за набавку страних и домаћих књига, часописа, мултимедијалних извора и средстава неопходних за техничка унапређења битна за вођење набавне политике. На почетку сваке године Библиотечки одбор доноси план рада, а на крају године подноси декану извештај о раду. У периоду на који се односи овај извештај Библиотечки одбор је усвојио План рада за 2016, 2017, 2018 и 2019,¹⁴³ а декану је поднео извештаје о раду за 2016, 2017 и 2018.¹⁴⁴

Актуелна стратегија набавке домаћих и страних књига, критеријуми за рангирање поруџбина нових страних и домаћих часописа, одобрени буџет и план рада Библиотечког одбора су оквири унутар којих Библиотечки одбор одлучује о појединачним набавкама одређених наслова. Библиотечки одбор на своју иницијативу или на иницијативу управника Библиотеке, наставника, сарадника и студената даје надлежним органима Факултета сугестије, предлоге и мишљења у циљу унапређења рада Библиотеке.¹⁴⁵

Правни факултет обезбеђује студентима неопходне информатичке ресурсе за савлађивање градива, и то: потребан број рачунара одговарајућег квалитета, другу информатичку опрему, приступ интернету и осталу комуникациону опрему.

Амфитеатар, судница и све учионице опремљене су рачунаром, пројектором и аудио опремом тако да је обезбеђена могућност приказивања мултимедијалног садржаја и, самим тим, коришћење савремених аудио-визуелних метода у извођењу наставе. Поред тога, студенти могу да користе и посебну рачунарску учионицу са 12 рачунара, док им је у читаоници Факултета доступно 14 рачунара.

Сви рачунари на Факултету имају приступ интернету и повезани су на академску компјутерску мрежу, посредством које може да се оствари директан увид у књижни фонд Библиотеке Матице српске у Новом Саду, Народне библиотеке Србије у Београду, Универзитетске библиотеке „Светозар

¹⁴² Стратегија куповине страних и домаћих књига.

¹⁴³ Вид. План рада Библиотечког одбора за 2016, дел. бр. 0101-5/14 од 09.03.2016; План рада Библиотечког одбора за 2017, дел. бр. 0101-5/10 од 09.03.2017; План рада Библиотечког одбора за 2018, дел. бр. 0101-5/3 од 08.02.2018; План рада Библиотечког одбора за 2019, дел. бр. 0101-5/11 од 14.02.2019.

¹⁴⁴ Извештај о раду Библиотеке Правног факултета за 2016, дел. бр. 0101-5/4 од 27.01.2017; Извештај о раду Библиотеке Правног факултета за 2017, дел. бр. 0205-55/1 од 31.01.2018; Извештај о раду Библиотеке Правног факултета за 2018, дел. бр. 0101-5/4 од 22.01.2019. У време писања овог извештаја, Извештај о раду Библиотечког одбора за 2019. није још завршен.

¹⁴⁵ Правилник о раду Библиотеке, чл. 10.

Марковић” у Београду и друге велике базе података.

Библиотека Факултета је захваљујући Конзорцијуму библиотека Србије за обједињену набавку (КоБСОН) обезбедила својим корисницима могућност да приступе преко 35.000 наслова страних часописа и више од 150.000 књига, чију набавку финансира Министарство просвете, науке и технолошког развоја. У оквиру Библиотеке омогућено је коришћење правних и других релевантних база, као што су *Hein Online, Cambridge University Press, Oxford University Press, SAGE Publishing, Science Direct, Springer/Kluwer, Wiley, EBSCO, JSTORE* и *Open Archives*.

Целокупан књижни фонд компјутерски је обрађен и налази се у електронском каталогу Факултета, који је доступан преко интернета <http://biblioteka.pf.uns.ac.rs/pretraga/>.

Број запослених у Библиотеци Факултета и пратећим службама, као и врста и ниво њихове стручне спреме усклађени су са националним и европским стандардима за пружање ове врсте услуга.

Радам Библиотеке руководи Управник.¹⁴⁶ Поред њега у Библиотеци раде и три дипломирана библиотекар и два књижничара. Управник Библиотеке је магистар правних наука и има библиотечко звање виши дипломирани библиотекар. Сви запослени са звањем дипломирани библиотекар завршили су правни факултет. Троје запослених који у Библиотеци раде дуже од три године имају положен стручни испит, према Правилнику о организацији и систематизацији послова Правног факултета у Новом Саду од 23.3.2018,¹⁴⁷ а у складу са Правилником о националним стандардима за обављање библиотечно-информационе делатности.¹⁴⁸

Компетентност и мотивисаност особља за подршку у библиотеци, читаоници и рачунарском центру континуирано се прати, оцењује и унапређује. Запослени у Библиотеци редовно извршавају обавезе у погледу сталног стручног усавршавања. Последњих неколико година присуствовали су различитим програмима стручног усавршавања у Библиотеци Матице српске и Универзитетској библиотеци „Светозар Марковић“ у Београду. Између осталих били су и на следећим курсевима: Гугл за библиотекарe; Метаподаци за дигиталне објекте; Библиометрија и научни часописи; Мотивисани библиотекари покрећу свет; Библиографски алати: Endnote и Memdeley; RDA и BIBFRAME, библиографски алати за 21. век; Дигитални репозиторијуми у библиотечно-информационој делатности; Вики-библиотекар.¹⁴⁹ Осим тога, редовно су присуствовали обукама и радионицама које је организовала

¹⁴⁶ Правилник о раду Библиотеке, чл. 12.

¹⁴⁷ Правилник о организацији и систематизацији послова на Правном факултету у Новом Саду, дел. бр. 0101-1/1 од 26.03.2018.

¹⁴⁸ Правилник о националним стандардима за обављање библиотечно-информационе делатности, *Сл. гласник РС*, бр. 39/2013.

¹⁴⁹ Извештај о раду Библиотеке Правног факултета за 2016, дел. бр. 0101-5/4 од 27.01.2017; Извештај о раду Библиотеке Правног факултета за 2017, дел. бр. 0205-55/1 од 31.01.2018; Извештај о раду Библиотеке Правног факултета за 2018, дел. бр. 0101-5/4 од 22.01.2019. У време писања овог извештаја, Извештај о раду Библиотеке за 2019. није још завршен.

Централна библиотека Универзитета у Новом Саду у вези са коришћењем расположивих база података у циљу едукације за тренинг и едукацију корисника везано за ефикаснију претрагу и коришћење електронских књига и часописа уз помоћ *EBSCO Discovery Service* – платформе за обједињену претрагу претплаћених сервиса, која је активирана 2018. на сајту Кобсона.

Све захтеве запослених у Библиотеци да учествују или присуствују радионицама и предавањима за које су сматрали да су корисне за унапређење рада Библиотеке руководство Факултета је одобрило и обезбедило средства за присуство.

Студенти се систематски упознају са начином рада у библиотеци. Од почетка школске 2017/2018. студенти Правног факултета у Новом Саду подељени су у менторске групе које воде наставници и сарадници на Факултету. У оквиру тих група, сви студенти прве године основних академских студија похађају обуку о коришћењу Библиотеке и библиотечког фонда. Обука је прилагођена потребама студената основних студија, а изводи је управник Библиотеке.

За све заинтересоване студенте Правног факултета у Новом Саду, било да су на основним, мастер или докторским студијама, организује се вишедневна обука за коришћење електронске правне базе *Paragraf Lex*. Обуку изводе асистенти запослени на Факултету. Од 1. октобра 2016. обуку је прошло 265 студената Факултета. Конкретније, у школској 2016/2017. обуку је завршило 100 студената, у школској 2017/2018. 39 студената, у школској 2018/2019. 126 студената. Број полазника одређује се према интересовању студената и расположивим капацитетима.

На самом почетку докторских и мастер академских студија, сви студенти пролазе још једну обуку у коришћењу библиотечког фонда Правног факултета, као и у коришћењу правних и других релевантних база, као што су *Hein Online, Cambridge University Press, Oxford University Press, SAGE Publishing, Science Direct, Springer/Kluwer, Wiley, EBSCO, JSTORE* и *Open Archives*. Обука је тако конципирана да оспособи студенте за претрагу наведених база и коришћење релевантне правне литературе, која је неопходна студентима мастер студија у припреми испита и писању завршног рада, односно студентима докторских студија за писање научних радова и израду докторске дисертације. Обуку изводи управник Библиотеке.

И последње, на интернет страници Факултета доступна су упутства и информације у вези са коришћењем Библиотеке и онлајн доступних ресурса (<http://pf.uns.ac.rs/materijali/category/13-biblioteka>).

Просторије намењене за смештај библиотечког фонда, архивског и електронског материјала, а нарочито студентске читаонице, смештене су у одговарајућем делу зграде како би студентима, наставном и ненаставном особљу и осталим корисницима пружиле адекватне услове за рад. Коришћење Библиотеке и приступ њеном комплетном фонду обезбеђен је најмање 12 часова дневно.

У библиотеци Факултета налазе се две читаонице – студентска и професорска, велики депо и пријемна канцеларија. Студентска читаоница има два нивоа и 160 места. Професорска читаоница је намењена наставницима и сарадницима Факултета, има 11 места и у њој се налазе службена гласила Републике Србије, Аутономне Покрајине Војводине и Града Новог Сада и најновији бројеви појединих часописа. У читаоницама се налази дванаест рачунара за кориснике. Три корисничка рачунара служе искључиво за претрагу електронског каталога Библиотеке, а осталих девет намењено је и за претрагу правних извора и информација преко интернета. За проналажење публикација купљених пре 2007. могу да се користе и штампани каталози. Свим студентима, наставницима и сарадницима Факултет је обезбедио домаће правне базе података Paragraf Lex, Интермексов Web paket 3 – Profesional и Правно информациони систем Републике Србије Службеног гласника које се користе преко локалне компјутерске мреже. Ови програми омогућавају електронски приступ важећем законодавству, судској пракси, моделима уговора и официјелним мишљењима државних органа.

Радно време Библиотеке усклађено је са студентским потребама и активностима (радним данима 7,30–19,30, суботом 8,00–13,00).¹⁵⁰ После истека радног времена студентске читаонице студентима могу да уче у учионици број 9, која остаје отворена докле год је студентима потребно, понекад, у току испитних рокова, и преко целе ноћи.

*
* *

Имајућу у виду описано и анализирано стање, може да се констатује да Правни факултет у Новом Саду испуњава критеријуме утврђене у оквиру Стандарда 9.

2) SWOT анализа

ПРЕДНОСТИ	ОЦЕНА	СЛАБОСТИ	ОЦЕНА
Постојање Правилника о уџбеницима и поступање по њему	+++	Недовољан рад на обуци студената–корисника Библиотеке за коришћење електронских база података	++
Покривеност предмета уџбеницима и училима	+++	Студентска читаоница у току испитних рокова понекад не може да прими врло велики број студената заинтересованих да у њој уче	++
Врло добра опремљеност учионица рачунарима и другим информатичким средствима	+++	Непостојање простора за групни рад у Библиотеци	++

¹⁵⁰ Правилник о раду Библиотеке, чл. 38.

Врло добра структура и обим библиотечког фонда	+++		
Опремљеност библиотечког фонда публикацијама из граничних области (социологија, филозофија, историја и друге друштвене науке)	+++		
Редовно иновирање књижног фонда Библиотеке релевантним публикацијама	+++		
Поседовање релевантних електронских база података	+++		
Компетентан кадар у Библиотеци и другим службама	+++		
Адекватно радно време Библиотеке	+++		
МОГУЋНОСТИ	ОЦЕНА	ОПАСНОСТИ	ОЦЕНА
Набавка нових електронских база података	+++	Врло динамичне измене у законодавству услед којих делови појединих уџбеника, па чак и уџбеници у целини, брзо постану застарели	++
Набавка нове рачунарске и софтверске опреме	+++	Смањење средстава која се издвајају за набавку нових књига	++
Прелазак на систем за претраживање књига COBISS	+++		

3) Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 9

За отклањање слабости и потенцијалних претњи уочених након спровођења SWOT анализе и даље унапређење свих аспеката Стандарда 9 предлажу се следеће мере и активности:

- Интензивирање рада на обуци студената–корисника електронских база података;
- Куповина рачунарске и софтверске опреме у границама расположивих финансијских средстава, али и конкурисањем за средства код Министарства просвете, науке и технолошког развоја.

4) Показатељи и прилози за Стандард 9

- [Прилог 9.1.](#) Правилник о уџбеницима и другим наставним средствима
- [Прилог 9.2.](#) Списак уџбеника и монографија чији су аутори наставници запослени на Правном факултету
- [Прилог 9.3.](#) Однос броја уџбеника и монографија (заједно) чији су аутори наставници запослени на установи са бројем наставника на установи
- [Прилог 9.4.](#) Извештај о раду Библиотеке Правног факултета у Новом Саду за 2016.
- [Прилог 9.5.](#) Извештај о раду Библиотеке Правног факултета у Новом Саду за 2017.

- [Прилог 9.6.](#) Извештај о раду Библиотеке Правног факултета у Новом Саду за 2018.
- [Прилог 9.7.](#) План рада Библиотечког одбора за 2016.
- [Прилог 9.8.](#) План рада Библиотечког одбора за 2017.
- [Прилог 9.9.](#) План рада Библиотечког одбора за 2018.
- [Прилог 9.10.](#) План рада Библиотечког одбора за 2019.
- [Прилог 9.11.](#) Стратегија куповине страних и домаћих књига за период 2016-2020.
- [Прилог 9.12.](#) Одлука о именовању Библиотечког одбора, дел. бр. 0101-5/17 од 30.03.2017.
- [Прилог 9.13.](#) Одлука о именовању Библиотечког одбора, дел. бр. 0101-5/33 од 23.05.2019.
- [Прилог 9.14.](#) Правилник о раду Библиотеке Правног факултета Универзитета у Новом Саду
- [Прилог 9.15.](#) Правилник о издавачкој делатности
- [Табела 9.1.](#) Број и врста библиотечких јединица на Правном факултету Универзитета у Новом Саду
- [Табела 9.2.](#) Попис информатичких ресурса

СТАНДАРД 10: КВАЛИТЕТ УПРАВЉАЊА ВИСОКОШКОЛСКОМ УСТАНОВОМ И КВАЛИТЕТ НЕНАСТАВНЕ ПОДРШКЕ

Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке се обезбеђује утврђивањем надлежности и одговорности органа управљања и јединица за ненаставну подршку и перманентним праћењем и провером њиховог рада.

1) Опис стања, анализа тренутне ситуације и процена Стандарда 10.

Статутом Правног факултета у Новом Саду, у складу са законом, утврђени су органи управљања и органи пословођења, као и њихове надлежности, делокруг рада и одговорности у организацији и управљању високошколском установом.¹⁵¹

Орган управљања на Факултету је Савет Факултета, а орган пословођења је Декан. Стручни органи Факултета су Наставно-научно веће и Изборно веће.¹⁵² Информације о раду наведених органа представљају саставни део редовног годишњег извештаја о раду Факултета и доступне су јавности путем сајта установе.

Студентски парламент Факултета је орган путем којег студенти остварују своја права и штите своје интересе на Факултету. Начин избора и број чланова Студентског парламента утврђени су Правилником о Студентском парламенту и Пословником о раду Студентског парламента Правног факултета у Новом Саду. Студентски парламент бира студента продекана, по претходно прибављеном мишљењу Декана, на мандат од годину дана.¹⁵³

Коначно, Факултет ради остваривања сарадње на развоју студијских програма у складу са потребама тржишта рада, организује савет послодаваца, у складу са општим актом факултета.¹⁵⁴

Савет Факултета је орган управљања на Факултету. Савет има 17 чланова и њега чине представници запослених у настави на Факултету, представници запослених ван наставе, представници оснивача и представници студената. Мандат чланова Савета траје четири године, почев од дана конституисања Савета. Мандат члана Савета из реда студената је четири године, уколико у међувремену није изгубио статус студента, или га Студентски парламент Факултета није разрешио дужности. Председник Савета се бира из реда представника Факултета тајним гласањем.¹⁵⁵ Савет одлучује већином гласова од

¹⁵¹ Статут Правног факултета у Новом Саду, чл. 23–35.

¹⁵² Статут Правног факултета у Новом Саду, чл. 36-42.

¹⁵³ Статут Правног факултета у Новом Саду, чл. 43.

¹⁵⁴ Статут Правног факултета у Новом Саду, чл. 45.

¹⁵⁵ Статут Правног факултета у Новом Саду, чл. 23.

укупног броја својих чланова.¹⁵⁶ Рад Савета ближе је уређен Пословником о раду Савета Правног факултета у Новом Саду.¹⁵⁷

Савет има следећа овлашћења и обавезе:

1. Доноси статут Факултета;
2. Бира и разрешава декана;
3. Доноси финансијски план;
4. Усваја извештај о пословању и годишњи обрачун;
5. Усваја план коришћења средстава за инвестиције;
6. Даје сагласност на одлуке о управљању имовином Факултета;
7. Даје сагласност на расподелу финансијских средстава;
8. Доноси одлуку о висини школарине и трошковник;
9. Подноси оснивачу извештај о пословању, најмање једанпут годишње.¹⁵⁸

Савет, такође:

1. Доноси опште акте на предлог декана, у складу са Статутом;
2. Бира и разрешава председника и потпредседника Савета;
3. Одлучује о законитости, ефикасности и целисходности рада декана и продекана;
4. Решава по жалби против првостепених одлука декана;
5. Одлучује о приговорима поднетим у поступку за избор у звање наставника, односно, сарадника;
6. Доноси свој пословник;
7. Врши избор екстерног ревизора финансијског пословања високошколске установе.
8. Обавља и друге послове у складу са законом и Статутом.¹⁵⁹

Орган пословођења Факултета је декан, кога бира Савет Факултета, на предлог Наставно-научног већа. Декан руководи радом Правног факултета.¹⁶⁰ Декан се бира из реда редовних професора који су у радном односу са пуним радним временом на Факултету најмање пет година. Декан се бира на период од три године са могућношћу једног узастопног избора.¹⁶¹ Статутом Факултета регулисан је поступак избора декана, као и престанак мандата декана пре истека времена на које је изабран.¹⁶²

Права и обавезе декана су следећа:

1. Подноси Наставно-научном већу нацрт статута Факултета;
2. Стара се о остваривању образовно-научне делатности Факултета и организацији наставе на Факултету;
3. Стара се о законитости рада и пословања Факултета;

¹⁵⁶ Статут Правног факултета у Новом Саду, чл. 28, ст. 4.

¹⁵⁷ Пословник о раду Савета Правног факултета у Новом Саду, дел. бр. 0101-1/8 од 22.10.2002.

¹⁵⁸ Статут Правног факултета у Новом Саду, чл. 28, ст. 1.

¹⁵⁹ Статут Правног факултета у Новом Саду, чл. 28, ст. 3.

¹⁶⁰ Вид. Статут Правног факултета у Новом Саду, чл. 29 и 30.

¹⁶¹ Статут Правног факултета у Новом Саду, чл. 29.

¹⁶² Статут Правног факултета у Новом Саду, чл. 30-33.

4. Предлаже ребаланс плана Факултета и налогодавац је за извршење плана;
5. Предлаже Савету Факултета и Наставно-научном већу Факултета опште акте, у складу са законом и Статутом;
6. Предлаже Савету Факултета одлуку о висини школарине;
7. Извршава одлуке Савета Факултета и стара се о спровођењу одлука и закључака органа Факултета;
8. Потписује уговоре у име и за рачун Факултета;
9. Доноси одлуке везане за текуће материјално пословање, утврђивање средстава за зараде запослених и друге одлуке у вези са извршавањем финансијског плана Факултета;
10. Потписује уговоре, доноси појединачне акте и одлуке из области радних односа;
11. Доноси решења у управном поступку и друге појединачне акте;
12. Доноси правилник о систематизацији радних места;
13. Потписује дипломе и уверења о дипломирању;
14. Потписује и друга уверења и потврде;
15. Усмерава рад организационих јединица на Факултету;
16. Стара се о информисаности запослених и студената о питањима од значаја за њихов положај на Факултету;
17. Одлучује о захтевима студената у оквиру својих овлашћења;
18. Одлучује о службеном путовању запосленог;
19. Расписује конкурс за избор у звање и заснивање радног односа наставника и сарадника;
20. Именује комисије у складу са Законом, Статутом или општим актом Факултета;
21. Обавља и друге послове предвиђене законом, Статутом и општим актом Факултета, Статутом и општим актом Универзитета, у складу са законом.¹⁶³

Декан одговара Савету Факултета за законитост, ефикасност и целисходност свог рада, као и за рад Факултета.¹⁶⁴

Факултет има четири продекана из реда наставника, и то: продекана за наставу, продекана за финансије, продекана за међународну сарадњу и продекана за науку, а из реда студената студента продекана. Продекани се бирају из реда наставника који су у радном односу са пуним радним временом на Факултету. Продекане бира и разрешава декан. За свој рад продекани одговарају декану.¹⁶⁵

Стручни органи на Факултету су Наставно-научно веће и Изборно веће.

¹⁶³ Статут Правног факултета у Новом Саду, чл. 34, ст. 1.

¹⁶⁴ Статут Правног факултета у Новом Саду, чл. 34, ст. 2.

¹⁶⁵ Статут Правног факултета у Новом Саду, чл. 35, ст. 1, 2, 3 и 6.

Наставно-научно веће чине декан, продекани, шефови катедри, три представника из реда сарадника и три из реда студената. Декан је председник, а продекан за наставу је заменик председника Већа, по функцији.¹⁶⁶

Наставно-научно веће обавља следеће послове:

1. Утврђује предлог Статута Факултета;
2. Утврђује предлоге студијских програма које организује Факултет;
3. Утврђује програм научних истраживања;
4. Одобрава теме мастер радова, специјалистичких радова, магистарских теза и докторских дисертација;
5. Одлучује о поверавању наставе на студијама које организује Факултет;
6. Бира представнике Факултета за чланове органа Универзитета;
7. Предлаже оснивање или укидање катедри;
8. Утврђује уже научне области Факултета;
9. Одлучује о припадности наставног предмета ужој научној области и катедри;
10. Предлаже Универзитету број студената за упис на студије Факултета;
11. Утврђује мере за подстицање изразито успешних и даровитих студената;
12. Најмање једном годишње разматра извештај о остваривању програма научних истраживања која организује Факултет;
13. Утврђује обавезну литературу на студијама које организује Факултет;
14. Одлучује о наставној и научној сарадњи Факултета са институцијама у земљи и иностранству;
15. Именује чланове комисија и менторе на студијама које организује Факултет, као и у поступцима одбране мастер радова, специјалистичких радова, магистарских теза и докторских дисертација;
16. Одлучује о стручном усавршавању наставника и сарадника у земљи и иностранству;
17. Обавља и друге послове у складу са законом, Статутом, општим актом Факултета и општим актима Универзитета.¹⁶⁷

Рад Наставно-научног већа је ближе уређен Пословником о раду Наставно-научног већа Правног факултета у Новом Саду.¹⁶⁸

Изборно веће чине сви наставници и сарадници Факултета, који су у радном односу са пуним радним временом на Факултету. Учешће у раду Изборног већа представља радну обавезу. Декан је по функцији председник, а продекан за наставу заменик председника Изборног већа.¹⁶⁹

¹⁶⁶ Статут Правног факултета у Новом Саду, чл. 36, ст. 3, 4.

¹⁶⁷ Статут Правног факултета у Новом Саду, чл. 38.

¹⁶⁸ Пословник о раду Наставно-научног већа Правног факултета у Новом Саду, дел. бр. 0101-1/1 од 12.02.1999.

¹⁶⁹ Статут Правног факултета у Новом Саду, чл. 40.

Изборно веће Факултета:

1. Утврђује предлог за избор у звање наставника;
2. Врши избор у звања сарадника;
3. Одређује комисију за писање реферата о кандидатима за избор у звање наставника и сарадника;
4. Обавља и друге послове у складу са Статутом факултета.¹⁷⁰

Структура, организационе јединице и њихов делокруг рада, као и њихова координација и контрола су утврђени Статутом Факултета, у складу са законом. Организационе јединице преко којих се обављају послови на Факултету су катедре и Секретаријат.¹⁷¹

Наставу на Правном факултету изводи компетентан и афирмисан наставнички кадар организован по катедрама, у складу са Статутом и Правилником о катедрама.¹⁷² Катедру чине наставници и сарадници који су у радном односу са пуним радним временом на Факултету који су изабрани за ужу научну област која улази у састав катедре.

На Факултету постоје следеће катедре:

1. Катедра безбедносноправних наука
2. Катедра грађанскоправних наука
3. Катедра за историју државе и права
4. Катедра правноекономских наука
5. Катедра за јавно право
6. Катедра за кривично право
7. Катедра за међународно право и међународне односе
8. Катедра привредноправних наука
9. Катедра за радно и социјално право
10. Катедра за теорију државе и права, филозофију права и социологију.¹⁷³

Секретаријат Факултета је задужен за обављање административних, стручних и техничких послова. Секретаријатом руководи Секретар Факултета који заступа Факултет у пословима које му повери декан; стара се о уредном обављању послова организационих јединица у саставу Секретаријата; стара се о припреми и стручној обради питања о којима одлучују органи Факултета и спровођењу одлука органа Факултета; потписује финансијску и другу документацију по овлашћењу декана; предлаже декану одлуке у области радних односа за запослене ван наставе и одлуке у вези са организацијом рада у Секретаријату; обавља и друге послове који спадају у делокруг његовог рада у складу са законом, Статутом и одлукама декана.¹⁷⁴

¹⁷⁰ Статут Правног факултета у Новом Саду, чл. 41.

¹⁷¹ Вид. Статут Правног факултета у Новом Саду, чл. 14.

¹⁷² Правилник о катедрама Правног факултета у Новом Саду, дел. бр. 0101-1/20 од 13.06.2019.

¹⁷³ Правилник о катедрама Правног факултета у Новом Саду, чл. 3.

¹⁷⁴ Статут Правног факултета у Новом Саду, чл. 16.

У оквиру Секретаријата као уже организационе јединице образоване су следеће стручне службе:

1. Служба за опште и заједничке послове;
2. Служба за наставу;
3. Служба рачуноводства;
4. Библиотека.¹⁷⁵

Обављање административних и техничких послова поверено је запосленима у Служби за опште и заједничке послове.

Служба за наставу врши све послове везане за упис и испис студената, припрема распоред часова предавања и вежби, оверава семестре и године студија, прима и обрађује пријаве за полагање испита, води евиденцију о положеним испитима, припрема уверења и службене извештаје из своје надлежности, обрађује документацију за издавање диплома о завршеним студијама и обавља друге послове по налогу декана и продекана.

Служба рачуноводства обавља послове у вези са финансијским пословањем Факултета и опремљена је одговарајућим савременим техничким средствима.

Библиотека обавља библиотечно-документалистичке послове за потребе Факултета. Рад Библиотеке је ближе уређен Правилником о раду Библиотеке Правног факултета у Новом Саду.¹⁷⁶

За обављање издавачке делатности Факултета, образован је Центар за издавачку делатност који обавља послове у вези са издавањем уџбеника, публикација и друге литературе за потребе наставе и научноистраживачког рада на Факултету, као и друге литературе и публикација од значаја за делатност Факултета. Рад Центра је ближе уређен Правилником о издавачкој делатности.¹⁷⁷

На Факултету се организују и центри за изучавање појединих правних дисциплина. Одлуку о оснивању центара доноси Савет Факултета на предлог Наставно-научног већа. У циљу унапређења образовне и научне делатности на Факултету се могу установити и друге организационе јединице.¹⁷⁸

Рад управљачког и ненаставног особља се континуирано прати. Такође, и студенти се изјашњавају о квалитету ненаставне подршке попуњавањем анкета приликом доделе диплома. Тако је 59% дипломираних студената основних академских студија комуникацију са ненаставним особљем оценило је као добру, 37% као задовољавајућу, а 3% као незадовољавајућу, док се 1% студената нису изјаснили. Студенти који су завршили мастер академске студије су проценили да је квалитет комуникације са ненаставним особљем на високом нивоу, односно 74% анкетираних студената је комуникацију оценило као добру, а 18% као задовољавајућу. Детаљнији подаци приказани су у оквиру [Прилога 10.2](#).

¹⁷⁵ Статут Правног факултета у Новом Саду, чл. 17.

¹⁷⁶ Статут Правног факултета у Новом Саду, чл. 19.

¹⁷⁷ Статут Правног факултета у Новом Саду, чл. 20.

¹⁷⁸ Статут Правног факултета у Новом Саду, чл. 14.

Услови и поступак заснивања радног односа ненаставног особља утврђују се Законом о раду, Правилником о раду Правног факултета у Новом Саду¹⁷⁹ и Правилником о организацији и систематизацији послова на Правном факултету у Новом Саду.¹⁸⁰

Број ненаставног особља и степен њихове стручности у складу је са стандардима за акредитацију. Ненаставно особље је квалификовано и компетентно и својим радом успешно пружа подршку квалитетној реализацији студијских програма и обављању научноистраживачке делатности Факултета. Број ненаставних радника запослених на Факултету у оквиру одговарајућих организационих јединица приказан је у [Табели 10.1](#).

Факултет пружа могућности за професионално усавршавање и напредовање ненаставног особља у складу са Правилником о раду Правног факултета у Новом Саду. Запослени имају право и обавезу да се у току рада образују, стручно оспособљавају и усавршавају за рад, а декан може упутити запосленог на стручно усавршавање ако то захтевају послови и радни задаци које запослени обавља.¹⁸¹

У циљу илустрације сталног професионалног усавршавања навешћемо неколико примера. Дана 25. маја 2017. библиотекар су, у централној библиотеци Универзитета у Новом Саду, присуствовали радионици „Електронски ресурси и побољшање квалитета научно-истраживачког рада“. Циљ радионице је био унапређење претраге и коришћења EBSCO електронских књига, као и једноставније коришћење платформе за обједињену претрагу претплаћених сервиса EBSCO Discovery Service. Потом, у оквиру сталног стручног усавршавања 15.11.2017. управник Библиотеке је у Универзитетској библиотеци „Светозар Марковић“ у Београду похађала је акредитовани курс „Библиографски алати: Endnote и Memdeley“, а један од библиотекара је дана 22.11.2017. у оквиру сталног стручног усавршавања у Библиотеци Матице српске похађао акредитовани курс „Мотивисани библиотекарски покрећу свет“. Дана 21.09.2018. библиотекар је, у оквиру сталног стручног усавршавања, похађао семинар „Дигитални репозиторијуми у библиотечко-информационој делатности“, који је одржан у Универзитетској библиотеци „Светозар Марковић“ у Београду. Оваквих и сличних активности ненаставног особља било је значајно више у периоду који је обухваћен овим Извештајем, а подаци о њима су доступни у годишњим извештајима о раду Факултета, као и у извештајима о раду ужих организационих јединица у оквиру Секретаријата Факултета.

*

* *

¹⁷⁹ Правилник о раду Правног факултета у Новом Саду, дел. бр. 0101-1/33 од 26.12.2012, измене и допуне: 22.06.2016. и 24.04.2019, чл. 6, 8-10.

¹⁸⁰ Правилник о организацији и систематизацији послова на Правном факултету у Новом Саду, дел. бр. 0101-1/1 од 26.03.2018.

¹⁸¹ Правилник о раду Правног факултета у Новом Саду, чл. 59.

На основу претходно описаног и анализираног стања, може да се констатује да Правни факултет у Новом Саду испуњава критеријуме утврђене у оквиру Стандарда 10, који се односи на квалитет управљања и квалитет ненаставне подршке.

2) SWOT анализа

ПРЕДНОСТИ	ОЦЕНА	СЛАБОСТИ	ОЦЕНА
Надлежност, делокруг рада и одговорности органа управљања и пословођења су јасно дефинисани	+++	Систематско праћење и оцењивање организације и управљања Факултетом	++
Организациона структура је јасно и логично постављена	+++	У недовољној мери се прати и оцењује однос ненаставног особља према студентима и мотивација у раду са студентима	++
Информације о раду органа управљања и пословођења су доступне јавности	+++		
Перманентно усавршавање и образовање ненаставног особља се системски подржава	+++		
МОГУЋНОСТИ	ОЦЕНА	ОПАСНОСТИ	ОЦЕНА
Преузимање организационих модела за управљачко и ненаставно особље из упоредног законодавства водећи рачуна о специфичностима образовног система	++	Стручно и информатичко „застаревање“ ненаставног особља	+

3) Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 10

У циљу даљег унапређења квалитета Стандарда 10 у предстојећем периоду треба предузети следеће мере:

- Праћење и оцењивање квалитета управљања институцијом;
- Увођење систематског праћења и оцењивања квалитета рада стручних служби и ненаставног особља.

4) Показатељи и прилози за Стандард 10

- [Прилог 10.1](#). Шематска организациона структура високошколске установе
- [Прилог 10.2](#). Анализа резултата анкете студената о процени квалитета рада органа управљања и рада стручних служби

- [Табела 10.1.](#) Број ненаставних радника запослених са пуним или непуним радним временом у високошколској установи у оквиру одговарајућих организационих јединица

СТАНДАРД 11: КВАЛИТЕТ ПРОСТОРА И ОПРЕМЕ

Квалитет простора и опреме се обезбеђује кроз њихов адекватан обим и структуру.

1) Опис стања, анализа тренутне ситуације и процена Стандарда 11.

Правни факултет поседује одговарајући простор и у погледу његовог обима и структуре задовољава стандарде за акредитацију високошколских установа.

На Факултету постоји амфитеатар који је опремљен рачунаром, пројектором, штампачем и квалитетном аудио опремом како би се омогућио највиши квалитет у извођењу наставних и ваннаставних активности (такмичења, додела диплома, округли столови, форуми и сл.). Поред тога, Факултет располаже са 16 учионица, од којих су две мултимедијалне сале. Свака учионица опремљена је рачунаром, пројектором и аудио опремом тако да је обезбеђена могућност приказивања мултимедијалног садржаја и, самим тим, коришћење савремених аудио-визуелних метода у извођењу наставе. Студентима свих нивоа студија на располагању је и судница која представља верну реплику редовне суднице са рачунаром, пројектором и штампачем. Такође, постоји и посебна компјутерска учионица са 12 рачунара, два штампача и пројектором. Ова учионица користи се како би се студенти упознали са начином коришћења студентских сервиса, затим за обуку за коришћење правних база, као и за практичну наставу из методологије израде научних радова која се сваке године организује за студенте мастер и докторских академских студија. Поред учионица и амфитеатра, настава на мастер и докторским академским студијама се изводи и у 8 катедарских просторија, које су такође опремљене рачунаром, штампачем и пројектором.

Факултет има свечану салу која је опремљена рачунаром, штампачем, пројектором и адекватном аудио опремом. Тако опремљена, свечана сала омогућава да се поред седница органа Факултета, организују и предавања угледних гостију, научне конференције и сл. По потреби, и у свечаној сали одржавају се предавања и испити.

Наставно особље у наставничким звањима распоређено је тако да сваки наставник има сопствени кабинет. Обезбеђен је и кабинет за гостујуће професоре. Асистенти са докторатом, такође, имају своје кабинете, док асистенти, сарадници у настави и демонстратори деле кабинете, с тим да у једном кабинету има највише два сарадника. Сваки наставник и сарадник има посебан рачунар и штампач. Кабинети наставника су пространи и имају довољан број места да се у њима на мастер и докторским академским студијама одржавају

индивидуалне и колективне консултације. На Факултету постоји укупно 54 кабинета за наставно особље.

Деканат Факултета има три просторије опремљене рачунарима и штампачима. Продеканима су на располагању три додатне просторије, док је Служба за наставу смештена у 6 просторија са 11 рачунара и четири штампача. На Факултету постоји посебна просторија намењена пословима умножавања писаног материјала (фотокопирница) и посебна просторија намењена продаји књига (скриптарница).

Библиотека се састоји од три сегмента који чине целину. Запослени у Библиотеци обављају библиотечко-документационе послове у 5 канцеларија које су опремљене са 7 рачунара и штампача. Читаоница на два нивоа располаже са 160 места за учење и 14 рачунара које студенти могу да користе за правна истраживања. Посебно треба истаћи да је на поменутим рачунарима омогућено коришћење свих правних база којима Факултет има право приступа (*Paragraf Lex, Hein On Line, JSTORE...*). Најзад, Библиотека има и адекватан магацински простор који служи за чување библиотечке грађе.

Секретаријату Факултета на располагању је 11 просторија са 13 рачунара, 11 штампача и два пројектора. Студентске организације користе 3 просторије које су опремљене са четири рачунара.

На Факултету постоје лифтови који омогућавају особама са инвалидитетом да приступе просторијама намењеним за извођење наставе. И последње, на Факултету постоје и посебне серверске просторије, подстанице, хидростанице и друго.

Све просторије на Факултету, осим ходника, климатизоване су.

Простор Факултета прилагођен је студентима са посебним потребама, као и свим осталим лицима са посебним потребама. За приступ у зграду Правног факултета лицима са посебним потребама направљена је рампа за улазак у зграду. Нагиб рампе је око 9°. Главни улаз на Факултет има двоја двокрилна врата, од којих се само једна користе при редовном функционисању Факултета. По потреби сва врата се стављају у функцију. Ширина улазних врата на Факултету је 175цм (светла мера). Факултет има улаз и са дворишне стране – пролаз према Филозофском факултету. Ширина врата са дворишне стране факултета је: 175 цм. Факултет поседује два лифта за лица са посебним потребама. Лифтови повезују све етаже. Реконструисани су тоалети ради лакшег приступа лицима са посебним потребама. Служба за наставу се налази одмах у приземљу са десне стране од улаза тако да лица са инвалидитетом имају несметану комуникацију до шалтера Службе и до Службе за наставу. Исто тако, у приземљу се налази и читаоница Библиотеке тако да је омогућена несметана комуникација лицима са посебним потребама да користе Библиотеку и читаоницу Факултета.

На Факултету се значајна пажња посвећује безбедности свих лица, па се одржавају периодичне противпожарне обуке запослених, а Савет Факултета је на седници одржаној 22.12.2017. усвојио и Одлуку о усвајању Правила заштите од

пожара и Плана евакуације са скицама објекта и упутством о поступању у случају евакуације.

Квалитет простора и опреме обезбеђује се: праћењем и усклађивањем просторних капацитета и опреме са потребама наставног процеса, имајући у виду број студената и стандарде за акредитацију; контролом квалитета простора и опреме; доследном применом законских правила и утврђених процедура набавке ствари, опреме и потрошног материјала; предузимањем корективних мера у случају пропуста у раду и праћењем и контролом квалитета рада на одржавању простора и опреме.

Факултет води одговарајућу набавну и финансијску политику како би обезбедио услове за квалитетно извођење наставе и задовољио потребу запослених и студената за савременим информатичким средствима. Факултет је у претходном периоду вршио континуирану набавку рачунара и друге опреме. Посебно треба истаћи куповину новог сервера у 2018. години у износу од 1.1 милион динара. У 2019. је за набавку софтвера издвојено 0.5 милиона динара, а за набавку рачунара и рачунарске опреме 1.1 милион динара.

Свим студентима, наставницима и сарадницима Факултет је обезбедио приступ домаћим правним базама података *Paragraf Lex* привредног друштва *Paragraf-Lex* д.о.о, затим *Web Paket 3 – Professional* (<http://www.propisi.com>) компаније *Intermex*, као и приступ Правно-информативном систему РС (Службени гласник). Ови програми омогућавају најмодернији електронски приступ важећем законодавству, судској пракси, моделима уговора и службеним мишљењима државних органа. Преко Конзорцијума библиотека Србије за обједињену набавку (КоБСОН), Библиотека је обезбедила својим корисницима приступ за преко 35.000 наслова страних часописа и више од 150.000 књига чију набавку финансира Министарство просвете, науке и технолошког развоја. За наставнике, сараднике и студенте Факултета значајно је да могу да користе како *Hein Online*, као једину искључиво правну базу података, тако и: *Cambridge University Press*, *Oxford University Press*, *SAGE Publishing*, *Science Direct*, *Springer/Kluwer*, *Wiley Interscience*, *EBSCO*, *Interent Work*, *JSTORE*, *Open Archives*, *ProQuest* које, иако нису искључиво правне базе, покривају и ову област.

Већ шест година целокупан књижни фонд је компјутерски обрађен и налази се у електронском каталогу Факултета који је доступан не само корисницима Факултета, већ и свим корисницима Интернета.

Факултет располаже компјутерском мрежом, интегрисаном у јединствен систем, који одржава и унапређује дипломирани инжењер информатике. Мрежа је саставни део Академске мреже Србије (АМРЕС) што омогућава брз проток информација између универзитетских центара, али и коришћење *eduroam* сервиса путем било ког бежичног уређаја (лаптоп, смарт мобилни телефон, PDA, итд.).

Факултет располаже и серверском инфраструктуром која омогућава сигуран пренос и складиштење података. Сваки кориснички налог заштићен је лозинком, а подаци који се преносе интернетом енкриптовани су.

Поред информатичких ресурса намењених наставном особљу, на Факултету постоји и компјутерска опрема намењена студентским корисницима. Као што је напред наведено, студенти могу да користе посебан, компјутерски опремљен део Библиотеке, као и компјутерску учионицу.

Студентима се нуде и бесплатни информатички курсеви намењени коришћењу правних база (*Paragraf Lex*). За све заинтересоване студенте Правног факултета у Новом Саду, било да су на основним, мастер или докторским академским студијама, организује се вишедневна обука за коришћење електронске правне базе *Paragraf Lex*. Обуку изводе асистенти запослени на Факултету. Од 1. октобра 2016. године обуку је прошло 265 студената Факултета.

*
* *

Имајућу све напред наведено може да се констатује да Правни факултет у Новом Саду испуњава све критеријуме у погледу квалитета простора и опреме утврђене у Стандардом 11.

2) SWOT анализа

ПРЕДНОСТИ	ОЦЕНА	СЛАБОСТИ	ОЦЕНА
Усклађеност просторних капацитета са укупним бројем студената	+++	Повремена недовољност читаоничког простора	++
Добра рачунарска инфраструктура	+++	Застарелост дела опреме у компјутерској учионици	+
Добра техничка и друга опремљеност	+++		
МОГУЋНОСТИ	ОЦЕНА	ОПАСНОСТИ	ОЦЕНА
Обезбеђивање додатних средстава за куповину рачунарске опреме	++	Смањивање укупних прихода што може довести до застоја у набавци потребне опреме	+
Претплата на још већи број научних часописа	+		

3) Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 11

Имајући у виду све напред наведено и извршену SWOT анализу, квалитет простора и опреме може да се унапреди на следеће начине:

- Сталним улагањем у опремање просторија, нарочито оних које користе студенти;
- Куповином савремене техничке опреме која се користи у наставном и научно-истраживачком процесу;

- Учествовањем на пројектима у оквиру којих се издвајају средства за набавку опреме.

4) Показатељи и прилози за Стандард 11

- [Табела 11.1.](#) Укупна површина (у власништву високошколске установе и изнајмљени простор) са површином објеката (амфитеатри, учионице, лабораторије, организационе јединице, службе)
- [Табела 11.2.](#) Листа опреме у власништву високошколске установе која се користи у наставном процесу и научноистраживачком раду
- [Табела 11.3.](#) Наставно-научне и стручне базе

СТАНДАРД 12: ФИНАНСИРАЊЕ

Квалитет финансирања високошколске установе обезбеђује се кроз квалитет извора финансирања, финансијско планирање и транспарентност у употреби финансијских средстава, што доводи до финансијске стабилности у дугом року.

1) Опис стања, анализа тренутне ситуације и процена Стандарда 12.

Правни факултет има дугорочно обезбеђена финансијска средства неопходна за реализацију наставно-научног процеса, научноистраживачких пројеката и других професионалних активности.

Анализа годишњих извештаја показује следеће. У 2016. укупни приходи и примања износили су 457.744.000 динара, од чега 133.464.000 динара из републичких извора, 5.638.000 динара из извора на нивоу АПВ и 318.642.000 динара из сопствених извора. Од тога су укупни приходи износили 448.283.000 динара, а укупна примања 9.461.000 динара. У наведеном периоду укупни расходи и издаци били су 459.388.000 динара, при чему је структура расхода, према извору прихода следећа: 133.464.000 динара од средстава која су добијена из републичких извора, 5.638.000 динара расхода је учињено из средстава која су дошла са нивоа АПВ, те 320.286.000 динара потрошено је из средстава која су стечена из сопствених извора. Од тога су укупни расходи били 453.419.000 динара, док су укупни издаци износили 5.969.000 динара. У 2016. из сопствених извора остварен је мањак новчаних прилива у износу од 1.644.000 динара. У 2017. укупни приходи и примања износили су 433.516.000 динара, од чега 135.191.000 динара из републичких извора, 10.248.000 динара из извора на нивоу АПВ, и 288.077.000 динара из сопствених извора. Од тога укупни приходи износили су 424.978.000 динара, а укупна примања 8.538.000 динара. Укупни расходи и издаци били су 431.535.000 динара, при чему је структура расхода, према извору прихода следећа: 135.191.000 динара од средстава која су добијена из републичких извора, 9.958.000 динара расхода је учињено из средстава која су дошла са нивоа АПВ, те 286.386.000 динара потрошено је из средстава која су стечена из сопствених извора. Од тога су укупни расходи били су 426.887.000 динара, док су укупни издаци износили 4.648.000 динара. Вишак новчаних прилива од 1.981.000 динара остварен је из сопствених извора у висини од 1.691.000 динара, а 290.000 динара из средстава која је обезбедила АПВ. У 2018. укупни приходи и примања износили су 416.564.000 динара, од чега 140.243.000 динара из републичких извора, 8.828.000 динара из извора на нивоу АПВ, и 267.493.000 динара из сопствених извора. Од тога укупни приходи износили су 408.475.000, а укупна примања 8.089.000. Укупни расходи и издаци износили су 409.116.000 динара, при чему је структура расхода, према извору прихода

следећа: 140.243.000 динара од средстава која су добијена из републичких извора, 8.099.000 динара расхода је учињено из средстава која су дошла са нивоа АПВ, те 260.774.000 динара потрошено је из средстава која су стечена из сопствених извора. Од тога су укупни расходи били су 401.960.000 динара, док су укупни издаци износили 7.156.000 динара. Остварен је и вишак новчаних прилива од 7.448.000 динара и то 6.719.000 динара из сопствених извора, а 729.000 динара из средстава која је обезбедила АПВ. У 2019. до 30.09.2019. године укупни приходи и примања износили су 246.419.000 динара, од чега 111.496.000 динара из републичких извора, 5.672.000 динара из извора на нивоу АПВ, и 129.251.000 динара из сопствених извора. Од тога укупни приходи износили су 242.691.000 динара, а укупна примања 3.728.000 динара. Укупни расходи и издаци били су 285.279.000 динара, при чему је структура расхода, према извору прихода следећа: 107.200.000 динара од средстава која су добијена из републичких извора, 5.036.000 динара расхода учињено је из средстава која су пребачена са нивоа АПВ, те 173.043.000 динара потрошено је из средстава која су стечена из сопствених извора. Од тога су укупни расходи били су 282.701.000 динара, док су укупни издаци износили 2.578.000 динара.

У прилогу овог стандарда налазе се финансијски извештаји за 2016, 2017 и 2018.. Из свега наведеног јасно је да је у периоду обухваћеном овим извештајем финансијско пословање Факултета било усмерено ка дугорочном обезбеђивању средстава за обављање свих активности.

Извори финансирања високошколске установе утврђени су у складу са законом. Начин финансирања рада и пословања Факултета и расподела средстава регулисани су у Глави X Статута Факултета. Финансијска средства Факултет остварује из следећих извора: средстава која обезбеђује оснивач; школарине и друге накнаде за услуге образовања; донација, поклона и завештања; средстава за финансирање научноистраживачког, уметничког и стручног рада; пројеката и уговора у вези са реализацијом наставе, истраживања и консултантских услуга; накнада за комерцијалне и друге услуге; оснивачких права и из уговора са трећим лицима и из других извора, у складу са законом. Подаци о износу средстава на годишњем нивоу из овог члана доступни су јавности на званичној интернет страници Факултета, у форми завршног рачуна.¹⁸²

Средства за обављање делатности Факултета су средства која се за обављање делатности Факултета обезбеђују из буџета Републике и средства која се остварују на тржишту обављањем делатности и услуга. Средства за обављање делатности Факултета обезбеђују се из буџета Републике за спровођење акредитованих студијских програма, на основу уговора који Универзитет закључује са Владом по претходно прибављеном мишљењу надлежног министарства. Средства намењена за обављање делатности Факултета

¹⁸² Статут Правног факултета у Новом Саду, чл. 85.

представљају саставни део њиховог буџета и делови буџета Универзитета.¹⁸³ Средства која Факултет није обезбедио из буџета оснивача, него се остваре на тржишту обављањем делатности и услуга (школарине, пружање услуга трећим лицима, поклон, донација, спонзорство, издаваштво и остали приходи) сопствена су средства Факултета и саставни су део његовог прихода. Средствима из става 1. овог члана Факултет располаже у складу са Законом о високом образовању и својим Статутом, а у правном промету иступа у своје име и за свој рачун.¹⁸⁴

Факултет самостално располаже сопственим приходом, у складу са законом, Статутом и својим општим актима. Средства којима располаже, Факултет користи за:

1. Трошкове рада и пословања;
2. Зараде запослених;
3. Обављање научног рада односно организовање научних пројеката;
4. Унапређење материјалне основе пословања и развој делатности;
5. Научно и стручно усавршавање запослених;
6. Изворе информација и информационе системе и унапређење библиотечког фонда и опреме;
7. Развој међународне сарадње;
8. Рад са даровитим студентима;
9. Финансирање заједничких послова на нивоу Универзитета, у складу са Законом и Статутом Универзитета;
10. Друге намене у складу са законом, Статутом и актом којим се уређују ова питања.¹⁸⁵

Правни факултет анализира и планира распоред и намену финансијских средстава тако да обезбеђује финансијску стабилност и ликвидност у дужем временском периоду. Финансијски планови се усвајају правовремено, и то у текућој години за наредну годину.

Питањима финансирања приступа се озбиљно и одговорно. На седници Савета Факултета одржаној 22. децембра 2017. усвојени су следећи документи: Стратегија за увођење и развој финансијског управљања и контроле на Правном факултету Универзитета у Новом Саду, Стратегија управљања ризицима на Правном факултету Универзитета у Новом Саду и Акциони план Правног факултета Универзитета у Новом Саду - План активности за увођење и развој финансијског управљања и контроле.

У посматраном периоду, уочен је константан пад укупних прихода и примања. Пад прихода и примања у 2017. износи 5,63% у односу на претходну 2016., док је пад у следећој, 2018. нешто мањи и износи 3,91% у односу на 2017.. У 2017. сопствени приходи су опали за 10%, а у 2018. за нешто преко 7% у односу на претходну 2017. Међутим, чињеница је да је у 2017. остварен приход од

¹⁸³ Статут Правног факултета у Новом Саду, чл. 86.

¹⁸⁴ Статут Правног факултета у Новом Саду, чл. 87.

¹⁸⁵ Статут Правног факултета у Новом Саду, чл. 89.

готово два милиона динара, а у 2018. од чак нешто више од седам милиона динара. Закључујемо да је Правни факултет овакво пословање остварио константним смањивањем трошкова (годишње готово 6%), те рационализацијом пословања у свим његовим аспектима. Имајући у виду да су у претходном периоду на снази мере штедње, Правни факултет је пословање у потпуности ускладио реалним могућностима у окружењу у коме постоји и послује. Наведени подаци представљају најбољу потврду чињенице да се распоред и намена финансијских средстава унапред планирају у циљу обезбеђења дугорочне финансијске стабилности.

Правни факултет обезбеђује јавност и транспарентност својих извора финансирања и начин употребе финансијских средстава кроз извештај о пословању и годишњи обрачун који усваја Савет Факултета. У прилогу овог стандарда налазе се Финансијски извештаји о пословању Факултета за 2016, 2017. и 2018. годину, које је усвојио Савет Факултета. Усвојени финансијски извештаји достављају се Универзитету у Новом Саду, Покрајинском секретаријату за високо образовање и научноистраживачку делатност и Министарству просвете, науке и технолошког развоја.

У циљу обезбеђења јавности и транспарентности на интернет страници Факултета објављује се Информатор о раду (<http://pf.uns.ac.rs/fakultet/informator-o-radu>) у којем се налазе сви релевантни подаци о изворима финансирања и начину употребе финансијских средстава.

*
* *

Имајућу у виду претходно описано и анализирано стање, може да се констатује да Правни факултет у Новом Саду испуњава критеријуме утврђене у оквиру Стандарда 12, који се односи на финансирање.

2) SWOT анализа

ПРЕДНОСТИ	ОЦЕНА	СЛАБОСТИ	ОЦЕНА
Правни факултет има дугорочно обезбеђена финансијска средства неопходна за реализацију наставно-научног процеса, научноистраживачких пројеката и професионалних активности	+++	Смањење сопствених прихода	+++
Извори финансирања утврђени су у складу са законом	+++	Недовољна средства Министарства за материјалне трошкове	++
Правни факултет анализира и самостално планира распоред и намену финансијских средстава	+++		
Обезбеђена је финансијска стабилност и ликвидност у дужем	+++		

временском периоду			
Обезбеђена је јавност и транспарентност извора финансирања и начина употребе финансијских средстава	+++		
МОГУЋНОСТИ	ОЦЕНА	ОПАСНОСТИ	ОЦЕНА
Конкурисање код Фонда за науку за учешће на домаћим научноистраживачким пројектима	+++	Даљи пад интересовања за студирање на правним факултетима	+++
Доступност међународних фондова за реализацију научно-истраживачких пројеката и усавршавања запослених	+++	Популарност приватних факултета, који применом нижих критеријума при упису и на испитима могу утицати на мањи број уписаних студената, односно на већи број исписаних студената	+++
Подстицање тражње за студирањем на свим нивоима студија	++	Ограничења висине школарине и друга ограничења ресорног министарства	++
Учешће на пројектима који се финансирају из европских фондова, као и другим међународним пројектима	+++		

3) Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 12

У циљу даљег унапређења квалитета финансирања на Факултету потребно је предузети следеће мере:

- Креирати комерцијалне услуге (обука, тренинга, семинара) и понудити их на тржишту;
- Додатно мотивисати запослене за реализацију комерцијалних пројеката;
- Креирати модерне и савремене студијске програме у складу са потребама тржишта;
- Интензивно промовисати Факултета;
- Мотивисати друге субјекте да учествују у финансирању образовних и научноистраживачких активности на Факултету.

4) Показатељи и прилози за Стандард 12

- [Прилог 12.1.а](#) Финансијски план за 2017.
- [Прилог 12.1.б](#) Финансијски план за 2018.
- [Прилог 12.1.в](#) Финансијски план за 2019.
- [Прилог 12.1.г](#) Финансијски план за 2020.
- [Прилог 12.2.1](#) Финансијски извештај за 2016. – образац 1
- [Прилог 12.2.2](#) Финансијски извештај за 2016. – образац 2
- [Прилог 12.2.3](#) Финансијски извештај за 2016. – образац 3
- [Прилог 12.2.4](#) Финансијски извештај за 2016. – образац 4
- [Прилог 12.2.5](#) Финансијски извештај за 2016. – образац 5

- [Прилог 12.2.6](#) Финансијски извештај за 2017. – образац 1
- [Прилог 12.2.7](#) Финансијски извештај за 2017. – образац 2
- [Прилог 12.2.8](#) Финансијски извештај за 2017. – образац 3
- [Прилог 12.2.9](#) Финансијски извештај за 2017. – образац 4
- [Прилог 12.2.10](#) Финансијски извештај за 2017. – образац 5
- [Прилог 12.2.11](#) Финансијски извештај за 2018. – образац 1
- [Прилог 12.2.12](#) Финансијски извештај за 2018. – образац 2
- [Прилог 12.2.13](#) Финансијски извештај за 2018. – образац 3
- [Прилог 12.2.14](#) Финансијски извештај за 2018. – образац 4
- [Прилог 12.2.15](#) Финансијски извештај за 2018. – образац 5
- [Прилог 12.2.16](#) Финансијски извештај за 2018. – образац 6

СТАНДАРД 13: УЛОГА СТУДЕНАТА У САМОВРЕДНОВАЊУ И ПРОВЕРИ КВАЛИТЕТА

Високошколске установе обезбеђују значајну улогу студената у процесу обезбеђења квалитета, и то кроз рад студентских организација и студентских представника у телима високошколске установе, као и кроз анкетирање студената о квалитету високошколске установе.

1) Опис стања, анализа тренутне ситуације и процена Стандарда 13.

Учешће студената у процесу самовредновања и провере квалитета обезбеђује се укључивањем представника студената у састав Комисије за обезбеђивање и унапређење квалитета која, у складу са Законом о високом образовању, подзаконским актима и општим актима Факултета, обавља послове везане за праћење, обезбеђивање, унапређивање и развој квалитета студијских програма, наставног процеса и услова рада Факултета. Комисија броји 11 чланова које именује декан на период од 3 године из реда наставника и сарадника, ненаставног особља и студената.¹⁸⁶ У периоду обухваћеном извештајем студент продекан и председник Студентског парламента су активно учествовали у раду Комисије.¹⁸⁷

Улога студената у самовредновању и провери квалитета обезбеђена је учешћем студената у раду органа Факултета, као и кроз активности Студентског парламента и студента продекана. Надлежност, услови и поступак избора чланова, конституисање сазива и трајање мандата чланова Студентског парламента регулисани су Правилником о Студентском парламенту,¹⁸⁸ а организација и рад Студентског парламента, начин остваривања права и дужности његових чланова регулисани су Пословником о раду Студентског парламента Правног факултета у Новом Саду.¹⁸⁹ Студентски парламент Факултета је орган путем којег студенти остварују своја права и штите своје интересе на Факултету. Право да бирају и да буду бирани за чланове Студентског парламента имају сви студенти Факултета уписани на студије у школској години у којој се врши избор.¹⁹⁰ На основу чл. 4 Правилника о Студентском парламенту Студентски парламент Факултета бира и разрешава председника и потпредседнике Студентског парламента из редова својих чланова, бира и разрешава представнике студената у другим органима

¹⁸⁶ Правилник о раду Комисије за обезбеђивање и унапређење квалитета, чл. 2 и 3.

¹⁸⁷ Одлуке декана о именовању чланова Комисије за обезбеђивање и унапређење квалитета из реда студената бр. 0101-95/9 од 23.3.2016, бр. 0101-95/11 од 6.11.2017, 0101-100/7 од 27.4.2018, 0101-100/14 од 25.12.2018. и 0101-294/2 од 27.9.2019.

¹⁸⁸ Дел. бр. 0101-1/18 од 22.6.2016.

¹⁸⁹ Дел. бр. 0101-99/13 од 13.2.2014.

¹⁹⁰ Правилник о Студентском парламенту, чл. 2 и 5.

Факултета и њиховим радним телима и комисијама, разматра питања и спроводи активности у вези са обезбеђењем и оценом квалитета наставе, реформом студијских програма, анализом ефикасности студирања, утврђивањем броја ЕСПБ бодова, унапређењем мобилности студената, подстицањем научноистраживачког рада студената, заштитом права студената и унапређењем студентског стандарда, учествује у поступку самовредновања Факултета и даје предлоге Наставно-научном већу Факултета који се односе на подизање квалитета образовног процеса. Студентски парламент је Наставно-научном већу у периоду обухваћеном овим извештајем пред упис сваке нове школске године подносио предлоге правила уписа студената на другу, трећу и четврту годину основних академских студија, као и предлог правила уписа студената који студирају по старом режиму студирања, које је Веће усвајало.¹⁹¹

Студентски парламент Факултета врши избор Студента продекана, по претходно прибављеном мишљењу декана, као студентског представника који даје мишљење о захтевима и приговорима студената када то студент или декан затражи.

Студенти, такође, имају три представника међу члановима Савета Факултета, које бира Студентски парламент у складу са општим актом Факултета. У раду Савета и доношењу одлука из његове надлежности студентски представници су у потпуности равноправни са осталим члановима.¹⁹²

Студенти учествују и у раду Наставно-научног већа Факултета, као стручном органу Факултета, а путем своја три представника изабрана од стране Студентског парламента. У Већу студенти чине до 20% чланова, а у његовим телима чине 20% чланова. Студенти чине кворум Већа за одлучивање и учествују у одлучивању, када се расправља и одлучује о питањима која се односе на обезбеђење квалитета наставе, измену студијских програма, анализу ефикасности студирања и утврђивање броја ЕСПБ бодова.¹⁹³

Активним учешћем у раду наведених органа Факултета и активношћу студентских организација (Савез студената Правног факултета и ЕЛСА) студенти дају мишљење о стратегији, стандардима, поступцима и документима којима се обезбеђује квалитет високошколске установе, укључујући и резултате самовредновања и оцењивања квалитета високошколске установе.

Основни инструмент самовредновања јесте анкета којом се испитују ставови и мишљења студената о питањима из области које се проверавају у процесу самовредновања Факултета. Комисија за обезбеђивање и унапређење квалитета утврђује текст анкете о квалитету наставника и сарадника и координира спровођењем анкете, а анкетирање спроводе и податке обрађују студент продекан, чланови Студентског парламента и чланови студентске

¹⁹¹ Изводи из записника са седница Наставно-научног већа од 28. 9. 2017, 27. 9. 2018, 25. 9. 2019. (Одлуке о правилима уписа).

¹⁹² Статут Правног факултета у Новом Саду, чл. 23 и 26.

¹⁹³ Статут Правног факултета у Новом Саду, чл. 36.

организације Савез студената Правног факултета два пута током школске године (у зимском и летњем семестру), о чему подносе извештаје Комисији за обезбеђивање и унапређење квалитета. Анкетирање је анонимно, како би се студенти охрабрили да дају што тачније податке. Студенти приликом попуњавања анкета оцењују рад наставника и сарадника, и то: да ли наставник/сарадник редовно одржава наставу, да ли је примећивао када пажња групе опадне, да ли су предавања/вежбе добро организовани, да ли наставник/сарадник градиво излаже на разумљив начин, да ли су објашњења јасна и корисна, да ли је наставник/сарадник дао добар савет студентима о томе како да уче, да ли је био спреман за постављање питања у терминима одређеним за консултације, да ли студент сматра да су предавања/вежбе били корисни, да ли је наставник/сарадник повећао интересовање студента за предмет, да ли је стимулисао студента да размишља и да учи, да ли наставник/сарадник користи техничка средства приликом извођења наставе, да ли је створена добра радна атмосфера и да ли је темпо излагања био одговарајући. Студенти се у погледу наведених питања изјашњавају давањем оцена од 1 до 5 (1 – најнижа оцена, 5 – највиша оцена).

Анкетама су обухваћени студенти основних академских студија Права - Општи смер и Права - Смер унутрашњих послова и студенти мастер академских студија Права – Општи смер, Права - Смер унутрашњих послова, Национална безбедност и Социјални рад. Анкетирање је вршено током зимског семестра на оба нивоа студија, док је у летњем семестру вршено само на основним академским студијама будући да се настава на мастер студијама у летњем семестру не изводи. Током школске 2016/2017. анкетирање је у зимском семестру вршено у периоду од 5. до 16. децембра 2016, када је прикупљено 2.468 анкета, а током летњег семестра од 3. до 12. маја 2017, када је прикупљено 1.479 анкета. Наредне, 2017/2108. школске године анкетирање је обављено у периоду од 4. до 15. децембра 2017. и прикупљено је 2.724 анкета и у периоду од 7. до 18. маја 2018. када је прикупљено 1.774 анкета. Током 2018/2019. анкетирање је вршено од 10. до 21. децембра 2018. и прикупљено је 1.993 анкета, и у периоду од 6. до 17. маја 2019. када су студенти попунили 1.467 анкета. Резултате спроведених студентских анкета разматрала је Комисија за обезбеђивање и унапређење квалитета, која је оценила, што је констатовано у годишњим извештајима о самовредновању, да су студенти високим оценама вредновали рад наставника и сарадника Факултета.¹⁹⁴

На Факултету се врши и анкетирање студената који су завршили основне и мастер академске студије приликом доделе диплома, у оквиру чега студенти изражавају степен слагања са следећим тврдњама: задовољан сам квалитетом наставе на студијском програму, сматрам да је расподела ЕСПБ добро извршена на студијском програму, познајем садржину правних института и норми,

¹⁹⁴ Извештај о самовредновању за 2016. годину од 28.12.2016, стр. 3; Извештај о самовредновању за 2017. годину од 25.12.2017, стр 3; Извештај о самовредновању за 2018. годину од 25.01.2019, стр. 3.

оспособљен сам да правилно тумачим правне норме, оспособљен сам да пратим измене у законодавству, умем аналитички и критички да размишљам, оспособљен сам да у стручним дискусијама аргументовано браним своје стручно мишљење, имам позитиван став према стицању нових знања, сматрам да имам довољно теоријског/практичног знања да се запослим у струци, затим одговарали на питања у погледу доступности литературе за припрему испита, прилагођености термина наставе и консултација, комуникације са наставницима и сарадницима, као и ненаставним особљем, доступности информација, фонду Библиотеке, о томе да ли је студент завршетак студија видео као шансу за даље усавршавање и упис докторских студија или за проналазак запослења, проналазак бољег запослења или напредовање у институцији у којој је већ био запослен, да ли је први посао након завршетка студија студент нашао у струци и колико је времена протекло. Анкету су у периоду који је обухваћен овим Извештајем попунила укупно 493 дипломца, од чега 392 студента који су завршили основне академске студије, односно 321 студент основних академских студија Права - Општи смер и 71 студент основних академских студија Права - Смер унутрашњих послова. Поред тога, анкетирано је и 101 лице које је завршило мастер академске студије, и то 80 некадашњих студената мастер академских студија Права – Општи смер и 21 бивши студент мастер академских студија Права – Смер унутрашњих послова.

Анкетирањем, давањем предлога путем студентских иницијатива, као и учешћем у наведеним органима и телима Факултета, студенти су, непосредно и посредством својих представника, укључени у процесе осмишљавања, развоја и евалуације студијских програма. Студентски парламент Факултета је у периоду обухваћеном овим извештајем Наставно-научном већу Факултета пред почетак сваке школске године упућивао предлог правила уписа студената на другу, трећу и четврту годину основних академских студија, као и предлог правила уписа студената који студирају по старом режиму студирања, а Веће је студентске предлоге усвојило.¹⁹⁵ Веће је, по правилу, усвајало и предлоге Студентског парламента о увођењу ванредног испитног рока „Октобар 2“. Коначно, Факултет редовно излази у сусрет студентским предлозима у погледу одржавања трибина, округлих столова и сличних активности. Тако, на пример, у јуну 2016. Савез студената је у сарадњи са Факултетом и Удружењем судија прекршајних судова Републике Србије учествовао у организацији семинара о положају прекршајних судова и о прекршајном поступку, након чега је свечано потписан протокол о сарадњи између Факултета, Удружења судија и Савеза студената. У априлу 2017. организована је изложба поводом изласка стотог броја студентског часописа „Правник“ и преласка на електронску верзију листа. Изложби су присуствовали ректор Универзитета, Покрајински секретар за високо образовање, проректор за наставу и декан Правног факултета у Новом

¹⁹⁵ Изводи из записника са седница Наставно-научног већа од 28. 9. 2017, 27. 9. 2018, 25. 9. 2019. (Одлуке о правилима уписа).

Саду. У мају 2017. Савез студената организовао је трибина под називом „Међународни кривични трибунал за бившу Југославију – однос права и неправда“ на којој је говорио Мирослав Васић – угледни београдски адвокат који је дуги низ година бранио оптужене Србе у Хашком трибуналу заједно са адвокатом Томом Филом. У априлу 2018. организована је трибина под називом „Дугорочне последице НАТО бомбардовања“ на којој је говорила проф. др Даница Грујичић. Детаљни подаци о раду Студента продекана, Студентског парламента и Савеза студената Правног факултета налазе се у [Прилогу 13.1.ж](#).

*
* *

Имајућу у виду претходно описано и анализирано стање, може да се констатује да Правни факултет у Новом Саду испуњава критеријуме утврђене у оквиру Стандарда 13 који се односи на улогу студената у самовредновању и провери квалитета.

2) SWOT анализа

ПРЕДНОСТИ	ОЦЕНА	СЛАБОСТИ	ОЦЕНА
Студенти су чланови Комисије за обезбеђивање и унапређење квалитета	+++	Недовољна заинтересованост студената приликом анкетања	++
Студенти су заступљени у Савету и Наставно-научном већу Факултета	+++	Недовољна информисаност студената о значају њиховог деловања у поступцима обезбеђивања и унапређења квалитета	++
Редовно анкетање студената о квалитету Правног факултета	+++		
Периодично анкетање дипломираних студената основних и мастер академских студија о свим аспектима студирања	+++		
МОГУЋНОСТИ	ОЦЕНА	ОПАСНОСТИ	ОЦЕНА
Преузимање иницијативе од стране студентских представника у погледу осмишљавања активности за шире укључивање студената у процес унапређења квалитета	+	Адекватност резултата студентских анкета у случају малог броја анкетираних студената	+
Мотивисање студената за активније укључивање у поступак самовредновања	++		

3) Предлог мера и активности за унапређење квалитета

У циљу даљег унапређења стандарда у наредном периоду Факултет би требало да предузме следеће мере:

- Подизање свести студената о значају анкета и мотивисање у погледу пажљивог попуњавања анкета ради добијања објективнијих података о ставовима студената у погледу наставне делатности наставника и сарадника;
- Обавештавање студената о резултатима спроведених анкета;
- Подстицање студентских представника на активније учешће у органима и телима Факултета чији су чланови.

4) Показатељи и прилози за Стандард 13.

- [Прилог 13.1.а.](#) Статут Правног факултета у Новом Саду
- [Прилог 13.1.б.](#) Правилник о раду Комисије за обезбеђивање и унапређење квалитета
- [Прилог 13.1.в.](#) Правилник о стандардима и поступцима за обезбеђивање и унапређење квалитета
- [Прилог 13.1.г.](#) Правилник о Студентском парламенту
- [Прилог 13.1.д.](#) Пословник о раду Студентског парламента Правног факултета у Новом Саду
- [Прилог 13.1.ђ.](#) Одлуке декана о именовању чланова Комисије за обезбеђивање и унапређење квалитета из реда студената
- [Прилог 13.1.е.](#) Извештаји студентских представника о анкетама студената током школске 2016/17, 2017/18. и 2018/19.
- [Прилог 13.1.ж.](#) Годишњи извештаји о раду Студента продекана, Студентског парламента и Савеза студената Правног факултета за 2016, 2017. и 2018.
- [Прилог 13.1.з.](#) Изводи из записника са седница Наставно-научног већа од 28.9.2017, 27.9.2018, 25.9.2019. (Одлуке о правилима уписа)
- [Прилог 13.1.и.](#) Студентске анкете – основне академске студије (школске 2016/17, 2017/18 и 2018/19.)
- [Прилог 13.1.ј.](#) Студентске анкете – мастер академске студије (школске 2016/17, 2017/18 и 2018/19.)
- [Прилог 13.1.к.](#) Број анкетираних студената у школској 2016/17, 2017/18 и 2018/19.

СТАНДАРД 14: СИСТЕМАТСКО ПРАЋЕЊЕ И ПЕРИОДИЧНА ПРОВЕРА КВАЛИТЕТА

Високошколска установа континуирано и систематски прикупља потребне информације.

1) Опис стања, анализа тренутне ситуације и процена Стандарда 14.

Као што је приказано приликом анализе Стандарда 2 и Стандарда 3 на Правном факултету постоји целовит институционални оквир који чине стандарди квалитета, субјекти за обезбеђење квалитета, области у којима се обезбеђује квалитет и поступци за обезбеђење квалитета. Правни факултет обезбеђује спровођење утврђених стандарда и поступака за оцењивање квалитета и обављање свих задатака које у том процесу имају субјекти у систему обезбеђења квалитета.

Тело задужено за обезбеђивање квалитета је Комисија за обезбеђивање и унапређење квалитета, коју чине представници свих категорија запослених на Факултету и студената. Такав састав Комисије обезбеђује учешће свих релевантних субјеката у процесу обезбеђивања и унапређења квалитета. Комисија за обезбеђивање и унапређење квалитета континуирано и систематски прикупља све потребне информације о обезбеђењу квалитета, врши периодичну проверу квалитета и анализира све прикупљене податке. Комисија о прикупљеним подацима и извршеним анализама обавештава руководство Факултета.

Нормативни оквир који омогућава систематско праћење, оцењивање, проверу, унапређивање и обезбеђење квалитета у свим областима чине Статут Факултета, Стратегија обезбеђивања и унапређења квалитета, Правилник о стандардима и поступцима за обезбеђивање и унапређење квалитета и Правилник о раду Комисије за обезбеђивање и унапређење квалитета. Усвајањем наведених докумената Факултет је створио претпоставке за континуирано праћење и обезбеђивање квалитета, као и услове и инфраструктуру за редовно, систематско прикупљање и обраду података потребних за оцену квалитета у свим областима које су предмет самовредновања. У поступку обезбеђивања квалитета, као и поступку самовредновања учествује: наставно особље (наставници и сарадници), ненаставно особље и студенти. Поступци обезбеђивања квалитета и самовредновања одвијају се у оквирима организационих јединица Факултета.

Факултет континуирано прибавља повратне информације од послодаваца, својих бивших студената и других организација о компетенцијама дипломираних студената.

Факултет врши анкетирање студената који су завршили основне академске студије и мастер академске студије. Анкетирање се врши периодично, приликом доделе диплома. Анкете су анонимне и добровољне. Питања на која

одговарају дипломици су тако формулисана да пруже повратну информацију о најзначајнијим аспектима студирања, као и о оствареним и постигнутим исходима учења.¹⁹⁶ Резултати добијени анкетирањем се детаљно анализирају, како од стране Комисије за обезбеђивање и унапређење квалитета, тако и од стране руководства Факултета.

Факултет прибавља екстерне информације и од послодаваца и других организација. Наиме, на основу потписаних споразума Факултет је успоставио дугогодишњу и квалитетну сарадњу са различитим субјектима. Између осталог, Факултет интензивно сарађује са судовима, тужилаштвима, адвокатским коморама, струковним удружењима, привредним субјектима што је детаљно приказано у оквиру анализе Стандарда 6. У наведеним субјектима реализован је велики број пракси, које представљају значајан показатељ задовољства послодаваца и других организација о компетенцијама студената Факултета.

Надаље, у оквиру Стандарда 4 објашњено је да и за време студирања, приликом реализације стручних пракси, стручњаци из праксе оцењују оспособљеност студената за примену стеченог теоријског знања у пракси. Осим тога, руководиоца практичне наставе и сарадници који прате рад студената током праксе су у непосредном контакту са стручњацима под чијим се менторством спроводи практична настава. Кроз разговоре са њима, руководиоца и сарадници добијају повратне информације о квалитету знања и вештинама студената, као и предлоге за унапређење квалитета студијских програма.

У циљу што успешнијег прибављања повратних информација, Статутом Факултета предвиђено је да ради остваривања сарадње на развоју студијских програма у складу са потребама тржишта рада, Факултет организује и савет послодаваца, у складу са општим актом Факултета.¹⁹⁷

Па ипак, и поред значајних информација о компетенцијама дипломираних студената на Факултету не постоји систематско праћење и анализе ставова и очекивања послодаваца и других организација о квалитету стеченог знања дипломаца Факултета. Сходно наведеном, поступак обезбеђења квалитета непотпун је у делу који се односи на прибављање повратних екстерних информација од послодаваца и Националне службе за запошљавање о компетенцијама дипломираних студената јер не постоји одговарајући модел прикупљања података.

Факултет обезбеђује податке потребне за упоређивање са страним високошколским установама у погледу квалитета. Као што је приказано у оквиру Стандарда 6 Факултет има закључене бројне споразуме о сарадњи са иностраним високошколским установама. Подаци неопходни за упоређивање са страним високошколским установама у погледу квалитета прикупљају се, пре свега, у оквиру сарадње са тим установама. Поред тога, Факултет остварује и друге облике сарадње са високошколским установама и научно-истраживачким

¹⁹⁶ Садржај анкете је наведен у оквиру Стандарда 13.

¹⁹⁷ Вид. Статут Правног факултета у Новом Саду, чл. 45.

организацијама из иностранства. Наведена сарадња се реализује путем одржавања семинара, округлих столова, деканских форума, али и путем посета страним правним факултетима. Сви наведени облици повезивања и сарадње, како формални, тако и неформални, служе и као основ за прикупљање података у погледу квалитета. Иако поступак којим се обезбеђују подаци и врши поређење са страним високошколским установама није формално дефинисан, то нема утицаја на обезбеђивање одговарајућих података потребних за упоређивање са страним високошколским установама у погледу квалитета.

Правни факултет обавља периодична самовредновања и проверу нивоа квалитета током којих проверава спровођење утврђене стратегије и поступака за обезбеђење квалитета, као и достизање жељених стандарда квалитета. У периодичним самовредновањима укључени су и резултати анкетирања студената. Самовредновање се спроводи најмање једном у три године.

У складу са Законом о високом образовању, Правни факултет континуирано врши самовредновање. Као што је детаљно приказано у оквиру Стандарда 3 на Факултету је обезбеђивање, праћење и развој квалитета дужност свих запослених и студената Факултета. У поступку самовредновања на Факултету учествују декан, продекан за наставу, Комисија за обезбеђивање и унапређење квалитета, Служба за наставу и Студентски парламент.

Систематско праћење, периодичну проверу, самовредновање и оцењивање квалитета рада Правног факултета у наведеним областима спроводи Комисија за обезбеђивање и унапређење квалитета, која саставља годишњи извештај о самовредновању који доставља декану. На основу препорука Комисије предузимају се мере за отклањање недостатака и решавање уочених проблема. Наведене мере се спровode у циљу побољшања квалитета рада или функционисања свих учесника ради унапређења квалитета наставног процеса, педагошког рада наставника, ефикасности студирања, односно рада Факултета. Годишњи извештаји о самовредновању су саставни део завршног извештаја о самовредновању који Комисија подноси декану и Наставно-научном већу најмање једном у три године.¹⁹⁸ До сада је Комисија сачинила завршне извештаје о самовредновању 2013. и 2016. године, које је Наставно-научно веће усвојило и који су доступни јавности на интернет страници Факултета.

Руководство Факултета је, у периоду обухваћеном овим Извештајем, показало вољу да се унапреде механизми систематског праћења и периодичне провере квалитета. У том циљу, Статутом је предвиђено оснивање савета послодаваца. Затим постоји иницијатива за оснивање Центра за професионално усавршавање и усмеравање. Исто тако, исказана је подршка оснивању удружења бивших студената Факултета (alumni).

О резултатима самовредновања Факултет обавештава наставнике и сараднике путем састанака катедара, ненаставно особље обавештава путем својих служби, а студенте преко студентских организација. Резултати

¹⁹⁸ Правилник о раду Комисије за обезбеђивање и унапређење квалитета, чл. 7.

самовредновања су доступни и широј јавности, будући да су постављени на интернет страници Факултета.

*
* *

Имајућу у виду претходно описано и анализирано стање, може да се констатује да Правни факултет у Новом Саду испуњава критеријуме утврђене у оквиру Стандарда 14 у погледу систематског праћења и периодичне провере квалитета.

2) SWOT анализа

ПРЕДНОСТИ	ОЦЕНА	СЛАБОСТИ	ОЦЕНА
На Правном факултету постоји континуитет у реализацији процеса обезбеђења и унапређења квалитета	+++	Непостојање адекватног аналитичког оквира за прикупљање информација од послодаваца у циљу прикупљања објективних и веродостојних информација	++
На Правном факултету постоји инфраструктура неопходна за систематско праћење и обезбеђење квалитета	+++	Ажурност информација о активностима које обезбеђују систематско праћење и периодичну проверу квалитета.	+
Факултет периодично прибавља информације од бивших студената, послодаваца и организација о компетенцијама дипломираних студената	+++		
Резултати процене квалитета су доступни јавности	+++		
МОГУЋНОСТИ	ОЦЕНА	ОПАСНОСТИ	ОЦЕНА
Оснивање удружења бивших студената Факултета (alumni)	+++	Неједнак приступ систематском праћењу и провери квалитета на различитим високошколским установама	++
Могућност даљег унапређења квалитета по угледу на иностране високошколске установе	+++		

3) Предлог мера и активности за унапређење квалитета

На основу свега изнетог и спроведене SWOT анализе потребно је у предстојећем периоду предузети следеће мере и активности у циљу даљег унапређења квалитета:

- Утврдити аналитички оквир за прикупљање информација од послодаваца и других организација ради добијања објективних и веродостојних информација о компетенцијама дипломираних студената;
- Интензивирати напоре да се изврши анкетање послодаваца, јер би тако добијене екстерне информације могле да се користе за даље усавршавање делатности и подизање квалитета наставе и научно истраживачког рада;
- Утврђивање поступка за прикупљање података и поређење са страним високошколским установама у погледу квалитета.

4) Показатељи и прилози за Стандард 14.

- Прилог 14.1 Информације презентоване на сајту високошколске установе о активностима које обезбеђују систематско праћење и периодичну проверу квалитета у циљу одржавања и унапређење квалитета рада високошколске установе (www.pf.uns.ac.rs)

СТАНДАРД 15: КВАЛИТЕТ ДОКТОРСКИХ СТУДИЈА

Квалитет докторских студија се обезбеђује кроз унапређење научноистраживачког рада, односно уметничкоистраживачког рада, осавремењавање садржаја студијских програма докторских студија и редовно праћење и проверу њихових циљева, постизање научних, односно уметничких способности студената докторских студија и овладавање специфичним академским и практичним вештинама потребним за будући развој њихове каријере.

1) Опис стања, анализа тренутне ситуације и процена Стандарда 15.

Правни факултет у Новом Саду је афирмисана високошколска и научна установа с вишедеценијском традицијом. Прва докторска дисертација одбрањена је 1962, а до данас је одбрањено 146 докторских дисертација.

На Правном факултету су акредитована два студијска програма докторских академских студија:

- Студијски програм докторских академских студија Јавно право, у трајању од три године (180 ЕСПБ), на који је одобрен упис 22 студента у седишту – Уверење КАПК 612-00-01007/2016-06 од 02.09.2016, и
- Студијски програм докторских академских студија Приватно право, у трајању од три године (180 ЕСПБ), на који је одобрен упис 20 студената у седишту - Уверење КАПК 612-00-00089/2014-04 од 26.09.2014.

Правни факултет је кроз континуирани и професионални развој и истраживање препознат као образовна и научно-истраживачка заједница која је усредсређена на стално побољшање квалитета процеса образовања.

Самовредновање акредитованих студијских програма спроводи Комисија за обезбеђивање и унапређење квалитета. Сходно томе, оба студијска програма докторских студија разматрана су у оквиру Извештаја о самовредновању из 2016. Поред тога, Комисија за обезбеђивање и унапређење квалитета је 2016, у оквиру припреме за поновну акредитацију сачинила и Извештај о самовредновању студијског програма докторских академских студија Јавно право. Наставно-научно веће је, на седници одржаној 28. марта 2016, усвојило Извештај о самовредновању студијског програма докторских академских студија Јавно право.

Поред тога, самовредновање се врши и на друге начине. Према чл. 3 Правилника о упису и студирању на докторским академским студијама Јавно право, стручна тела докторских студија Јавно право су: Руководилац докторских студија Јавно право, Веће докторских студија Јавно право и Комисија за контролу квалитета студијског програма. Руководиоца бира Наставно-научно веће Факултета на предлог декана. Руководилац именује секретара докторских студија из реда наставника или сарадника у настави Факултета. Руководилац пружа стручну помоћ у организовању и вођењу докторских студија, а посебно:

предлаже организацију наставе; спроводи припреме за почетак наставе; припрема одлуке по молбама и захтевима студената; предлаже ангажовање наставника; прати извођење студијског програма; припрема годишњи извештај о раду докторских студија; предлаже мере за побољшање и унапређење докторских студија; врши координацију других послова од значаја за реализацију докторских студија. Веће чине сви наставници који учествују у реализацији студијског програма. Чланови Комисије за контролу квалитета су одређени акредитационим документима студијског програма.

Према чл. 3 Правилника о упису и студирању на докторским академским студијама Приватно право, стручна тела докторских студија Приватно право су: Руководилац докторских студија Приватно право, Веће докторских студија Приватно право и Комисија за контролу квалитета студијског програма. Руководиоца бира Наставно-научно веће Факултета на предлог декана. Руководилац именује секретара докторских студија из реда наставника или сарадника у настави Факултета. Руководилац пружа стручну помоћ у организовању и вођењу докторских студија, а посебно: предлаже организацију наставе; спроводи припреме за почетак наставе; припрема одлуке по молбама и захтевима студената; предлаже ангажовање наставника; прати извођење студијског програма; припрема годишњи извештај о раду докторских студија; предлаже мере за побољшање и унапређење докторских студија; врши координацију других послова од значаја за реализацију докторских студија. Веће чине сви наставници који учествују у реализацији студијског програма. Чланови Комисије за контролу квалитета су одређени акредитационим документима студијског програма.

Имајући у виду организационе аспекте докторских академских студија на оба студијска програма може се рећи да постоје механизми и процедуре којима се врши контрола квалитета студијског програма у оквиру стручних и организационих тела која су формирана искључиво ради реализације студијских програма докторских академских студија.

Докторска школа не постоји на Правном факултету у Новом Саду и из тог разлога не може бити обухваћена Извештајем.

Правни факултет у Новом Саду по свим критеријумима испуњава услове за извођење докторских академских студија на оба студијска програма. Број одбрањених докторских дисертација, број научних публикација у последњих 10 година, број пројеката и наставника који учествују у њиховој реализацији, број и категорија објављених научних радова и учешће на научним скуповима наставника и, на крају, број домаћих и страних научних и других установа са којима Факултет остварује сарадњу потврђује квалитет и компетентност Правног факултета да реализује докторске академске студије Јавно и Приватно право.

Од оснивања Факултета број дипломираних правника износи 13.445, број дипломираних правника-мастера 247, а мастер правника 1.285. Укупан број

одбрањених докторских дисертација од оснивања Факултета износи 146. Од тог броја, у последње три године одбрањено је 13.

На оба студијска програма ангажовани су професори са пуним радним временом на Факултету, изузев једног наставника који је ангажован по основу уговора о допунском раду на студијском програму Приватно право (проф. емеритус). Од укупно 34 наставника који су запослени на Факултету 31 наставник је укључен у реализацију студијских програма на докторским академским студијама. На докторским академским студијама Јавно право ангажовано је тренутно 19 наставника, од којих су сви запослени са пуним радним временом. На докторским студијама Приватно право ангажовано је 12 наставника са пуним радним временом и 1 наставник по основу уговора. Сви наставници са пуним радним временом који учествују у реализацији оба студијска програма (31), укључени су и у пројекте чији је носилац Правни факултет, што је приказано у оквиру анализе Стандарда 6. Од 34 наставника који су запослени на Факултету са пуним радним временом, 31 наставник учествује у реализацији докторских студија, односно 91,2% наставника запослених у установи учествује у реализацији докторских студија.

Према члану 12. Правила докторских студија Универзитета у Новом Саду за ментора докторске дисертације може бити именован наставник Универзитета односно факултета који је у радном односу на факултету који реализује студијски програм докторских студија, као и наставник који је у радном односу на другом универзитету и који има потребну научну способност из области проблематике докторске дисертације. За ментора може бити именован наставник односно научни радник који је способан за извођење наставе на докторским студијама и има најмање 5 научних радова објављених или прихваћених за објављивање у научним часописима из одговарајуће области студијског програма са листе министарства надлежног за науку, у последњих 10 година. Истим чланом прописано је да ментор мора да испуни и допунски критеријум да је у претходних десет година остварио најмање 24 бода, и то: најмање 4 бода за рад у часопису са листа SSCI, ERIH, HEINONLINE и EconLit или у часопису категорије M24, и најмање 20 бодова за радове у категоријама: M11; M12; M13; M14; M21; M23; M24; M31; M32; M33; M34 и M51. Радови у категоријама: M31; M32; M33 и M34 доносе највише 20% потребних бодова. Наставници са пуним радним временом који су укључени у реализацију докторских академских студија Јавно и Приватно право испуњавају све услове научне компетентности прописане за менторе према Правилима докторских студија Универзитета у Новом Саду што истовремено значи и да испуњавају услове научне компетентности за реализацију студијских програма докторских академских студија. У том смислу видети [Табелу 6.7.](#) која је саставни део овог Извештаја. Научна продукција наставника на студијским програмима докторских студија је свакако већа од минималних услова за менторство што је могуће утврдити увидом у Картон научног радника (<http://knr.uns.ac.rs/imenikSvi.xhtml>).

Правни факултет има развијену сарадњу са научним и другим установама на домаћем и међународном плану која се, између осталог, реализујена на основу 68 споразума о сарадњи са државним органима, установама и привредним субјектима. Неке од научноистраживачких установа са којима Правни факултет у Новим Саду има закључене споразуме о сарадњи су и: Правни факултет Универзитета у Бечу (Аустрија) 9.5.2006, Правни факултет Универзитета „Karl-Franzens“ у Грацу (Аустрија) 26.1.2007, Универзитет “Ла Сасписенца” у Риму (Италија) 6.2.2003, Правни факултет Западног универзитета у Темишвару (Румунија) 17.11.2006, Правни факултет Универзитета у Мишколцу (Мађарска) 24. 6. 2002, Факултет политичких наука и међународних односа из Банске Бистрице (Словачка) 26.9.2013, Међународни независни еколошко-политиколошки универзитет (МНЕПУ) у Москви (Русија) 28.9.2001, Правни факултет Универзитета Етвеш Лоранд у Будимпешти (Мађарска) 24.5.2002, Правни факултет Универзитета у Братислави (Словачка) 15.1.2009, Правни факултет Универзитета у Салцбургу (Аустрија) 31.10.2006, Правни факултет Универзитета “Vytautas Magnus” у Каунасу (Литванија) 25.3.2014, Правни факултет Универзитета “Prince of Songkla” из Хат Јаија (Тајланд) 17.2.2015.

Суштинско обележје докторских академских студија јесте продукција кадра који је способан за самосталну научну делатност. У том смислу тежиште оба студијска програма докторских академских студија је на научно-истраживачком раду. На докторским студијама Јавно право оптерећење у домену научноистраживачког рада је 120 од укупно 180 ЕСПБ. На докторским студијама Приватно право износ оптерећења ЕСПБ у домену научноистраживачког рада је 128 од 180 ЕСПБ. У Књигама предмета докторских студија, које су доступне на интернет страници Факултета, описани су исходи учења за појединачне предмете на студијским програмима. Међутим, с обзиром на то да је тежиште докторских академских студија на научноистраживачком раду студенти који успешно заврше сваки од студијских програма оспособљени су да: самостално уочавају практичне и стручне проблеме у области научног интересовања; самостално врше научна истраживања и да се том приликом користе домаћим и страним базама прописа, судске праксе и литературе; на основу спроведених истраживања решавају теоријске и практичне проблеме у области јавног и приватног права, а посебно у оном делу који се односи на њихову ужу научну област из које су написали и одбранили докторску дисертацију; да активно учествују у реализацији домаћих и међународних научноистраживачких пројеката; да резултате истраживања самостално пишу и објављују у форми научних радова у научним часописима у складу са методолошким, научним, техничким и етичким правилима; да прате развој правне науке и судске праксе; да кроз научноистраживачки и стручни ангажман изврше ефикасну синергију теорије и праксе која би била друштвено корисна у смислу учешћа свршених студената у законодавном поступку или у раду стручних тела и комисија Владе и министарстава и сл.

Поред Правилника о упису и студирању на докторским академским студијама Јавно право, Правилника о упису и студирању на докторским академским студијама Приватно право и Правила докторских студија Универзитета у Новом Саду, наставници у свом раду и односу према студентима примењују Кодекс о академском интегритету Универзитета у Новом Саду¹⁹⁹ којим се штити и чува достојанство професије, унапређивање моралних вредности, заштита вредности знања.

Према чл. 7. Кодекса о академском интегритету Универзитета у Новом Саду, дужности наставника и научног особља су: да поштују и примењују циљеве образовања, стратегије и стандарде које је установила високошколска установа и Универзитет; да предмет који предају и његов садржај буду репрезентативни, релевантни, тачни и прецизни; да се старају и теже да у оквиру своје научне, односно стручне области и предмета које изводе на студијама, постижу и преносе квалитетна научна сазнања; да, поштујући начело једнакости, пруже свим студентима исте могућности за стицање знања; да вредновање рада и активности студента буде отворено, праведно, објективно и благовремено; да проверу писаних радова студената обављају савесно и да обрате пажњу на то да ли радови садрже неки од облика неакадемског понашања попут: плагирања, лажног ауторства, измишљања и криворворења резултата или аутоплагирања, и да испите изводе јавно и транспарентно, а оцењују поштујући начело објективности.

Настава на докторским студијама је интерактивна и укључује приказивање случајева из праксе и њихово решавање, израду и јавну одбрану есеја и реферата и друге активности.

Кроз улогу саветника на докторским студијама и касније ментора при изради докторске дисертације наставници својим потписима верификују испуњене обавезе које се односе на научноистраживачки рад, остварују непосредан увид и контролу рада, знања и могућности изражавања знања у форми научних радова. Студенти докторских студија под једнаким условима, као и сви други аутори, објављују научне радове у Зборнику Правног факултета у Новом Саду као научном часопису категорије М24. Поред тога саветници, и касније ментори, усмеравају кандидате на релевантне научне конференције у области њиховог интересовања, као и научне часописе.

Од 1. октобра 2017. на Универзитету у Новом Саду постоји обавеза провере свих докторских дисертација пре стављања на увид јавности у програму за детекцију плагијаризма (iThenticate) што додатно утиче на добру научну праксу и етичко понашање студената. У том смислу може се рећи да на Правном факултету постоје услови и процедуре којима се остварује једнак третман свих студената, јавност и транспарентност њиховог рада и гаранције њихове академске честитости.

¹⁹⁹ Кодекс академског интегритета, дел. бр. 01-163/3 од 22.12.2016.

Студенти који су стекли научни назив доктора правних наука одбранивши докторску дисертацију на Правном факултету у Новом Саду данас су универзитетски професори, адвокати, тужиоци, руководиоци у службама безбедности и полицији или обављају послове на другим одговорним местима у установама у Републици Србији и региону и у свом раду показују иницијативу, креативност, способност критичког размишљања и решавања најсложенијих задатака чиме потврђују вредност знања из којих проистичу практичне вештине које су стечене током студија.

Студенти се на докторске студије уписују на основу Конкурса за упис на докторске академске студије. Да би се лице уписало на докторске студије мора да се пријави на конкурс. Према конкурсима за упис на докторске академске студије за школску 2016/2017, 2017/2018, 2018/2019 и 2019/2020. у складу са одлукама о акредитацији било је 20 слободних места за докторске студије Приватно право и 22 слободна места за докторске студије Јавно право.

Друштвене и научне потребе за докторским академским студијама права проистичу из позиције Новог Сада као административног центра Републике Србије и АП Војводине. У Новом Саду налазе се Апелациони, Виши, Основни, Привредни и Прекршајни суд, Апелационо, Више и Основно јавно тужилаштво, Покрајински заштитник грађана, Влада АП Војводине и друге институције и државни органи у којима бивши и садашњи докторанти заузимају важне функције и који могу да допринесу напретку правне теорије и струке. Водећи рачуна о друштвеним и научним потребама на докторске академске студије Јавно и Приватно право могу да се упишу лица која су осим студија права завршила и друге основне и мастер академске студије, али под прописаним и унапред познатим условима, као и страни држављани. Осим одговарајућих студија потребно је да се испуне услови и у погледу просечне оцене на основним и мастер академским студијама које заједно са просечном дужином трајања основних и мастер студија чине основне критеријуме рангирања студената која су испунила услове конкурса.²⁰⁰

Према тексту Конкурса, услови за упис на докторске академске студије допуњени су условом да се на докторске академске студије може уписати лице са знањем најмање једног страног светског језика у мери у којој је то потребно да би се могло бавити науком. Услови за упис предвиђени су Правилником за упис и студирање на докторским академским студијама Јавно право, односно Правилником за упис и студирање на докторским академским студијама Приватно право и конкурсима за студијске програме.

На основу чл. 128. ст. 1 старог Закона о високом образовању на Правном факултету вршен је упис лица за звањем магистра наука на трећу годину докторских студија. С обзиром на то да су наведени кандидати конкурисали на студијски програм Јавно право, тим поводом Веће докторских студија Јавно

²⁰⁰ Правилник за упис и студирање на докторским академским студијама Јавно право, чл. 4; Правилник за упис и студирање на докторским академским студијама Приватно право, чл. 4.

право на седници одржаној 21. септембра 2016. усвојило је одлуку којом се ближе уређују услови и поступак уписа лица са звањем магистра на трећу годину докторских студија Јавно право.²⁰¹ Веће докторских студија Јавно право на седници одржаној 27. јуна 2018. донело је одлуку да се лицима са звањем магистра која су уписана директно на трећу годину докторских студија пре усвајања Закона о високом образовању из 2017, омогући признавање одређених обавеза са магистарских студија као реализованих обавеза предвиђених студијским програмом докторских студија Јавно право. Поступак уподобљавања обавеза из студијског програма прописан је одлуком Већа докторских студија Јавно право.²⁰² Усвајањем важећег Закона о високом образовању престала је могућност да се лица са звањем магистра наука уписују директно на трећу годину докторских студија.

По извршеном рангирању на докторске студије уписује се онолико кандидата са ранг листе колико је предвиђено конкурсом. Кандидати који су започели или завршили докторске студије на другој високошколској установи или на другом студијском програму имају право уписа па докторске студије на основу посебне одлуке Комисије за вредновање.

Факултет има амфитеатар, учионице, судницу за симулацију суђења, кабинет за правну клинику, кабинет за информатичку обуку студената, кабинете за друге студентске активности, библиотечки простор и читаоницу, сву потребну техничку опрему за савремено извођење наставе. Правни факултет у Новом Саду располаже са 16 учионица, 54 кабинета и 8 катедарских просторија. Поред учионица, свака од катедарских просторија располаже довољним простором, одговарајућим бројем столица и техничком опремом потребном за одвијање наставе и колективних консултација на докторским академским студијама. Поред учионица и катедарских просторија, кабинети наставника, с обзиром на број студената на одговарајућој години студија, величину просторија и број столица подобни су за колективне консултације, као и одржавање испита уз потребну јавност на докторским академским студијама.

За извођење оба програма докторских академских студија обезбеђени су одговарајући људски, просторни, техничко-технолошки, библиотечки и други ресурси који су примерени карактеру студијског програма и предвиђеном броју студената, што је детаљно описано у оквиру Стандарда 9 и Стандарда 11.

Факултет води одговарајућу набавну и финансијску политику како би обезбедио услове за квалитетно извођење наставе и задовољио потребу запослених и студената за савременим информатичким средствима.

Сви предмети покривени су одговарајућом уџбеничком литературом, училима и помоћним средствима која су расположива на време и у довољном броју за нормално одвијање наставног процеса. Библиотечки фонд Факултета обухвата све уџбенике, монографије и друга учила која се у курикулумима

²⁰¹ Одлука Већа докторских студија Јавно право од 21.9.2016.

²⁰² Одлука Већа докторских студија Јавно право од 27.6.2018.

предмета у оквиру студијских програма Јавно право и Приватно право наводе као обавезна литература, те стоје на располагању студентима у циљу неометаног припремања испита.

Исход докторских студија је способност студената да трагају и идентификују научне проблеме у областима научног интересовања и да их у складу са научном методологијом опишу, објасне и класификују. Ради испуњења циља, студенти на почетку студија бирају саветника из реда наставника који учествују у реализацији наставног програма на докторским студијама. Улога саветника формално је шира од помоћи у научноистраживачком раду. Према члану 11. Правила докторских студија Универзитета у Новом Саду саветник помаже студенту у избору наставних предмета, помаже му током студија и прати његов рад и резултате, посебно му помаже у избору одговарајуће литературе, упућује га у научноистраживачки рад и помаже му у припреми теме за пријаву докторске дисертације. Саветник је дужан најмање једном месечно у току зимског и летњег семестра да одржи консултације са студентом докторских студија. Однос између саветника и студента се формализује потписивањем сагласности саветника чиме саветник преузима одговорност за рад са студентом докторских студија.

Активно и континуирано праћење квалитета научноистраживачког рада на докторским студијама врши се на релацији саветник – студент – руководилац докторских студија. Приликом уписа првог семестра докторских студија кандидат пријављује ужу научну област из које жели да изради докторску дисертацију и изборне предмете из те уже научне области, односно сродних научних области, који су у вези с израдом докторске дисертације. Руководилац именује наставника за саветника студенту, са којим је студент постигао договор о сарадњи, а који ће по правилу, касније бити и ментор докторске дисертације.²⁰³ У том смислу саветници сугестијама и инструкцијама помажу студентима приликом израде научних радова које објављују у часописима или са којим учествују на научним конференцијама на које га упућује саветник. Исходи учења и студијског програма су реално постављени и оствариви с обзиром на то да су студенти објавили велики број радова у научним часописима следећих категорија: М24, М51, М52 и М53 и учествовали на научним скуповима следећих категорија: М13, М14, М31, М33, М34, М42, М44, М45, М62, М63 и М64. Категорије часописа и научних радова у којима студенти докторских студија објављују научне радове индикатор су квалитета студената, али и студијског програма, док је број објављених радова, положених испита и броја доктора правних наука квантитативни показатељ успешности студената.

Саветник представља потенцијалног ментора за израду докторске дисертације као најважнијег научног дела студента докторских студија. Имајући у виду дуготрајност поступка израде докторске дисертације ментор поред

²⁰³ Правилник о упису и студирању на докторским академским студијама Приватно право, чл. 14; Правилник о упису и студирању на докторским академским студијама Јавно право, чл. 14.

теоријско-методолошких инструкција и помоћи треба да укаже кандидату на поступност, сложеност и дуготрајност поступка израде докторске дисертације. Поступак избора ментора такође је формализован. Докторант уз пријаву теме докторске дисертације прилаже сагласност будућег ментора. На основу пријаве теме докторске дисертације Наставно-научно веће именује Комисију за оцену подобности теме, кандидата и ментора. Комисија за оцену подобности теме, кандидата и ментора сачињава и подноси Извештај о оцени подобности теме, кандидата и ментора Наставно-научном већу Факултета на усвајање. Усвојени Извештај се упућује Сенату Универзитета у Новом Саду на давање сагласности. Давањем сагласности кандидату је одобрена тема и ментор докторске дисертације. Поступак пријаве теме докторске дисертације прописан је Правилима докторских студија Универзитета у Новом Саду,²⁰⁴ а обрасци потребни за подношење пријаве и писање извештаја доступни су на интернет страници Универзитета (<http://www.uns.ac.rs/index.php/univerzitet/dokumenti/category/39-obraci>).

Квалитет наставника и сарадника обезбеђује се сталним усавршавањем које се реализује као индивидуални или тимски рад односно по групама које учествују у реализацији домаћих и међународних пројеката. Испуњеност прописаних услова приликом избора у свако звање долази као природна последица напредовања и искуства које наставници и сарадници стичу током рада на Факултету. Усавршавање и напредовање остварује се кроз различите и бројне активности доступне наставницима и сарадницима Факултета. Међу њима су учешћа на домаћим и међународним научним скуповима, укључујући и оне које организује сам Факултет. Научни скупови који су одржани на Факултету у претходном периоду детаљно су приказани у оквиру Стандарда б.

Од великог значаја је сарадња Факултета са бројним иностраним образовним установама у циљу размене наставника и сарадника и омогућавања наставницима и сарадницима да одлазе на студијске боравке на престижне универзитете. Неке од ових институција наведене су у претходном тексту. У складу са чл. 52 Статута Факултета, наставницима се под прописаним условима може одобрити плаћено одсуство у трајању од једне школске године ради стручног и научног усавршавања. Предвиђено је и то да средства којима располаже Факултет користи, између осталог, за обављање научног рада односно организовање научних пројеката, научно и стручно усавршавање запослених и развој међународне сарадње.

За напредовање и усавршавање наставника и сарадника постоји добра основа на самом Факултету, која проистиче из доступности богате научне и стручне литературе у оквиру Библиотеке Факултета и могућности приступа електронским базама научних часописа и судске праксе. Како је то наведено и у чл. 3 Правилника о раду Библиотеке, Библиотека доприноси наставном и научној раду кроз пружање подршке и унапређење образовног и научног рада

²⁰⁴ Правила докторских студија Универзитета у Новом Саду, чл. 15-19.

наставника и сарадника, истраживача и студената. Приликом набавке нових књига и часописа Библиотечки одбор Факултета прави листу поруџбина узимајући у обзир и поруџбине наставника и сарадника који тако имају могућност да прибаве најсавременију страну или домаћу литературу. На тај начин Факултет подстиче стално усавршавање наставника и сарадника уз континуирано праћење развоја правне науке, не само на националном и регионалном, већ и на глобалном нивоу.

О квалитету наставника и сарадника Факултета говори и то што су ангажовани на већем броју научних пројеката, посвећених значајним и актуелним друштвеним проблемима, а о чему је било више речи у оквиру анализе Стандарда 6.

Својим учешћем у раду државних институција и изради правних аката наставници дају важан допринос развоју наше државе и друштва у целини. Не треба занемарити ни њихово учешће у раду домаћих и међународних научних, стручних и професионалних удружења. Према Статуту Факултета, научноистраживачки рад остварује се и изводи у оквиру основних, примењених и развојних истраживања, а уређује се општим актом Факултета, а у складу са општим актом Универзитета. Факултет подстиче ангажовање наставника запослених на Факултету на докторским студијама у својству саветника, односно касније ментора што има велики значај за саму установу, али и за потенцијалне кандидате. У том смислу се на седницама Већа докторских студија усвајају предлози о ангажовању наставника запослених на Факултету на докторским студијама и упућује предлог Наставно-научном већу. Приликом предлагања наставника води се рачуна о њиховим компетенцијама и условима који су прописани за менторе према Правилима докторских студија Универзитета у Новом Саду. О оцени, праћењу и подстицању научног рада наставника било је речи и у оквиру Стандарда 6 и Стандарда 7.

Поступак пријаве, израде и одбране докторске дисертације прописан је Правилима докторских студија Универзитета у Новом Саду. Када ментор да сагласност на текст докторске дисертације, он позива кандидата да преда укоричене примерке докторске дисертације и један примерак на CD-у. У исто време ментор иницира формирање Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације која пише Извештај о оцени докторске дисертације.²⁰⁵ Када Извештај о оцени докторске дисертације потпишу сви чланови Комисије, Извештај и докторска дисертација постављају се на увид јавности на интернет страници Универзитета у Новом Саду преко програма CRIS, док се у исто време физички примерци докторске дисертације и Извештаја стављају на увид јавности у просторијама Библиотеке Правног факултета у Новом Саду.²⁰⁶

Након истека рока за јавни увид докторске дисертације, Наставно-научно веће Факултета усваја Извештај и прослеђује га на сагласност Сенату

²⁰⁵ Правила докторских студија Универзитета у Новом Саду, чл. 20 ст. 5.

²⁰⁶ Вид. Правила докторских студија Универзитета у Новом Саду, чл. 23 ст. 1.

Универзитета.²⁰⁷ По давању сагласности на Извештај од стране Сената Универзитета, кандидат може да брани докторску дисертацију.²⁰⁸

После успешне одбране, докторска дисертација кандидата и Извештај о оцени докторске дисертације архивирају се у репозиторијуму докторских дисертација Универзитета у складу са чл. 40. Закона о високом образовању и трајно остају доступни јавности. Поступак архивирања докторских дисертација на Универзитету у Новом Саду у складу са законским одредбама регулисан је Правилником о отвореној науци Универзитета у Новом Саду.²⁰⁹ Физички примерак докторске дисертације чува се у Библиотеци Факултета где сви заинтересовани истраживачи могу да је користе као литературу за сопствена истраживања. Физички примерци усвојеног Извештаја о оцени докторске дисертације чувају се у Служби за наставу у досијеу студента.

*
* *

Имајућу у виду претходно описано и анализирано стање, може да се констатује да Правни факултет у Новом Саду испуњава критеријуме утврђене у оквиру Стандарда 15, који се односи на квалитет докторских академских студија.

2) SWOT анализа

ПРЕДНОСТИ	ОЦЕНА	СЛАБОСТИ	ОЦЕНА
Прецизни, јасни, објективни и унапред познати критеријуми рангирања кандидата који испуњавају услове конкурса	+++	Недовољно јака веза са свршеним студентима докторских студија	++
Проверљивост прописаних исхода учења путем квантификавања и вредновања резултата научног истраживања студената	+++		
Усклађеност студијског програма са регионалним и европским образовним установама које реализују програме докторских студија из области права	++		
Повољан однос обавеза у вези теоријско-научних предмета и обавеза у вези научноистраживачког рада	+++		
Доступност великог библиотечког фонда и база података	+++		
Депоноване и чување одбрањених	+++		

²⁰⁷ Вид. Правила докторских студија Универзитета у Новом Саду, чл. 23 ст.3 и чл. 24.

²⁰⁸ Правила докторских студија Универзитета у Новом Саду, чл. 24.

²⁰⁹ Правилник о отвореној науци Универзитета у Новом Саду, дел. бр. 04-361/1 од 26.09.2019., чл. 2, 3, 9 и 10.

докторских дисертација и извештаја о оцени докторске дисертације			
Компетенције наставника који учествују у реализацији докторских академских студија	+++		
Структурне, материјалне и техничке могућности за бављење научним истраживањем	+++		
Сарадња са домаћим и страним установама и државним органима	++		
МОГУЋНОСТИ	ОЦЕНА	ОПАСНОСТИ	ОЦЕНА
Подстицање студената докторских академских студија да одлазе на студијске посете у иностранство	+++	Изазови да се у савременом друштву одржи академска етика и честитост који треба да буду карактеристика за лица која имају титулу доктора правних наука	++
Формирање алумни клуба биших и садашњих студената докторских студија ради умрежавања и стварања веза и повратне информације о корисности знања стечених током студија	+++	Технички напредак и мобилност који утичу на мању могућност суштинске верификације научних резултата	++
Организовање истраживачких семинара где би активно учествовали и дебатовали студенти докторских студија поводом одређене, из праксе преузете теме.		Титула доктора наука, а не суштинско образовање као циљ појединца у савременом друштву	+
		Хиперпродукција научних радова услед чега је отежана селекција квалитета	++

3) Предлог мера и активности за унапређење квалитета Стандарда 15

У циљу даљег унапређења квалитета предлажу се следеће мере и активности:

- Даљи развој студијских програма докторских академских студија треба да иде у правцу интензивирања научноистраживачког рада студената;
- Формирање алумни клуба бивших и садашњих студената докторских студија;
- Креирање адекватног аналитичког оквира за добијање повратних информација од студената након што заврше докторске академске студије о примењивости знања стечених на студијама;
- Факултет треба да оцени даљу потребу за постојањем два засебна студијска програма докторских студија, односно да оцени да ли је сврсисходније да се успостави јединствени студијски програм који ће обухватати све уже научне области у оквиру права као научне области.

4) Показатељи и прилози за Стандард 15

- [Табела 15.1.](#) Списак свих акредитованих студијских програма докторских студија
- [Табела 15.2.](#) Списак организационих јединица, које се баве уједначавањем квалитета свих докторских студија на високошколској установи (Савет докторских студија, докторска школа...)
- [Табела 15.3.](#) Списак чланова организационих јединица за квалитет докторских студија високошколске установе
- [Прилог 15.1.а](#) Правила докторских студија Универзитета у Новом Саду
- [Прилог 15.1.б](#) Правилник о упису и студирању на докторским академским студијама Приватно право
- [Прилог 15.1.в](#) Правилник о упису и студирању на докторским академским студијама Јавно право
- [Прилог 15.2.](#) Извод из Статута који регулише докторске студије
- [Прилог 15.4.](#) Услови за ментора према Правилима докторских студија Универзитета у Новом Саду
- [Прилог 15.5.](#) Поступак пријаве, израде и одбране докторске дисертације према Правилима докторских студија Универзитета у Новом Саду
- [Прилог 15.6.](#) Уверење о акредитацији студијског програма докторске студије – Приватно право из 2014. године
- [Прилог 15.7.](#) Одлука о акредитацији студијског програма докторске студије – Приватно право из 2014. године
- [Прилог 15.8.](#) Одлука и уверење о акредитацији студијског програма докторске студије – Приватно право из 2008. године
- [Прилог 15.9.](#) Одлука о акредитацији студијског програма докторске студије – Јавно право из 2011. године
- [Прилог 15.10.](#) Уверење о акредитацији студијског програма докторске студије – Јавно право из 2011. године
- [Прилог 15.11.](#) Одлука и уверење о акредитацији студијског програма докторске студије – Јавно право из 2016. године
- [Прилог 15.12.](#) Кодекс о академском интегритету Универзитета у Новом Саду
- [Прилог 15.13.](#) Одлука Већа докторских студија Јавно право од 21.9.2016. године
- [Прилог 15.14.](#) Одлука Већа докторских студија Јавно право од 27.6.2018. године

ТРЕЋИ ДЕО

ПРИЛОЗИ